

MUZEUL "VASILE PÂRVAN" BÂRLAD

GUVERNUL ROMÂNIEI

ANTICHITATEA TÂRZIE ÎN BAZINUL PRUTULUI

Proiect inițiat și implementat de Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad, în colaborare cu:

MUZEUL JUDEȚEAN
DE ISTORIE BOTOȘANI

INSTITUTUL DE CERCETĂRI
ARHEOLOGICE IAȘI

MUZEUL NAȚIONAL DE ARHEOLOGIE
ȘI ISTORIE A MOLDOVEI - CHIȘINĂU

MUZEUL MIXT TECUCI

CONSILIUL JUDEȚEAN
VASLUI

MUZEUL "VASILE PÂRVAN" BÂRLAD
CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
MUZEUL NAȚIONAL DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE
A MOLDOVEI - CHIȘINĂU
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE IAȘI
MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE BOTOȘANI
MUZEUL MIXT TECUCI

ANTICHITATEA TÂRZIE ÎN BAZINUL PRUTULUI

MUZEUL "VASILE PÂRVAN" BÂRLAD
CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
MUZEUL NAȚIONAL DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE
A MOLDOVEI - CHIȘINĂU
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE IAȘI
MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE BOTOȘANI
MUZEUL MIXT TECUCI

ANTICHITATEA TÂRZIE ÎN BAZINUL PRUTULUI

Catalog

Coordonatori:
Ion IONIȚĂ
Mircea MAMALAUCA
Vlad VORNIC

EDITURA SFERA
Bârlad • 2009

Această lucrare este publicată în cadrul proiectului „**Antichitatea târzie în bazinul Prutului**”, derulat de către Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene prin Programul Phare CBC 2006.

Editor: Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad

Coordonatorii lucrării: Ioan Ioniță

Mircea Mamalaucă

Vlad Vornic

Realizatorii vocilor: Mircea Mamalaucă

Eugenia Popușoi

Vlad Vornic

Octavian Liviu Șovan

Maria Diaconescu

Stela Țau

Nicu Mircea

Paul Ciubotaru

Fotografi:

Viorel Buliga

Iurie Foca

Traduceri:

Mihaela Moraru

Ioana Ionițescu

Tehnoredactare:

Bogdan Artene

Tipar:

S.C. IRIMPEX S.R.L.

© Drepturile de autor asupra acestei publicații sunt rezervate de Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad. Publicația sau părți ale acesteia pot fi reproduse numai cu permisiunea autorilor.

Publicat la Bârlad, mai 2009

Denumirea Contractului – „Antichitatea târzie în bazinul Prutului”

Adresa: Str. Vasile Pârvan nr. 1

Telefon: 0235-421691, 0335-404746

Fax: 0235-422211

E-mail: muzeuvp@muzeuparvan.ro

Web: www.muzeuparvan.ro

*Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.
The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Antichitatea târzie în bazinul Prutului: catalog / coord.:

Ion Ioniță, Mircea Mamalaucă, Vlad Vornic. - Bârlad :

Sfera, 2009

ISBN 978-606-8056-50-0

I. Ioniță, Ion (coord.)

II. Mamalaucă, Mircea (coord.)

III. Vornic, Vladimir (coord.)

94(498)

SUMAR

Mircea Mamalaucă, <i>Argument</i>	VII, X
Ion Ioniță, <i>Antichitatea târzie în bazinul Prutului. Un proiect transfrontalier Phare</i>	XIII
<i>The Late Antiquity in Prut' Basin. A Phare transboundary project</i>	XV
<i>Bibliografie</i>	XVII
<i>Abrevieri</i>	XX

CATALOGUL DESCOPERIRILOR

A. DESCOPERIRI APARTINÂND DACILOR LIBERI

I. Siliștea (com. Iana, jud. Vaslui, România) [1-6] (<i>M. Mamalaucă</i>)	1
II. Bârlad – Prodana (jud. Vaslui, România) [7-13] (<i>M. Mamalaucă</i>)	2
III. Pruteni (r. Fălești, Republica Moldova) [14-17] (<i>V. Vornic</i>)	4

B. DESCOPERIRI SARMATICE

B.1. DESCOPERIRI SARMATICE DIN SPAȚIUL PRUTO-NISTRIAN

IV. Cazacalia (r. Taraclia, Republica Moldova) [18-22] (<i>V. Vornic</i>)	5
V. Olănești (r. Ștefan Vodă, Republica Moldova) [23-26] (<i>V. Vornic</i>)	6

B.2. DESCOPERIRI SARMATICE DIN ZONA BÂRLADULUI

VI. Unțești (com. Bogdănești, jud. Vaslui, România) [27-28] (<i>M. Mamalaucă, E. Popușoi</i>)	7
VII. Ciocani (com. Perieni, jud. Vaslui, România) [29-30] (<i>M. Mamalaucă, E. Popușoi</i>)	8
VIII. Pogana (jud. Vaslui, România) [31] (<i>M. Mamalaucă, E. Popușoi</i>)	8
IX. Peicani (com. Găgești, jud. Vaslui, România) [32] (<i>M. Mamalaucă, E. Popușoi</i>)	9
X. Bârlad (jud. Vaslui, România) [33] (<i>M. Mamalaucă, E. Popușoi</i>)	10
XI. Băcani (jud. Vaslui, România) [34] (<i>M. Mamalaucă, E. Popușoi</i>)	10

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ – ČERNJACHOV

XII. Dănceni (r. Ialoveni, Republica Moldova) [35-78] (<i>V. Vornic</i>)	11
XIII. Grușivci / Gruševica (r. Kel'menci, reg. Černivci, Ucraina) [79-81] (<i>V. Vornic</i>)	20

XIV. Hansca (r. Ialoveni, Republica Moldova) [82] (V. Vornic)	20
XV. Mihălășeni (jud. Botoșani, România) [83-204] (O. L. Șovan, M. Diaconescu)	21
XVI. Bogdănești (com. Fălciu, jud. Vaslui, România) [205-220] (M. Mamalaucă, E. Popușoi)	43
XVII. Zorleni (jud. Vaslui, România) [221] (M. Mamalaucă, E. Popușoi)	46
XVIII. Mălăiești (r. Rîșcani, Republica Moldova) [222-229] (V. Vornic)	46
XIX. Delacău (r. Anenii Noi, Republica Moldova) [230-232] (V. Vornic)	48
XX. Cealîc (com. Albota de Sus, r. Taraclia, Republica Moldova) [233-236] (V. Vornic)	49
XXI. Ecaterinovca (r. Cimișlia, Republica Moldova) [237-238] (V. Vornic)	50
XXII. Pașcani (r. Criuleni ?, Republica Moldova) [239] (V. Vornic)	50
XXIII. Petrești (r. Ungheni, Republica Moldova) [240-241] (V. Vornic)	51
XXIV. Bursuceni (r. Sîngerei, Republica Moldova) [242] (V. Vornic).....	51
XXV. Ciocîlteni (r. Orhei, Republica Moldova) [243] (V. Vornic)	52
XXVI. Nicolaevca (r. Florești, Republica Moldova) [244-245] (V. Vornic)	52
XXVII. Bârlad – Valea Seacă (jud. Vaslui, România) [246-379] (M. Mamalaucă, E. Popușoi).....	53
XXVIII. Pogonești (jud. Vaslui, România) [380] (M. Mamalaucă)	77
XXIX. Banca (jud. Vaslui, România) [381] (M. Mamalaucă)	77
XXX. Polocin (com. Pogonești, jud. Vaslui, România) [382-449] (M. Mamalaucă)	78
XXXI. Brăviceni (r. Orhei, Republica Moldova) [450-463] (V. Vornic)	90
XXXII. Slobozia-Chișcăreni (r. Sîngerei, Republica Moldova) [464-476] (V. Vornic).....	93
XXXIII. Budești (mun. Chișinău, Republica Moldova) [477-516] (V. Vornic)	96
XXXIV. Valea Mărului (jud. Galați, România) [517-518] - (S. Țau, M. Nicu, P. Ciubotaru)	103
XXXV. Tecuci (jud. Galați, România) [519-520] - (S. Țau, M. Nicu, P. Ciubotaru).....	104
XXXVI. Barcea (jud. Galați, România) [521-670] - (S. Țau, M. Nicu, P. Ciubotaru)	105

ARGUMENT

Acest demers se dorește a fi o încercare de prezentare cât mai cuprinzătoare, dar nu exhaustivă, a unei perioade și epoci istorice extrem de frământate în care o lume se prăbușea, lumea antică, iar o alta era pe punctul de a se naște, lumea medievală.

Este vorba de perioada antichității târzii, perioadă în care pe o mare arie teritorială, în speță zona Europei mediteraneene, au loc prefaceri profunde generate, pe de o parte, de puternica criză economică, socială, politică și, nu în ultimul rând, morală care a lovit Imperiul Roman, criză care va aduce acest imperiu în pragul prăbușirii, iar pe de altă parte de populații venite din diverse părți ale Europei și Asiei, mișcări care vor amplifica criza imperiului. Din punct de vedere cronologic periodizarea relativă a antichității târzii ar fi, după unii, cuprinsă între secolele II-VII d. Hr, după alții, sec. II-VIII d. Hr. Cert este că această perioadă a început să fie studiată sistematic destul de recent. Istoricii, în scurta perioadă de când antichitatea târzie prezintă un mai mare interes, au îmbrățișat, până în acest moment, două abordări majore: unii consideră perioada ca una de declin a antichității și de naștere a unui „Ev mediu întunecat”. Odată cu anii '50-60 ai secolului trecut abordările au început să cunoască unele nuanțări, în sensul că perioada antichității târzii nu mai este percepută ca un moment de decădere ci ca unul de transformare și reînnoire a societății.

În privința proiectului, trebuie remarcat, de la bun început, că referirile asupra perioadei nu se vor axa asupra realităților din zona Europei mediteraneene și nici a Europei centrale și de sud, ci ele se vor rezuma la spațiul extra-roman, îndeosebi răsăritean al Europei și, în același timp, va acorda o atenție și un rol aparte manifestărilor cultural-religioase generate de prefacerile din sânul comunităților din acest areal, realități sugerate și susținute de manifestările de ritual și rit al înmormântărilor.

Bulversările din imperiu vor contribui la transformarea teritoriilor din nordul Dunării într-un câmp de confruntări politico-militare pe de-o parte și etnico-culturale pe de altă parte. Se vor afla astfel, față în față, două lumi diametral opuse, lumea romană evoluată, rafinată, dar căzută în decrepitudine și lumea barbară, sălbatică, neprevăzută, dar plină de energie și dornică să se bucure de binefacerile, în primul rând, de ordin economic, dar și cultural, pe care le oferea lumea romană.

Sigur, pentru a creiona un tablou cât mai veridic asupra perioadei antichității târzii, un rol crucial îl are cunoașterea izvoarelor istorice. Dacă izvoarele scrise nu sunt prea darnice, cele arheologice sunt, în unele situații, extrem de generoase. În lucrarea de față nu ne-am propus să abordăm, după cum arătam mai sus, întreaga arie în care elemente ale antichității târzii sau manifestat, ci avem în vedere evoluțiile specifice în teritoriile din apropierea râului Prut. De aici și titlul lucrării este „Antichitatea târzie în bazinul Prutului”. De asemenea, nu ne vom apleca asupra prezentării întregii perioade. Ne vom canaliza atenția asupra intervalului sec. II-V d. Hr. Pentru bazinul Prutului acest interval de timp este foarte bine reprezentat, îndeosebi ca urmare a cercetărilor arheologice întreprinse în ultimele decenii. Extrem de consistente sunt descoperirile din așezările și necropolele comunităților aparținând mediului cultural Sântana de Mureș-Černjachov. Partea cea mai consistentă a acestei lucrări va aduce în atenție tocmai elemente de cultură materială și spirituală desprinse din cercetările specifice perioadei sec. II-V d. Hr.

În acest sens, demne de amintit sunt descoperirile realizate de specialiștii de la Muzeul Județean Botoșani, realizate în necropolele de la Mihălășeni și Hănești, cercetări legate de numele unor reputați specialiști, cum ar fi arheologul Octavian Liviu Șovan și soții Nicolae și Emilia Zaharia, la care se adaugă cele organizate de specialiștii arheologi de la Institutul de Arheologie din Iași de la Universitatea „Al. I. Cuza” și Complexul Muzeal „Moldova” Iași. Ei au desfășurat investigații în siturile de la Lețcani, Miorcani, Iași-Fabrica de cărămizi etc. Este vorba de arheologii Ion Ioniță, Cătălina Bloșiu, precum și mulți alți specialiști.

Și județul Vaslui este foarte bine reprezentat în privința studierii și cercetării perioadei de început a antichității târzii (sec. II-V d. Hr.). Importante de semnalat sunt descoperirile realizate de

regretatul arheolog bârlădean Vasile Palade, în com. Banca, com. Zorleni, la Bogdănești-Fălciu, dar fără îndoială cel mai important complex arheologic descoperit și cercetat până acum în țară, aparținând culturii Sântana de Mureș-Černjachov, este cel de la Bârlad – Valea Seacă. Aici au fost scoase la lumină nu mai puțin de 547 de morminte de înhumatie și incineratie și peste 40 de locuințe de suprafață și bordeie. Importanța decoperirii sitului de la Bârlad – Valea Seacă este dată și de prezența unui mare număr de ateliere de prelucrat cornul de cerb, meșteșug care a asigurat prosperitatea acestei comunități din zona Bârladului.

De asemenea, în com. Pogonești, punctul *La Movila*, și com. Pogonești, satul Polocin, punctul *Islaz*, în ultimele două decenii arheologul Mircea Mamalaucă a întreprins importante cercetări sistematice care contribuie la completarea informațiilor legate de perioada aflată în atenția noastră, cele peste 130 de morminte aducând noi mărturii care vorbesc de situația din această zonă într-o perioadă în care lumea era în plină transformare.

Cel puțin la fel de consistente și importante sunt cercetările întreprinse de colegii Mircea Nicu, Stela Țau și I.T. Dragomir, de la instituțiile muzeale din județul Galați. Relevante sunt descoperirile din necropolele de la Barcea, în apropierea municipiului Tecuci, și satul Lunca, lângă Galați.

Ultimele decenii au adus informații noi și despre comunitățile, din perioada de început a antichității târzii, din partea de est a râului Prut, de pe teritoriul Republicii Moldova, numărul descoperirilor arheologice fiind considerabil. Se pot enumera: așezarea și necropola de la Budești, necropolele de la Mălăiești, Dănceni etc., cercetări și studii realizate de E. Rikman, Gh. Cebotarenco, T. Șcerbakova și, mai recent, de Vlad Vornic.

Nu întâmplător am făcut această scurtă prezentare a principalelor situri aflate de-o parte și de alta a Prutului, situri care, prin informațiile oferite, vor contribui la cunoașterea evoluției comunităților umane în perioada de început a antichității târzii.

Și pentru ca publicul larg, dar și specialiștii, să cunoască mai în amănunt aceste evoluții, Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad a inițiat proiectul „*Antichitatea târzie în bazinul Prutului*”, care, punând la temelia sa informația deținută, își propune să contribuie la mai buna înțelegere a istoriei populațiilor care la un moment dat s-au aflat în acest spațiu.

Proiectul este realizat în colaborare cu Muzeul Național Arheologie și Istorie a Moldovei din Chișinău, Institutul de Arheologie Iași și Consiliul Județean Vaslui, aceștia având calitatea de parteneri, iar Muzeul Județean Botoșani și Muzeul Mixt Tecuci sunt asociați în cadrul proiectului. Acesta se va derula în cadrul programului de vecinătate România-Republica Moldova și este finanțat în proporție de 90% din fonduri Phare.

În cadrul lui am prevăzut o multitudine de activități, cum ar fi: o expoziție itinerantă care va îngloba piese arheologice aparținând muzeelor din Chișinău, Botoșani, Tecuci și Bârlad. Expoziția ca tematică va încerca să surprindă evoluția comunităților umane de la est și vest de Prut în intervalul sec. II-V d. Hr. Vom porni de la prezentarea câtorva elemente care ilustrează civilizația dacilor liberi din zonă, dar și pătrunderea elementelor sarmatice pe parcursul secolului II d. Hr., continuând mai apoi cu ilustrarea detaliată a culturii materiale și spirituale, în sec. IV d. Hr. și începutul sec. V, a comunităților din zona bazinului Prutului. Practic această secțiune a tematicii reprezintă partea principală a expoziției.

În cadrul proiectului se va organiza și o amplă sesiune de comunicări la care vor participa specialiștii din țară, din Republica Moldova, precum și vestul Europei. Aș dori să remarc faptul că în ultimii ani muzeul bârlădean s-a transformat într-un important centru de studiu și prezentare a descoperirilor specifice perioadei de început a antichității târzii, sesiunea din acest an, pe care după câte spuneam o vom organiza în cadrul proiectului vine în completarea celor desfășurate în anii anteriori, cu deosebirea că, în acest an, vor participa la dezbaterile noastre, atât specialiști din Republica Moldova, cât și din vestul Europei, iar perioada istorică care va face obiectul dezbaterilor va fi cuprinsă între secolul II d. Hr și secolul VI d. Hr., adică o perioadă ceva mai largă, depășind oarecum limitele cronologice impuse la realizarea expoziției.

Sperăm că întâlnirea specialiștilor și dezbaterile care vor avea loc cu acest prilej vor contribui la aflarea unor răspunsuri la o mulțime de întrebări legate de tema acestui amplu proiect.

Tot în cadrul proiectului va fi organizată o campanie de săpături arheologice în colaborare cu specialiști arheologi din Republica Moldova. Campania se va desfășura în necropola de sec. IV d. Hr. din com. Pogonești, satul Polocin, punctul *Islaz*, jud. Vaslui, necropolă birituală în care până în acest moment au fost descoperite și cercetate aproximativ 80 de morminte.

Campania de cercetări arheologice va contribui pe de-o parte la îmbogățirea informațiilor noastre legate de această importantă perioadă istorică, iar pe de altă parte va reprezenta și un mijloc de apropiere a specialiștilor de pe cele două maluri ale Prutului, lucru care va deschide calea unor noi colaborări.

Fără îndoială, însă, corolarul acestui proiect va fi catalogul expoziției, care ne va asigura lansarea în circuitul științific și public a noi mărturii legate de începuturile antichității târzii de-o parte și de alta a Prutului, precum și o mai completă înțelegere a fenomenelor istorice, politice, economice, etnice și culturale derulate pe parcursul a aproximativ trei secole.

Toate aceste activități programate nu ar fi fost și nu sunt posibil de dus la bun sfârșit fără implicarea necondiționată a unui mare număr de specialiști din instituțiile partenere și asociate, enumerate și prezentate mai sus.

În încheierea acestei scurte prezentări doresc să aduc calde mulțumiri tuturor celor care au făcut posibil ca acest proiect să fie inițiat și implementat. Mă gândesc aici la domnii Vasile Mihalache, Corneliu Bichineț, Dumitru Buzatu, care reprezintă conducerea Consiliului Județean Vaslui, precum și doamnelor Angela Enache, Mihaela Chircu și Cristina Vasiliu, specialiști în cadrul aceleiași instituții. De asemenea, îmi exprim întreaga recunoștință colegilor Ion Ioniță (Institutul de Arheologie Iași), Eugen Sava și Valeriu Bubulici (Muzeul de Arheologie și Istorie a Moldovei din Chișinău), Vlad Vornic și Larisa Ciobanu (Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău), Lucica Pârvan, Maria Diaconescu și Octavian Liviu Șovan (Muzeul Județean Botoșani), precum și colegilor Cotinel Munteanu, Stela Țau, Nicu Mircea, Paul Ciubotaru (Muzeul Mixt Tecuci).

Nu în ultimul rând doresc să-mi exprim întreaga gratitudine specialiștilor de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței și Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Iași care ne-au ajutat la ducerea la bun sfârșit a proiectului.

Mircea Mamalaucă

ARGUMENT

This is intended to be an attempt for an ample presentation, although not exhaustive, of an extremely troubled period and historic age in which a world was collapsing – the antique world – and another was about to be born – the medieval world.

It is about the period of late antiquity, a period in which on a large territory, in our case the area of the Mediterranean Europe, profound changes take place generated on the one hand by the strong economic, social, politic crisis and not last the moral crisis that hit the Roman empire, a crisis that will bring this empire on the verge of collapsing, and on the other hand of the populations that came from different parts of Europe and Asia, movements which will amplify the crisis of the empire. From a chronological point of view the relative division into periods of the late antiquity it took place, according to some, between the centuries II – VII p. Hr, according to others between II – VIII centuries p. hr. What is certain is that this period began to be studied systematically quite recently. The historians, in the short period since when the late antiquity presents a big interest, have accepted so far two major points of view: some consider the period as one of decline of the antiquity and of birth of a “dark middle ages”. With the years `50s-`60s of the previous century the points of view began to present some toning, in the sense that the period of late antiquity is no longer perceived as a moment of collapse but as one of formation and renewing of society. Regarding the project, we have to notice from the very beginning that the references to the period will not refer to the realities in the area of Mediterranean Europe and nor of central and southern Europe, but they will be limited to the extra-roman space, especially eastern space of Europe and at the same time will give special attention and role to the cultural-religious events generated by the changes in the communities in this area, realities suggested and supported by the events of ritual and cult of burials.

The dramatic changes in the empire will also contribute to the transformation of the territories of northern Danube in a field of political – military confrontations on the one hand and ethnical – cultural on the other. Thus two worlds totally different will be face to face, the roman world, evolved, refined but fallen into disgrace and the barbarian world, savage, unpredictable, but full of energy and wishing to enjoy the benefits, first of all economical, but also cultural, that the roman world offered.

Of course in order to depict a realistic picture of the period of late antiquity a crucial role is that of knowing the historical sources. If the written sources do not offer too much, the archeological ones are in some cases extremely generous. In this work we do not intend to approach, as we have shown above, the entire area in which elements of the late antiquity manifested themselves, but we are considering the specific evolutions in the territories close to the Prut river. Hence the title of the work is “The late antiquity in the Prut basin”. Also we do not intend to present the entire period. We will focus on the interval of the centuries II – V p. Hr. For the Prut basin this time interval is very well represented, especially due to the archeological researches in the last decades. Extremely consistent are the archeological discoveries in the settlements and necropolis of the communities belonging to the cultural environment Santana of Mures-Cernjahov. Practically, the most consistent part of this work will bring to our attention elements of material and spiritual culture taken from the researches specific for the period of the centuries II – V p. Hr.

In this regard are worth reminding the discoveries made by the specialists from the County Museum of Botosani, made in the necropolis of Mihalaseni and Hanesti, discoveries related to the names of reputed specialists such as the archeologist Octavian Liviu Sovan and the Zaharias, Nicolae and Emilia, to which are added those organized by archeologist specialists from the Institute of Archeology in Iasi from the University “Al. I. Cuza” and the Museum Complex “Moldova” Iasi, in the archeological sites of Letcani, Miorcani, Iasi – the brick factory, diggings made under the leadership of

reputed researchers. It is about archeologists Ioan Ionita, Catalina Bloșiu, as well as many other specialists.

In Vaslui county it is very well represented regarding the study and research of the period of start of the late antiquity (centuries III-V p. Ch.). Important to remember are the discoveries made by the regretted archeologist from Barlad, Vasile Palade, in Banca com., Zorleni com., at Bogdanesti-Falciu, but undoubtedly the most important archeological complex discovered and researched so far in the country, belonging to the culture Santana de Mures – Cerneahov, is that of Barlad-Valea Seaca. Here were taken to the surface not less than 547 inhumation and incineration tombs, and over 40 surface residences and huts. The importance of the discovery of the site of Barlad-Valea Seaca is given however by the taking to the surface of a large number of workshops for the processing of stag horn, a craft which ensured the prosperity of the community active near Barlad.

Also in Pogonesti com., the point “La movila”, and com. Pogonesti the village of Polocin, “Islaz” point in the last two decades the archeologist Mircea Mamalauca achieved important systematic research that contribute to the completion of the information related to the period in our attention. The over 130 tombs bring new evidence speaking about the situation in this area in a period in which the world was in full transformation.

At least as consistent and important are also the researches made by the colleagues Mircea Nicu, Stela Tau and IT Dragomir, from the institutes of culture in Galati county. Relevant are the discoveries in the necropolis of Barcea, close to Tecuci city and Lunca near Galati.

Also the last decades brought vestiges and new information about the communities in the starting period of the late antiquity, from the eastern part of Prut river, on the territory of Moldova Republic. The number of archeological discoveries is considerable. I would enumerate here the settlement and necropolis of Budești, the necropolis of Malaesti, Danceni etc, researches and studies made by E.A. Rikman, Gh. Cebotarenko, T. Scerbacova and more recently Vlad Vornic.

That is why we made this short presentation of the main archeological sites located on one side and the other of Prut, sites that by the artifacts taken out after almost two millenniums of lying underground, will contribute to the knowledge of the evolution of human communities in the starting period of late antiquity.

And in order that the large public, but also the specialists, know in detail these evolutions, the museum “Vasile Parvan” in Barlad, by the archeologist Mircea Mamalauca initiated the project “Late antiquity in the Prut basin”, a project which, based on the information held so far, intends to contribute to a better understanding of the history of the populations that at a certain time were present in this space, contributing eventually to the important evolutions of the local communities and the formation, a little bit later, of the Romanian people and of the Romanian language. The ethno genesis process involving also the events and transformations that took place in centuries III-V p. hr., evolutions that were largely synchronized both at west and at east from Prut.

The project is developed in cooperation with the National Museum of History and Archeology in Chisinau (Moldova Rep.), the Institute of Archeology Iasi and the County Council of Vaslui, as partners, and the County Museum of Botosani and the Mixed Museum Tecuci as associates in the project. This will be developed in the program of vicinity Romania – Moldova Republic and is financed 90% from Phare funds.

Within it we have provided a multitude of activities, such as: an itinerant exhibition which will include archeological items belonging to the museums in Chisinau, Botosani, Tecuci and Barlad. The exhibition as thematic will try to present the evolution of human communities from east and west of Prut in the interval of the centuries III-V p.Hr. We will start from the presentation of a few elements illustrating the civilization of the free dacians in the area but also the mixture of the sarmatic elements during the IIIrd century p. Hr., continuing with the detailed presentation of the material and spiritual culture, in the IVth century p. Hr. And the beginning of the Vth century, of the communities in the area of the Prut basin. Practically this section of the thematic represents the main part of the exhibition.

Within the project it will also be organized an ample session of communications to which will take part specialists from the country, from the Republic of Moldova, as well as from the west of Europe. I would like to note the fact that in the last years the Barlad museum has turned into an important centre of study and presentation of the discoveries specific for the starting period of late antiquity, the session of this year, which we will organize within the project, comes as a completion of those developed in the previous years, with the difference that this year will participate in our debates both specialists

from the Republic of Moldova as well as from western Europe, and the historic period that will represent the object of the debates will be between the IInd century p.Hr. and the VIth century p. Hr., that is a somehow longer period, exceeding the chronological limits imposed for the development of the exhibition.

We hope that the meeting of the specialists and the debates that will take place on this occasion will contribute to finding answers to many questions related to the theme of this ample project.

Also within the project will be organized a campaign of archeological diggings in cooperation with archeologists from the Republic of Moldova. The campaign will be performed in the necropolis of IVth century p. Hr. in the Pogonesti com., village of Polocin, Islaz point, Vaslui county, a biritual necropolis in which so far have been discovered and researched approximately 80 tombs.

The campaign of archeological research will contribute on the one hand to enriching our information related to this important historic period, and on the other hand will represent a means for the specialists on the two banks of the Prut to get closer to each other, something which will open the way for new cooperation.

Undoubtedly, the base of this project, the means by which it will be sustainable, is given by the catalogue of the exhibition, which will ensure the launching in the scientific and public circuit of new evidence regarding the start of the late antiquity on one side and the other of Prut, as well as a more complex understanding of the historic, politic, economic, ethnic and cultural phenomena developed for approximately three centuries.

All these activities would not have been and are not possible to be finished without the unconditioned involvement of a large number of specialists and implicitly of the partner and associated institutions listed and presented above.

I wish to express thanks on this occasion to the management of the County Council of Vaslui, to Mr. Vasile Mihalache, Corneliu Bichinet, Dumitru Buzatu, who supported me from the moment of initiation of this project and continue to do it still, to Mrs. Angela Enache, Mihaela Chircu, Cristina Vasiliu who have supported me to elaborate it. I also wish to thank to all those who have supported me and still do in the project implementation, specifically to Mr. Ioan Ionita, principal researcher at the Archeology Institute Iasi, to Mr. Eugen Sava, the manager of the National History and Archeology Museum in Chisinau, to the colleagues and specialists Valeriu Bubulici and Vlad Vornic from the same museum, and also to Mrs. Lucica Parvan – director at the County Museum Botosani, to her colleagues Maria Diaconescu and Liviu Sovan, as well as to Mr. Cotinel Munteanu, manager of the Mixed Museum Tecuci and to his colleagues, Stela Tau, Nicu Mircea and Paul Ciubotaru. Extremely important is also the role of the specialists from BRCT Iasi, from the Ministry of Regional Development and Housing who have made the evaluation and decided that our project deserves to be financed.

Mircea Mamalaucă

Antichitatea târzie în bazinul Prutului.

Un proiect transfrontalier Phare

Expoziția și catalogul de față, ca și întregul proiect transfrontalier Phare în cadrul căruia s-au realizat, au fost astfel concepute încât să contribuie la instaurarea unei cooperări fructuoase între zone mai largi situate de o parte și de alta a frontierei estice a României. De asemenea, trebuie precizat că menirea proiectului nu a fost doar aceea de a evalua natura raporturilor existente între cele două zone învecinate în trecut și acum, ci mai ales de a înțelege mai bine ce nu a funcționat la parametri normali în trecut și ce ar trebui de făcut în continuare pentru instaurarea unui climat de colaborare intensă, eficientă și reciproc benefică în viitor.

Inițiatorii proiectului *Antichitatea târzie în bazinul Prutului* au plecat de la ideea că Uniunea Europeană militează pentru un climat de pace și de concurență cu toți vecinii și acționează prin toate mijloacele posibile pentru atenuarea conflictelor, pentru democratizarea cu prioritate a regiunilor învecinate, pentru colaborare în diverse domenii ale vieții culturale, economice și politice (Irinescu 2006, vol. III, p. 143). De aici și investițiile financiare în proiecte care să îmbunătățească această colaborare transfrontalieră. Iar efectul lor benefic este evident, inclusiv în reușita proiectului de față.

Antichitatea târzie ca temă de cercetare și proiectele din Programul Phare sunt noțiuni total diferențiate, nu doar cronologic prin cele circa 15 veacuri care se interpun între ele, ci și prin conținutul lor. Dacă antichitatea târzie ne trimite la o perioadă deja bine definită, situată la sfârșitul antichității și începutul evului mediu, cu un mod de viață stăruitor studiat de-a lungul anilor și acum destul de bine perceput, proiectele transfrontaliere din programul Phare ne cantonează într-o zonă de inițiative contemporane pentru promovarea cooperării și a coeziunii sociale în regiunile de graniță ale Uniunii Europene. Totuși, cele două componente sunt complementare în cadrul programului Phare. Tema proiectului a fost stabilită de inițiatorii lui, fără nici o îngrădire din partea diriguitorilor, iar rezultatele științifice și concluziile la care s-a ajuns nu reprezintă și poziția oficială a Uniunii Europene. Aceasta și-a îndreptat atenția cu prioritate spre colaborarea partenerilor din cele două zone învecinate, aflate de o parte și de cealaltă a frontierei, situație ce rezultă cu prisosință chiar din faza elaborării proiectului.

Tema propusă pentru proiect (*Antichitatea târzie în bazinul Prutului*) ar putea părea celor neinițiați a fi una de interes local. În realitate, vestigiile arheologice avute în vedere alcătuiesc un complex cultural dintre cele mai importante ale continentului european în secolul IV d. Hr., fiind răspândit pe zone foarte întinse, începând din bazinul Donului de Nord la est și până în Podișul Transilvaniei la vest. Totodată, trebuie menționat că unele din descoperirile făcute în bazinul Prutului (Bârlad – Valea Seacă, Mihălășeni, Dănceni) au o valoare istorică de excepție pentru cunoașterea și înțelegerea proceselor demografice din vremea migrației goților pe o mare parte a Europei. Vestigiile arheologice menționate mai sus, care acoperă cea mai mare parte a expoziției, sunt cunoscute în literatura de specialitate drept *cultura Sântana de Mureș – Černjachov*, după numele a două localități, în care cu aproximativ un secol în urmă s-au făcut importante descoperiri de acest fel: Sântana de Mureș în Transilvania și Černjachov pe Niprul Mijlociu.

Expoziția începe cu câteva descoperiri aparținând populațiilor aflate în teritoriile din dreapta și din stânga Prutului înainte de migrația goților. Rostul acestor exponate este doar acela de a semnaliza prezența dacilor liberi și a sarmaților, populații peste care la sfârșitul secolului al III-lea și la începutul celui următor s-au așezat goții.

Aproape în totalitatea ei, așa cum deja s-a menționat, expoziția cuprinde descoperiri din diferite așezări și necropole aparținând culturii Sântana de Mureș – Černjachov, unele din ele cercetate prin săpături executate de-a lungul multor ani. Dintre cele mai importante amintim aici pe acelea de la Bârlad – Valea Seacă, Polocin, Mihălășeni, Dănceni, Budești și Barcea. Selectarea pieselor pentru

expoziție, în număr de circa 670, a avut în vedere atât interesele specialiștilor, cât și pe cele ale marelui public. Pentru cei dintâi sunt multe piese inedite, acum fiind expuse și publicate pentru prima dată. De asemenea, o parte din piese au fost grupate pe complexe (morminte), ceea ce oferă arheologilor informații suplimentare pentru contextul descoperirii.

Unele exponate au fost grupate pe categorii, ceea ce sporește atracția lor mai ales la marele public. Spre exemplu, unele vitrine prezintă piese vestimentare (fibule, catarama) și de toaletă (piepteni, pensete, cuțitașe de toaletă) sau obiecte de podoabă (coliere alcătuite din mărgelile de sticlă colorată, carneol și chihlimbar, precum și pandantive și amulete diverse), iar altele pahare de sticlă de diverse forme, ornamentate mai ales cu fațete șlefuite. O altă atracție din expoziție sunt diferitele forme de vase lucrate la roată din pastă fină cenușie, unele din ele bogat ornamentate cu motive în relief sau realizate în tehnica lustrului. În chip evident, unele forme de vase sunt imitate după recipiente romane de metal (mai ales căni) sau de sticlă (îndeosebi cupe și pahare). Tot aici trebuie amintite și produsele de olărie romane, între care mai frecvente sunt amforele, amforetele și cămile.

Un loc aparte în expoziție îl ocupă vestigiile din așezarea de la Bârlad – Valea Seacă, în care s-au descoperit 32 de ateliere pentru prelucrarea osului și a coarnelor de cerb, unde se confecționau mai ales piepteni; producția de piepteni este atestată de numeroasele resturi de coarne de cerb aflate în diferite stadii de prelucrare. Surprinde în special numărul foarte mare de ateliere, în condițiile în care așezarea respectivă nu a fost cercetată decât parțial. Fără îndoială, aici suntem în fața unui adevărat centru de producție, prin dimensiunea lui unic în Europa secolului al IV-lea d. Hr., care oferă o informație excepțională despre modul în care se desfășura această activitate meșteșugărească. Ținând seama că producția de piepteni din aceste ateliere era destul de însemnată, se poate presupune că marea majoritate a produselor finite erau destinate altor așezări din vecinătatea mai apropiată sau chiar mai depărtată.

La fel de impunătoare sunt și descoperirile din necropola așezării, s-ar părea cercetată integral. De altfel, prin cele 547 de morminte de incinerare și de înhumare descoperite, necropola de la Bârlad – Valea Seacă este cea mai mare din tot arealul culturii Sântana de Mureș – Černjachov. Volumul de informații despre obiceiurile funerare (rituri și ritualuri funerare, obiceiuri de port pentru cei decedați) practicate în această necropolă este foarte bogat și variat. Unele morminte au un inventar foarte bogat, cuprinzând accesorii vestimentare, obiecte de toaletă și de podoabă (mai ales în mormintele de femei) și multe recipiente de lut cu ofrande alimentare.

Situația schițată pentru necropola de la Bârlad – Valea Seacă este completată în expoziție cu multe materiale provenind din alte necropole cu inventar la fel de bogat, cum ar fi acelea de la Mihălășeni (cu 520 de morminte de incinerare și înhumare, fiind a doua ca dimensiune în cadrul aceleiași culturi), Dănceni, Budești, Brăviceni, Mălăiești, Polocin sau Barcea.

Studiul acestor materiale au determinat uneori dezbateri aprinse cu privire la populația de la care a rămas această cultură, în discuție fiind aduse mai ales numele slavilor și goților. În ultima perioadă se vorbește tot mai mult de o cultură formată printr-un proces de aculturație, în care trăiau mai multe populații. În perioada anterioară acestei culturi (sec. II-III d. Hr.), în regiunile răsăritene locuiau mai ales diferite populații sarmatice, în vreme ce în vest se aflau dacii liberi. La sfârșitul secolului al III-lea în toate aceste regiuni (începând din bazinul Donului de Nord până la Carpați, apoi și în Transilvania) vor pătrunde goții, care vor asigura până la năvala hunilor și relativa uniformitate a acestei culturi pe spații așa de întinse.

Pentru această problemă există o întreagă bibliografie. Dar expoziția și catalogul de față nu și-au propus să rezolve această problemă științifică, ci doar să aducă o informație suplimentară la dispoziția specialiștilor interesați, să facă aceste vestigii arheologice mai bine cunoscute publicului larg și de asemenea să inițieze o colaborare mai susținută între arheologii din România și Republica Moldova. Toate acțiunile realizate până acum la tema *Antichitatea târzie în bazinul Prutului* sunt argumente convingătoare despre reușita deplină a acestui proiect transfrontalier Phare.

Ion Ioniță

Late Antiquity in Prut' basin. A Phare transboundary project

The present exhibition and catalogue, so as the whole transboundary PHARE project, in which they developed, were designed in order to contribute to the foundation of a lucrative cooperation between extensive areas on both sides of the eastern boundary of Romania. It is also demanded to mention that the interest of the project was not only to evaluate the nature of the present reports between the two bordered areas in the past and nowadays, but also to understand better what didn't purr in the past and what should be done in order to create an intensive collaboration and an efficient atmosphere. Therefrom, the financial investments that improve this transboundary collaboration. Their effect is obvious great, including the present project' success.

“The Late Antiquity in the Prute basin” project's promoters started from the point that the European Union works in order to inoculate the idea of a peaceful atmosphere and neighbours' cooperation. The European Union acts through all peaceful resorts in order to soften the conflicts, to democratize the surrounded areas with priority, to contribute to certain areas of the cultural, economical and political life (Irinescu 2006, vol. III, p. 143).

“The Late Antiquity” as research theme and the projects from the Phare programme are totally different notions, not only from the chronological point of view - because of the fifteen centuries which interpose between them, but also judging by their content. If the Late Antiquity sends us to a period already defined, settled to the end of the late Antiquity and the beginning of the Middle Ages, the Phare' transboundary projects settle us in an area full of contemporary initiatives in order to promote the cooperation and social cohesion on the bordered areas of the European Union. However, the two parts are complementary in this Phare project. The theme of the project settled by its initiators had no limits from the managerial side; the scientific results do not represent the official position of the European Union. The EU paid attention to partners' co-operation from the two neighboured areas, settled on both sides of the board; this situation resulted from the elaboration faze of the project.

The suggested theme could be considered of local interest by the novices. In point of fact, these archaeological holdovers form one of the most cultural complexes of the European continent of the 4th century a.Ch, being spread from Donetzk north basin to east till the west of the Transilvanian highland. It should also be mentioned that some of the discoveries made in the Prut basin (Bârlad – Valea Seacă, Mihălășeni, Dănceni) have an exceptional historical value which consists in finding and understanding the demographic processes from the Goths' migration period on a large side of Europe.

The archaeological holdovers already mentioned, which represent the biggest part of the exposition, are known in the speciality literature as the “Sântana de Mureș – Černjachov” culture, after the name of two areas Sântana de Mureș in Transilvania and Černjachov on the Middle Nipre.

The exposition begins with some discovered items that belonged to the population from the right and left side of the Prut River that settled there before the Goths. The purpose of these exhibits is only to highlight the presence of the free Dacians and Sarmats, peoples that were overtaken by the Goths who settled here between the end of the 3rd century and the beginning of the 4th.

The entire exposition contents discoveries from several settlements and necropolis belonging to Sântana de Mureș – Černjachov culture, some of them examined trough fulfilled diggings over the years. The most important were discovered in Bârlad at Valea Seacă, Polocin, Mihălășeni, Dănceni, Budești and Barcea. The exhibits' selection from about 670 pieces took in account the specialists' interest but also the public's one. A big part of the exhibits are considered to be unique, now being exposed and advertised for the first time. Also, a part of them had been rallied on graves which provides archaeologists with additional information about the discovery' context.

Some exhibits had been pigeonholed, which increases their attraction to the public. For

example, some window cases present piece of clothes (fibulas, buckles) and toilet (combs, tweezers, toilet knives) or jewels (necklaces made of coloured glass beads, carnelian and amber but also pendants and several amulets); other ones were represented by different shaped glasses decorated especially with polished facets. Another exhibition attraction are the different shaped pottery made of fine grey paste, some of them abundantly decorated with out tracteries or created in the technique of polishing. Obviously some pots' shapes copy Roman metal containers, (especially mugs) or glass ones (cups and glasses). There must be also remembered the roman pottery products, amphoras, amphorets and mugs being the most frequent.

A special place in the exhibition is taken by the Bârlad's vestiges – Valea Seaca, where there were discovered 32 workshops for bone and antler' processing; there combs were produced. The combs production is certified by the big number of antlers in different stages of processing. It marks a very big number of workshops, considering the fact that only a part of the area had been examined. No doubt we are in front of an entire production centre, through its dimension, an unique one in the Europe of the 4th century. It gives exceptional information about the way this handicraft activity was produced. Considering the fact that the combs' number was quite large it is supposed that the great majority of the finites products were intended to other settlements, on- coming and also eased up.

Same imposing are considered the discoveries made on the settlement's necropola, which is fully checked up. Also through all the 547 cremated and intermented graves, the Bârlad – Valea Seaca' necropola is the biggest all over the Sântana de Mures – Cernjachov' culture. The funeral customs' amount of information (rits and funeral praxis, port habbits for the dead ones) used in this necropola is very rich and varied.

Some graves have a very abundant inventory, comprising cloths accessories, toilet objects and adornments – especially in the female ones – and many clay recipients with alimentary oblation.

The sketched situation for the Bârlad - Valea Seaca's necropolis is completed by many materials from other necropolis with a resembling inventory such as the ones from Mihalaseni (with 520 cremated and intermented graves, being the 2nd as dimension in the same culture) Dancenii, Budești, Brăviceni, Malaiesti, Polocin sau Barcea.

The study of these materials sometimes determined argues concerning the population of the remaining culture, a high attention being paid to Goths and Slavs. Lately it is in the centre of attention a culture created through a acculturation. In its previous period - 2nd and 3rd centuries a.Ch. - the eastern regions were populated by different Sarmaths populations while on the western side could be found free Dacians. By the end of the 3rd century all these regions – from North Donetzk' Basin till Carpati Mountains, and then in Transilvania – will be populated by Goths who will assure till the Huns' rush the relative uniformity of this culture on extended areas.

For these problems there is a whole bibliography. Yet the present exhibition and catalogue didn't intend to resolve this scientific issue, but to bring an additional information to interested scientists eager for making known these archaeological vestiges better; another purpose was also to initiate a better collaboration between Romania and Moldavian Republic' archaeologists. All the accomplished actions till now at through “Late Antiquity in Prut' pond” represent the convincing arguments of the wholly success of this Phare transboundary project.

Ion Ionița

BIBLIOGRAFIE

- Agulnicov, Bubulici 1999a: S. Agulnicov, V. Bubulici, Tumul sarmatic din sec. I p. Chr. de lângă satul Cazacalia. *Thraco-Dacica* XX, 1-2, 1999, p. 287-307.
- Agul'nikov, Bubulič 1999b: S. M. Agul'nikov, V. G. Bubulič, Sarmatskij kurgan I v. n. è. u s. Kazaklia, în *Problemy skifo-sarmatskoj archeologii Severnogo Pričernomor'ja*. K 100-letju B. N. Grakova, Zaporož'e 1999, p. 10-19.
- Bârcă 2006: V. Bârcă, Istorie și civilizație. Sarmatii în spațiul est-carpatic (sec. I a. Chr. – începutul sec. II p. Chr.), Argonaut, Cluj-Napoca 2006.
- Chynku 1977: I. G. Chynku, Raskopki na poselenii Chanska. AO 1976 (1977), p. 460-461.
- Coman 1980: G. Coman, Statornicie, continuitate. Repertoriul arheologic al județului Vaslui, Editura Litera, București 1980.
- Fedorov 1960: G. B. Fedorov, Malaeštiskij mogil'nik (pamjatnik černjachovskoj kul'tury v bassejne reki Prut). MIA 82, 1960, p. 253-302.
- Grosu 1981: V. I. Grosu, Issledovanija Bravičenskogo mogil'nika. AO 1980 (1981), p. 389-390.
- Grosu, Vornic, Ciobanu 2006: V. Grosu, V. Vornic, L. Ciobanu, Ceramica romană din necropola de tip Sântana de Mureș-Černjachov de la Brăviceni (raionul Orhei, Moldova). *Revista arheologică S.N. II*, 1-2, 2006, p. 104-127.
- Ioniță 1994: I. Ioniță, Cultura di Sntana-de-Mureș: Romania e Repubblica Moldava, în: I Goti, Milano, Palazzo Reale, 28 gennaio - 8 maggio 1994, Ausstellungskatalog, Electa Lombardia, Milano 1994, p. 93-107.
- Irinescu 2006: T. Irinescu, Enciclopedie juridică, I-III, Casa Editorială Demiurg, Iași 2006.
- Kurčatov, Bubulič 2003: S. Kurčatov, V. Bubulič, «Sarmatskoe pogrebenie iz kurgana u s. Olonešty» - 40 let spustja, în E. Sava (red.), Interferențe cultural-cronologice în spațiul nord-pontic, Chișinău 2003, p. 285-312.
- Kurceatov, Vornic 2005: S. Kurceatov, V. Vornic, Un mormânt cu amforă romană din necropola de tip Sântana de Mureș-Cernjachov de la Petrești (r. Ungheni). *Tyragetia* XIV, 2005, p. 87-95.
- Larina, Postiké 1990: O. V. Larina, G. I. Postiké, Archeologičeskie pamjatniki u s. Bursučeny. AIM 1985 (1990), p. 256-266.
- Levinskij 1999: A. N. Levinskij, Lazo - mogil'nik final'noj fazy černjachovskoj kul'tury v Moldove. *Stratum plus* 4, 1999, p. 121-166.
- Mamalaucă 2005: M. Mamalaucă (coord.), Obiceiuri de port în aria culturii Sântana de Mureș. Obiecte de podoabă, amulete, accesorii de vestimentație și toaletă, ASA, București 2005.
- Markevič, Rikman 1973: V. I. Markevič, Ė. A. Rikman, Klad III-IV vv. n. è. iz Bukoviny. *Sov. Arch.* 4, 1973, p. 260-261.
- Meljukova 1962: A. I. Meljukova, Sarmatskoe pogrebenie iz kurgana u s. Olonešty (Moldavskaja SSR). *Sov. Arch.* 1, 1962, p. 195-208.
- Nicu, Țau 1980: M. Nicu, S. Țau, Necropola birituală din secolul al IV-lea e. n. de la Barcea, jud. Galați. Materiale și cercetări arheologice. A XIV-a Sesiune anuală de rapoarte, Tulcea 1980, p. 373-397.

- Palade, 1969: V. Palade, Un cuptor de olar din secolul al IV-lea e. n. la Zorleni - Fântânele (județul Vaslui). *Memoria Antiquitatis* I, 1969, p.339-361.
- Palade 1971: V. Palade, Noi descoperiri carpice în județul Vaslui. *Școala bărlădeană* III, 1971, p. 92-101.
- Palade 1973: V. Palade, Săpăturile arheologice de la Bogdănești-Fălciu, jud. Vaslui (1967-1968). *Materiale și cercetări arheologice* X, 1973, p. 169-189.
- Palade 1978: V. Palade, Un vas de cult din secolul al IV-lea e. n. în Moldova. *SCIIVA* 29, 1987, 2, p. 283-288.
- Palade 1979: V. Palade, Descoperiri sarmatice din secolele II-III e. n., în sud-estul colinelor Tutovei. *Cercetări Istorice S.N. IX-X*, 1978-1979, p. 247-260.
- Palade 1980a: V. Palade, Necropola din secolul IV și de la începutul secolului V e. n. de la Bârlad - Valea Seacă. *Materiale și cercetări arheologice. A XIV-a Sesiune anuală de rapoarte*, Tulcea 1980, p. 407-416.
- Palade, 1980b: V. Palade, *Éléments géto-daces dans le site Sântana de Mureș de Bârlad - Valea Seacă*. *Dacia N.S. XXIV*, 1980, p. 223-253.
- Palade 1981a: V. Palade, Importuri romane rare în două morminte din necropola de la Bârlad - Valea Seacă. *SCIIVA* 32, 1981, 2, p. 205-216.
- Palade 1981b: V. Palade, Centrul meșteșugăresc de prelucrare a cornului de cerb de la Bârlad - Valea Seacă, datând din secolul al IV-lea e.n., în *Studii și Comunicări de Istorie a Civilizației Populare din România I*, Sibiu 1981, p. 179-215.
- Palade 1981c: V. Palade, Fibule cu capete în formă de bulbi de ceapă în necropola de la Bârlad - Valea Seacă. *SCIIVA* 32, 1981, 3, p. 437-445.
- Palade 1983a: V. Palade, Noi descoperiri sarmatice în zona Bârladului. *Hierasus* IV, 1981 (1983), p. 69-82.
- Palade 1983b: V. Palade, Săpăturile arheologice din necropola de la Bârlad - Valea-Seacă. *Materiale și cercetări arheologice. A XV-a Sesiune anuală de rapoarte. Muzeul județean Brașov - 1981, București 1983*, p. 398-406.
- Palade 1984: V. Palade, Metalurgia bronzului și a fierului în așezarea Sântana de Mureș de la Bârlad – Valea Seacă. *Hierasus* V, 1983 (1984), p. 127-145.
- Palade 1986a: V. Palade, Cercetările arheologice din așezarea autohtonă de la Bârlad - Valea Seacă (campania 1985). Unele considerații asupra cronologiei așezării. *Acta Moldaviae Meridionalis VII-VIII*, 1985-1986, p. 99-129.
- Palade 1986b: V. Palade, *Nécropole du IVe et commencement du Ve siècle de n. è. à Bârlad – Valea Seacă*. *Inventaria Archaeologica, Roumanie, Fasc. 12 (R 72 – R 92, 26 Feuilles)*, Editura Academiei, București 1986.
- Palade, 1989: V. Palade, Sondajul arheologic de salvare din așezarea datând din secolul V. e.n. de la Fântânele, comuna Zorleni, județul Vaslui. *Acta Moldaviae Meridionalis IX-XI*, 1987-1989, p. 53-63.
- Palade 2004: V. Palade, Așezarea și necropola de la Bârlad - Valea Seacă (sfârșitul sec. al III-lea – a doua jumătate a sec. al V-lea), Editura ARC 2000, București 2004.
- Rafalovič 1981: I. A. Rafalovič, *Sosud so šampovannymi znakami iz Dančenskogo mogil'nika černjachovskoj kul'tury*. *AIM 1974-1976* (1981), p. 116-125.
- Rafalovič 1986: I. A. Rafalovič, *Dančeny. Mogil'nik černjachovskoj kul'tury III-IV vv. n. è*, Chișinău / Kișinev 1986.
- Rikman 1960: È. A. Rikman, *ilišča Budeštskogo selišča (o domostroitel'stve v černjachovskuju epochu)*. *MIA* 82, 1960, 303- 327.
- Rikman 1965: È. A. Rikman, *Plemena Karpato-Dnestrovskich zemel' v konce I tys. do n. è. i v*

- pervoj polovine I tys. n. è., în L.V. Čerepnin (red.), *Istorija Moldavskoj SSR*, Chişinău 1965, p. 36-54.
- Rikman 1967a: È. A. Rikman, Pamjatnik èpochi velikogo pereselenija narodov (po raskopkam poselenija i mogil'nika černjachovskoj kul'tury u sela Budeşty), Chişinău 1967.
- Rikman 1967b: È. A. Rikman, ernjachovskoe selişče Delakeu. MIA 139, 1967, p. 165-196.
- Rikman 1975a: È. A. Rikman, Ètničeskaja istorija naselenija Podnestrov'ja i prilagajuščego Podunav'ja v pervych vekach našej èry, Moskva, 1975.
- Rikman 1975b: È. A. Rikman, Pamjatniki sarmatov i plemen černjachovskoj kul'tury. Archeologičeskaja karta Moldavskoj SSR 5, Chişinău 1975.
- Ščerbakova 1990: T. A. Ščerbakova, Mogil'nik černjachovskoj kul'tury u s. alyk. AIM 1985 (1990), p. 141-162.
- Ščerbakova, Ščukin 1991: T. A. Ščerbakova, M. B. Ščukin, O dvuch stiljach v juvelirnom iskusstve černjachovskoj kul'tury (po materialam Dnestrovsko-Prutskogo meždureč'ja), în P. P. Byrnja ş. a. (red.), *Drevnosti jugo-zapada SSSR (I – seredina II tysjačeletija n. è.)*, Chişinău / Kişinev 1991, p. 38-55.
- Ščukin, Ščerbakova 1986: M. B. Ščukin, T. A. Ščerbakova, K chronologii mogil'nika Dančeny, în I. A. Rafalovič, Dančeny. Mogil'nik černjachovskoj kul'tury III-IV vv. n. è., Chişinău / Kişinev 1986, p. 177-219.
- Şovan 1999: O. L. Şovan, La chronologie de la nécropole de Mihălăşeni, Roumanie, în G. Gomolka-Fuchs (Hrsg.), *Die Sântana de Mureş-Černjachov-Kultur. Akten des Internationalen Kolloquiums in Caputh vom 20. bis 24. Oktober 1995. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte 2*, Bonn 1999, p. 11-22.
- Şovan 2005: O. L. Şovan, Necropola de tip Sântana de Mureş – Černjachov de la Mihălăşeni (jud. Botoşani). *Bibliotheca Archaeologica „Hierasus”. Monographica I*, Editura Cetatea de Scaun, Târgovişte 2005.
- Țau, Nicu 1983: S. Țau, M. Nicu, Necropola din secolul al IV-lea e. n. de la Barcea (jud. Galați). *Materiale și cercetări arheologice. A XV-a Sesiune anuală de rapoarte. Muzeul județean Braşov – 1981, Bucureşti 1983*, p. 415-428.
- Țau, Nicu 1986: S. Țau, M. Nicu, Săpăturile arheologice din necropola birituală din secolul al IV-lea e. n. de la Barcea, jud. Galați. *Materiale și cercetări arheologice. A XVI-a Sesiune anuală de rapoarte (Vaslui, 1982), Bucureşti 1986*, p. 172-179.
- Vornic 2006: V. Vornic, Așezarea și necropola de tip Sântana de Mureş-ernjachov de la Budeşti, Chişinău 2006.
- Vornic, Ciobanu 2005: V. Vornic, L. Ciobanu, Căni-oenochoe romane de lut în complexele culturii Sântana de Mureş-ernjachov din spațiul pruto-nistrean, în *Analele Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova. Anuar istoric 6*, Chişinău 2005, p. 25-40.
- Vornic ş.a. 2007: V. Vornic, N. Telnov, V. Bubulici, L. Ciobanu, Pruteni. Un centru de olărie dacic din epoca romană (cercetările din 2001 și 2003). *Biblioteca de Arheologie I*, Chişinău 2007.

ABREVIERI

A. Abrevieri publicații

Acta Moldaviae Meridionalis	Acta Moldaviae Meridionalis. Anuarul Muzeului „Ștefan cel Mare” Vaslui
AIM	Archeologieskie issledovanija v Moldavii, Chișinău
AO	Archeologieskie otkrytija, Moskva
Cercetări istorice	Cercetări istorice. Muzeul de istorie a Moldovei, Iași
Dacia	Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, Bucarest
Hierasus	Hierasus. Muzeul județean Botoșani
Memoria Antiquitatis	Memoria Antiquitatis. Acta Musei Petrodavensis, Piatra Neamț
MIA	Materialy i issledovanija po archeologii SSSR, Moskva
Revista Arheologică	Revista Centrului de Arheologie al Institutului Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău
SCIVA	Studii și cercetări de istorie veche și arheologie
Sov. Arch.	Sovetskaja archeologija, Moskva
Stratum plus	Stratum plus. Vysšaja Antropologičeskaja Škola. Archeologičeskij žurnal, Sankt Peterburg – Kisinev – Odesa
Școala bărlădeană	Școala bărlădeană, Bârlad
Thraco-Dacica	Thraco-Dacica. Institutul de Tracologie, București
Tyragetia	Tyragetia, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, Chișinău

B. Abrevieri folosite în catalog

D – diametru
Inv. – număr inventar
Î – înălțime
l – lățime
L – lungime
MJ – Muzeul Județean (Botoșani)
MM – Muzeul Mixt (Tecuci)
MNAIM – Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei (Chișinău)
MVP – Muzeul „Vasile Pârvan” (Bârlad)

A. DESCOPERIRI APARTINÂND DACILOR LIBERI

I. Siliștea (com. Iana, jud. Vaslui, România)

În anul 1963, cu ocazia amenajării șoselei comunale, în zona „Cooperativei de consum” din localitatea Siliștea (com. Iana, jud. Vaslui) au fost descoperite întâmplător două vase de dimensiuni destul de mari din pastă fină cenușie lucrate la roată, în care s-au găsit resturi de oase umane calcinate. În una din urne s-au mai aflat o fibulă cu piciorul înfășurat și un ac de cusut de fier. Săpăturile de salvare efectuate după doi ani de I. Ioniță și V. Palade nu au condus la descoperirea și a altor morminte din aceeași perioadă. Toate materialele descoperite sunt tipice culturii dacilor liberi și pot fi datate în sec. III d. Hr.

Depozit MVP Bârlad.

- 1** *Fibulă* de fier cu piciorul înfășurat și spirala resortului dintr-o singură bucată (L 6,6 cm). Inv. A/300. Palade 1971, p. 97, fig. 1, 1; 3, 3.

- 2** *Vas* de formă sferoidală, puțin asimetric, cu fundul inelar și gura răsfrântă spre exterior (Î 37 cm). Inv. A/2564. Palade 1971, p. 96-97.

- 3** *Amforetă* cu corpul sferoidal, gâtul scurt cilindric și fundul inelar (Î 28,2 cm). Inv. A/2991. Palade 1971, p. 96-97, fig. 1, 3; 2, 2.

- 4** *Vas* de formă sferoidală cu gura largă și fundul inelar, acoperită cu un strat subțire de angobă de culoare cenușie-cărmizie; gâtul și marginea vasului lipsesc din vechime (Î 23,5 cm). Inv. A/2566. Palade 1971, p. 96-97.

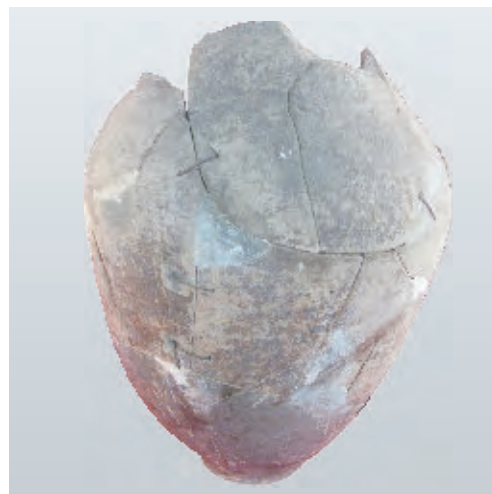

A. DESCOPERIRI APARTINÂND DACILOR LIBERI

- 5** *Amforă* cu corpul ovoidal și fundul inelar. Marginea, gâtul și torțile lipsesc din vechime (Î 29 cm). Inv. A/2565. Palade 1971, p. 96-97, fig. 1, 4; 2, 3.

- 6** *Amforă* cu corpul piriform și fundul ușor concav. Marginea, gâtul și cele două torți lipsesc din vechime (Î 45 cm). Inv. A/2569. Palade 1971, p. 96-97.

(M. Mamalaucă)

II. Bârlad – Prodana (jud. Vaslui - România)

În vara și toamna anului 1970, în partea de sud-vest a orașului Bârlad, numită de localnici *Prodana*, au fost executate ample lucrări de îndiguire provizorie a râului Bârlad. Cu acest prilej, trecând întâmplător pe lângă una din gropile din care se scotea pământ pentru înălțarea digului, doi salariați ai Muzeului „Vasile Pârvan” Bârlad au observat într-un mal un vas de lut parțial dezvelit. Adus la muzeu, vasul s-a dovedit a fi o urnă de incinerare (mormântul 1). Prin săpăturile efectuate de V. Palade pe locul respectiv a mai fost descoperit încă un mormânt de incinerare (mormântul 2), ceea ce a dus la concluzia că acolo s-ar fi aflat un grup mai mare de morminte de incinerare, din care majoritatea fuseseră distruse prin lucrările de excavare. Depozit MVP Bârlad.

Mormântul 1.

Mormânt de incinerare, din care s-a păstrat urna și conținutul ei (oase calcinate, o brățară și un cuțit).

- 7** *Vas* de formă ovoidală lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar și buza ușor orizontală și îngroșată spre exterior (Î 37,3 cm). Inv. A/2887. Palade 1971, p. 96.

- 8** *Brățară* de bronz cu capetele înfășurate (D 8,2 cm). Inv. A/1511. V. Palade, 1971, p. 96, fig. 3, 4.

A. DESCOPERIRI APARTINÂND DACILOR LIBERI

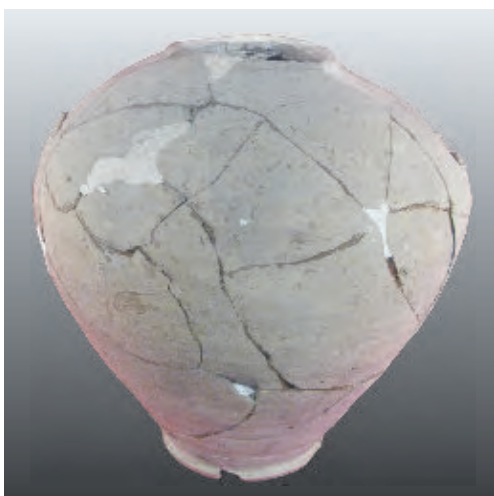
- 9 *Cuțit de fier cu peduncul la mâner (L 13,2 cm). Inv. A/2864.*
Palade 1971, p. 96.

Mormântul 2.

Mormânt de incinerare descoperit și cercetat prin săpăturile efectuate de V. Palade.

- 10 *Amforă lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul sferoidal, umeri ridicați și fundul inelar. Marginea, gâtul și tortile sunt rupte din vechime (Î 28,5 cm). Inv. A/2886.*
Palade 1971, p. 96, fig. 2, 1.
- 11 *Fibulă de bronz de tipul celor cu piciorul înfășurat, spirala resortului destul de lungă și armată la capete cu butoni (L 3,9 cm). Inv. A/1507.*
Palade 1971, p. 96, fig. 3, 7.

- 12 *Fibulă de bronz de tipul celor cu piciorul înfășurat, spirala resortului destul de lungă și armată la capete cu butoni (L 3,6 cm). Inv. A/1508.*
Palade 1971, p. 96, fig. 3, 6.
- 13 *Fibulă de bronz de formă circulară, cu capetele teșite și spinul din sârmă de bronz (D 1,7 cm). Inv. A/1510.*
Palade 1971, p. 96, fig. 3, 2.

(M. Mamalaucă)

A. DESCOPERIRI APARTINÂND DACILOR LIBERI

III. Pruteni (r. Făleşti, Republica Moldova)

Așezare aparținând dacilor liberi (sec. II-III d. Hr.) situată în bazinul Prutului Mijlociu, la circa 1,5 km est de râu, în marginea de sud-est a satului Pruteni, în punctul numit *Sub Dealul Babei*. A fost cercetată prin săpături restrânse în anii 2001, 2003 și 2008, dezvelindu-se patru cuptoare de ars ceramică cu reverberație, un complex alcătuit din două gropi cu fundul ars unite printr-un șanț, o porțiune a unei construcții adâncite în sol, mai multe gropi de dimensiuni mici, precum și două aglomerații de lut ars provenind de la cuptoare de olărie distruse sau recondiționate. Inventarul arheologic al stațiunii constă în principal din ceramică lucrată la roată din pastă fină, arsă oxidant și neoxidant, cuprinzând diferite tipuri de castroane, căni, oale, capace, amfore carpo-dacice și un tip de amfore cu fundul ascuțit de mare capacitate, pentru care deocamdată nu se cunosc analogii exacte. Depozit MNAIM Chișinău.

- 14** *Castron* fragmentar lucrat la roată din pastă fină cenușie, de formă aproximativ tronconică, cu pereții ușor arcuiți, umărul marcat printr-o carenă și marginea îngroșată la exterior (Î 13,8 cm). Descoperit în 2001 în cuptorul nr. 1. Inv. FB-27761-1.
Vornic ș.a. 2007, p. 81, pl. 29, 1; fig. 9, 6.

- 15** *Toartă zoomorfa*. Fragment de toartă, reprezentând un patruped, probabil un urs, de la un vas lucrat la roată din pastă fină roșietică (L 8,2 cm). Descoperită în 2001 în stratul de cultură. Inv. FB-27761-2.
Vornic ș.a. 2007, p. 105, pl. 32, 3; fig. 1, 15.

- 16** Fragmente dintr-o *cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul sferoidal aplatizat, gâtul larg cilindric și toarta din bandă cu șanțuire mediană; gâtul este ornamentat cu linii verticale executate în tehnica lustrului, delimitate jos de o linie orizontală incizată; partea de la fund lipsește (Î 14,4 cm). Descoperită în 2003 în cuptorul nr. 4. Inv. FB-27761-3.
Vornic ș.a. 2007, p. 101, pl. 39, 1; fig. 66, 6.

- 17** *Amforă* fragmentară de mari dimensiuni, cu gura largă, gâtul cilindric, corpul piriform, torțile masive cu secțiunea ovală și canelură pe partea exterioară și piciorușul scund și îngust, cu o ușoară concavitate la bază; gâtul și partea superioară a umerilor sunt decorate cu striuri orizontale; vasul este lucrat la roată din pastă relativ fină arsă la roșu, însă incomplet (Î 1,1-1,15 m). Descoperită în 2003 în cuptorul nr. 4. Inv. FB-27761-4.
Vornic ș.a. 2007, p. 91, pl. 34; fig. 101.

(V. Vornic)

B. DESCOPERIRI SARMATICE

B.1. DESCOPERIRI SARMATICE DIN SPAȚIUL PRUTO-NISTRIAN

IV. Cazaclia (r.Taraclia, Republica Moldova)

Tumulul 10, Mormântul 1.

Mormânt tumular sarmatic de tip catacombă, având orientarea NE-SV, intrarea cu trepte situată în partea de NE, camera mortuară de formă rectangulară cu colțurile rotunjite (2,1×2,6 m) și scheletul așezat pe spate, cu craniul înclinat spre stânga, mâinile pe lângă corp, piciorul stâng întins și cel drept ușor îndoit din genunchi. Datat în a doua jumătate a sec. I d. Hr. Săpături S. Agulnicov în 1985.

Depozit MNAIM Chișinău.

Agulnicov, Bubulici 1999a, p. 287-307; Agul'nikov, Bubulič 1999b, p. 10-19, fig. 1-3; Bârcă 2006, p. 300-302.

- 18** *Pumnal* de fier cu două tășuri, gardă dreaptă și inel la capătul mânerului; pe mâner s-au păstrat resturi de la plăselele de lemn, care erau placate cu foiță de aur (L 35,6 cm). Inv. FB-26263.

- 19-20** Două *falere* discoidale de fier, cu partea exterioară placată cu foiță de aur și decor în relief constând din patru cercuri concentrice (trei simple și unul în formă de colac) și patru volute ce formează în mijloc un romb cu un punct în centru; la un exemplar s-au păstrat pe margine două nituri de bronz (D 12,8 și 13,2 cm). Inv. FB-26267; FB-25268.

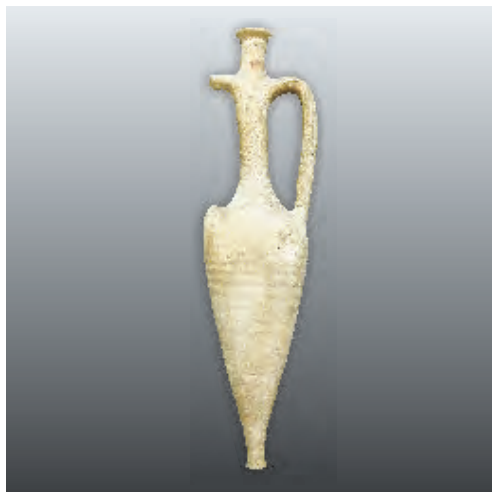

- 21** *Castron* de bronz de formă semisferică, cu fundul ușor concav și trei orificii de prindere sub buză, dispuse simetric; pe suprafața exterioară a peretelui prezintă o inscripție latină realizată cu poansonul, iar pe fund, în interior are un semn în formă de trei petale executate prin batere (Î 0,5 cm). Inv. FB-27690-57.

B. DESCOPERIRI SARMATICE

- 22** *Amforă* romană din pastă maronie-alburie, având gâtul înalt și îngust, buza îngroșată, corpul conic, prevăzut cu caneluri orizontale, fundul inelar și torțile profilate, prinse aproape perpendicular de gât și oblic de umeri; în partea superioară a gâtului are inscripționate cu vopsea roșie literele *NA* (Î 77,5 cm). Inv. FB-27759-1.

(V. Vornic)

V. Olănești (r. Ștefan Vodă, Republica Moldova)

Tumulul IV, Mormântul 4.

Mormânt sarmatic introdus într-un tumul din epoca bronzului, având groapa prevăzută cu nișă laterală (1,6×2,8 m) și scheletul așezat pe spate, cu mâinile pe lângă corp și picioarele dispuse în formă de romb, orientat N-S. Datare în sec. II d. Hr. Săpături A. I. Meljukova în 1960.

Depozit MNAIM Chișinău.

Meljukova 1962, p. 195-208, fig.1-5; Kurčatov, Bubulič 2003, p. 285-312.

- 23** *Vas* de lut zoomorf, reprezentând un berbec aflat în poziție șezândă pe un soclu prismatic, cu gâtul cilindric scurt deasupra capului și toarta aproximativ ovală în secțiune cu trei incizii longitudinale pe latura exterioară (Î 27,5 cm). Inv. FB-27760-1.

- 24** *Polonic-strecurătoare* de bronz, având corpul semisferic cu numeroase perforații circulare și mânerul drept în formă de vâslă prevăzut cu o marcă de meșteșugar în limba latină (Î 9 cm). Inv. FB-27760-2.

B. DESCOPERIRI SARMATICE

- 25** Cană de bronz cu corpul bitronconic și fundul plat, mânerul masiv realizat prin turnare și gura trilobată prevăzută cu capac, pe care a fost lipită o reprezentare ornitomorfă, probabil o rață (Î 32 cm). Inv. FB-27760-3.

- 26** Castron de bronz de formă semisferică, cu marginea ușor îngroșată, suport inelar pe fund și două torți, din care una lipsește (Î 12 cm). Inv. FB-27760-4.

(V. Vornic)

B.2. DESCOPERIRI SARMATICE DIN ZONA BÂRLADULUI

VI. Unțești (com. Bogdănești, jud. Vaslui, România)

La circa 700 m nord de sat, pe malul stâng al pâraului Horoiata, cu prilejul săpării unor gropi de siloz au fost descoperite și în mare parte distruse două morminte de înhumatie sarmatice. Unele informații asupra celor două morminte și obiectele de inventar au fost oferite de localnici.

Depozit MVP Bârlad.

Palade 1979, p. 247, fig. 2-3.

Mormântul 2.

El avea orientarea VNV (craniu) - ESE și groapa lungă de circa 2 m și adâncă de 1 m. Scheletul se afla în poziția întinsă pe spate și aparținea unei femei. Inventarul recuperat era alcătuit dintr-o brățară și un cercl de bronz, o oglindă de metal alb, un fragment din resortul unei fibule de bronz, mai multe mărgel de sticlă dintr-un colier și două căni romane din pastă cărămizie acoperite cu angobă roșie. Datare în sec. III d. Hr.

- 27** Oglindă de metal alb de formă discoidală cu mâner perforat și o tamga pe revers (L 5,5 cm). Inv. A/53. Palade 1979, p. 247, fig. 3, 10.

- 28** Uciur roman din pastă roșie-cărămizie, cu gâtul scurt cilindric și fundul inelar (Î 13,1 cm). Inv. A/1537. V. Palade 1979, p. 247, fig. 3, 11.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

B. DESCOPERIRI SARMATICE

VII. Ciocani (com. Perieni, jud. Vaslui, România)

În vatra satului, cu ocazia amenajării unor construcții gospodărești au fost descoperite mai multe morminte de înhumatie, din care unul a putut fi salvat. Groapa acestuia, orientată N (cap) – S și adâncă de 1,30 m, avea un prag la picioare (înalt de 30 cm) și altul în două trepte (înalte de 10 și 20 cm) la cap. Scheletul era întins pe spate, în poziție diagonală față de axul gropii și avea craniul așezat pe prima treaptă (10 cm) a pragului de pământ cruțat. Inventarul era compus dintr-o oglindă de metal alb, un ac (?) de fier cu resturi de țesătură, câteva mărgelile de sticlă (din care trei poleite cu aur) în zona gâtului, trei mărgelile de sticlă în zona picioarelor (cusute pe îmbrăcăminte) și șapte vase de lut (trei vase lucrate cu mâna, două vase lucrate la roată din pastă fină cenușie și două vase romane din pastă cărămizie cu angobă roșie). Datare în sec. III d. Hr.

Depozit MVP Bârlad.

- 29** Vas lucrat cu mâna în formă de flacon, având corpul bitronconic, gâtul lung și strâmt și gura în formă de pâlnie (Î 11,2 cm). Inv. A/1536
Palade 1979, p. 253, fig. 6, 11.

- 30** Castron roman acoperit cu angobă de culoare roșie având fundul așezat pe un suport înălțat (Î 5,3 cm). Inv. A/1535.
Palade 1979, p. 253, fig. 6, 10.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

VIII. Pogana (jud. Vaslui, România)

În partea nord-vestică mai recentă a localității Pogana, numită de localnici și *Satu Nou*, pe terasa inferioară a pârâului Tutova, au fost descoperite întâmplător de-a lungul timpului mai multe morminte de înhumatie sarmatice. Inventarul recuperat din două morminte a ajuns în colecțiile Muzeului „Vasile Pârvan” din Bârlad.

Mormântul 1.

Din informațiile furnizate de localnici, scheletul era orientat N (craniu) – S și se afla în poziția întinsă pe spate, cu mâinile pe lângă corp. În dreapta craniului se afla un vas de lut, iar spre umărul drept o săgeată (?) de bronz, care s-a pierdut.

B. DESCOPERIRI SARMATICE

- 31** *Vas roman* (unguentar) lucrat din pastă cu nisip galben-căramizie, cu suport mult înălțat și ușor evazat (Î 10,7 cm). Inv. A/5135.
Palade 1983a, p. 71, fig. 3, 8; 4, 4.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

IX. Peicani (com. Găgești, jud. Vaslui, România)

Cu ocazia unor lucrări de construcție, în curtea școlii din localitate a fost descoperit întâmplător un mormânt de înhumatie sarmatic. Scheletul se afla la 1,40 m adâncime și aparținea unei femei. Inventarul recuperat al mormântului cuprindea un colier de 77 mărgelile de sticlă, coral și chihlimbar, un fragment de cerceș (?) de bronz, o fusaiolă de lut ars, o oală de mici dimensiuni lucrată cu mâna, precum și două vase (cană și castron) lucrate la roată din pastă fină cenușie. Datare în sec. II-III d. Hr.

Depozit MVP Bârlad.

Palade 1983a, p. 69-70, fig. 2, 3-4; 3, 1-2, 5, 9; 4, 3; 5, 1, 3; 6.

- 32** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu marginea îngroșată și dreaptă (Î 8,8 cm). Inv. A/3510.
Palade 1983a, p. 69-70, fig. 2, 4; 3, 1.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

B. DESCOPERIRI SARMATICE

X. Bârlad (jud. Vaslui, România)

Cu prilejul unor lucrări de construcții în preajma Fabricii de confecții din zona sudică a orașului Bârlad a fost descoperit întâmplător un mormânt de înhumăție sarmatic. De la nivelul antic de călcare, groapa mormântului, orientată NV-SE, fusese săpată până la adâncimea de 2,20 m. Scheletul era întins pe spate, în poziție diagonală față de axul gropii (craniul spre VNV și picioarele spre ESE). Inventarul recuperat cuprindea o căniță lucrată la roată din pastă fină cenușie, o oglindă de metal alb, două fibule de bronz (una cu portagrafa mai înaltă și alta cu piciorul înfășurat), două brățări de bronz (una întreagă și un fragment dintr-o a doua) și 21 de mărgelile de sticlă, coral, calcedoniu și calcar dintr-un colier. Fibulele și brățările au fost recuperate din țărâna provenită din lucrările de excavare, de aceea apartenența tuturor obiectelor menționate sau a unora din ele la mormântul prezentat mai sus este nesigură. Datare în sec. III d. Hr.
Depozit MVP Bârlad.
Palade 1979, p. 249-252, fig. 4.

XI. Băcani (jud. Vaslui, România)

În vatra satului Băcani, prin acțiunea de eroziune a apelor torențiale de ploaie, în anul 1975 a fost descoperit un mormânt de înhumăție sarmatic, cercetat la scurt timp după semnalare de V. Palade. Groapa mormântului era rectangulară și avea orientarea VNV-ESE, dimensiunile de 0,80x1,90 m și adâncimea de 1,50 m. Scheletul se afla în poziția întinsă pe spate, cu mâinile de-a lungul corpului. Inventarul mormântului cuprindea o fibulă de bronz cu piciorul înfășurat și o căniță de lut ars. Datarea în sec. III d. Hr.

Depozit MVP Bârlad.

Palade 1983a, p. 69, fig. 2, 1-2; 3, 4.

- 33** *Fibulă de bronz cu piciorul terminat printr-un buton, portagrafa mai înaltă și spirala resortului mai lungă (L 3,3 cm). Inv. A/1505.*
Palade 1979, p. 250, fig. 4, 4.

- 34** *Cană din pastă de bună calitate. Suprafața vasului este acoperită cu un strat de angobă de culoare cărămizie. Fundul este inelar, iar gura ușor rotunjită (Î 8,9 cm). Inv. A/6443*
Palade, 1983a, p. 69, fig. 2, 2; 3, 4.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

XII. Dănceni (r. Ialoveni, Republica Moldova)

Necropolă de tip Sântana de Mureș - Černjachov situată la marginea de vest a satului Dănceni, pe malul drept al râului Ișnovăț. A fost cercetată în anii 1974-1976, 1978 (I. Rafalovič) și 1979 (N. Gol'ceva), fiind dezvelite 338(?) de morminte, dintre care 244 de incineratie și 94 de înhumatie. De asemenea, au fost descoperite 45 de gropi, în general cu puțin sau fără material arheologic. Inventarul mormintelor este de o mare bogăție și cuprinde vase de lut, câteva pahare și cupe de sticlă, cuțite, ace, fusaiole, fibule, catarama, piepteni, diverse pandantive-amulete, verigi, mărgelile ș.a.
Depozit MNAIM Chișinău.
Rafalovič 1986.

Mormântul 177.

Mormânt de înhumatie, având groapa aproximativ rectangulară (0,65×1,25 m) cu treaptă, scheletul întins pe spate și orientarea NNE-SSV. Descoperit în 1975.
Rafalovič 1986, p. 66-67, pl. XXXIII, 2, 6-7.

35-36 Două *monede* de argint din vremea împăratului Marcus Aurelius folosite ca pandantive, cu tortițe din tablă de bronz prinse cu nituri de bronz; la una din piese tortița nu s-a păstrat (Dd 1,9×1,6 și 1,8×1,6 cm; Î 2,5 cm). Inv. FB-26543; FB-26544.

37 *Castron* sferoidal înalt lucrat la roată din pastă zgrunțuroasă, cu două praguri pe umăr, buza evazată cu canelură la exterior și fundul inelar (Î 14,4 cm). Inv. FB-27763-1.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 292.

Mormânt de înhumatie, având groapa de formă aproximativ circulară (1,5x1,6 m) și scheletul lipsă.

Descoperit în 1976.

Rafalovič 1986, p. 89-90, pl. XLVI, 1-3, 5, 11.

- 38** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat și resortul lung, având spirala formată din trei bucăți de sârmă (L 3,6 cm). Inv. FB-26531.

- 41** *Pendantiv* alcătuit dintr-o bucată de sârmă îndoită și răsucită la mijloc, cu un capăt cuprinzând un zar de os, iar celălalt formând o verigă de suspensie (L 2,6 cm). Inv. FB-26523.

- 39-40** Două *pendantive* formate din verigi de argint cu capetele înfășurate, de care sunt prinse câte două căldărușe conice din tablă de argint cu tortițele din bronz; la un exemplar o căldărușă este ruptă (L 3,6 cm). Inv. FB-26541; FB-26542.

- 42** *Colier* alcătuit din 23 de mărgelă de sticlă de tipuri și culori diferite: o mărgică sferoidală de sticlă verde (D 0,4 cm); două mărgelă cu 14 fațete de sticlă roșietică, cu irizații argintii (L 0,8 cm); o mărgică cilindrică de sticlă albastră translucidă (L 1,1 cm); două mărgelă ovoidal-alungite de sticlă albastră (L 0,5 cm și 1,4 cm); o mărgică sferoidală cu creștături longitudinale din pastă de culoare neagră (D 0,7 cm); o mărgică prismatică cu baza octogonală de sticlă de culoare vișinie-închisă (L 1 cm); o mărgică inelară din pastă neagră (D 0,8 cm); o mărgică sferoidală îngemănată din pastă neagră, decorată cu creștături longitudinale (L 1 cm); trei mărgelă sferoidale aplatizate din pastă neagră (D 0,9-1,6 cm); o mărgică inelară din pastă neagră, decorată cu „ochi” de culoare roșie, albă și galbenă (D 1,3 cm); două mărgelă cuboedrice de sticlă albastră (L 0,5 cm); două mărgelă prismatice cu baza rectangulară de sticlă albastră (L 0,5 cm); o mărgică sferică din pastă de sticlă alb-gălbuie, decorată cu doi „ochi” în relief (D 0,8 cm); o mărgică sferică de sticlă alb-gălbuie (D 0,4 cm); o mărgică de sticlă alb-gălbuie în formă de mosor (L 1,1 cm); o mărgică discoidală, răsucită în spirală de sticlă verzui-gălbuie semitransparentă (D 2,2 cm); o mărgică sferoidal-aplatizată de sticlă verzui semitransparentă (D 2,4 cm). Inv. FB-27763-2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 337.

Mormânt de înhumatie, având groapa de formă ovală (1,2×2,3 m), scheletul răvășit și orientarea N-S. Descoperit în 1976.

Rafalovič 1986, p. 94-97, pl. XLVIII-L.

- 43** *Cataramă* de argint cu veriga ovală, spin cu prag la bază și garnitură rectangulară, prevăzută cu două nituri (L 3,2 cm). Inv. FB-26535.

- 44** *Pieptene* de os lucrat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu nituri de bronz, având mânerul în formă de clopot (L 10,4 cm). Inv. FB-27763-3.

- 45** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul ovoidal, gâtul îngust și scund, marginea evazată, fundul profilat și toarta circulară în secțiune; ca decor are o nervură în relief pe gât (Î 26,2 cm). Inv. FB-27763-4.

- 46** *Castron* de formă bitronconică, cu marginea evazată, prag pe umăr și fundul inelar, lucrat la roată din pastă fină de culoare cenușie-închisă (Î 4,5 cm). Inv. FB-27763-5.

Mormântul 366.

Mormânt de înhumatie aparținând unei adolescente, cu groapa ovală (1,25×1,5 m), scheletul incomplet și deranjat, aflat în poziție întinsă pe spate și orientarea N-S. Descoperit în 1978.

Rafalovič 1986, p. 105-108, pl. LIV-LV; Ioniță 1994, p. 106-107.

- 47** *Colier* compus din 46 de mărgelă, dintre care patru exemplare în formă de „8” (Î 1,8-2 cm), una discoidală de chihlimbar (D 1,4 cm), patru mărgelă polifațetate de carneol (L 0,8-1 cm), o mărgică polifațetată de sticlă albastră (L 1 cm), o mărgică inelară de sticlă neagră (D 1 cm), o mărgică sferoidală de sticlă albastră (D 1,3 cm), o mărgică sferoidală de sticlă de culoare maronie translucidă (D 1,7 cm), două mărgelă segmentate de sticlă neagră (D 0,9 și 0,7 cm), 25 de mărgelă mici sferoidale aplatizate de sticlă albastră (D 0,3-0,6 cm) și șase mărgelă fragmentare de coral. Inv. FB-27763-6.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 48** *Fusaiolă* bitronconică de lut cu bazele concave, decorată pe ambele registre cu câte o linie în zigzag din puncte adâncite (D 3,1 cm). Inv. FB-27763-6.

- 49** *Cupă* de formă aproximativ cilindrică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu marginea dreaptă și fundul rotunjit, cu o gaură în care este montată o bucată de sticlă verzuie transparentă, trecută prin foc. Sub margine are un prag, iar mai jos, pe întreg corpul prezintă un decor bogat executat prin ștampilare și cu roțița dințată (Î 6,8 cm). Inv. FB-27763-8.

- 50** *Castron* mic lucrat la roată din pastă zgrunțuroasă, de formă aproximativ tronconică, cu marginea evazată și fundul profilat (Î 4,5 cm). Inv. FB-27763-9.

Mormântul 371.

Mormânt de înhumatie parțial deranjat cu groapa rectangulară (1,75×2,8 m) aparținând unei femei, cu scheletul în poziție întinsă pe spate și orientarea N-S.

Rafalovič 1986, p. 109-111, pl. LVII-LVIII; Ioniță 1994, p. 107.

- 51-52** Două *fibule* de tip „monströse” cu portagrafa înaltă, corp profilat, aproximativ romboidal în secțiune, prevăzut cu un ax pe care este fixat un cilindru ornamental de tablă, placă semicirculară deasupra resortului, placă alungită acoperind piciorul, și spirala resortului executată dintr-o singură bucată de sârmă; sunt lucrate din argint cu miezul de cupru, având unele elemente placate cu foiță de aur (L 7 cm). Inv. FB-26545; FB-26546.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

53 *Verigă de tâmplă* de argint cu capetele suprapuse și înfășurate (D 2,1 cm). Inv. FB-26527.

54 *Colier* alcătuit din 47 de mărgel, din care una poliedrică de chihlimbar (L 1,1 cm), iar restul de sticlă de culoare violetă-închis: una poliedrică (L 0,7 cm), șase spiralate (L 0,3-2,9 cm), 24 inelare de sticlă neagră (D 0,5 cm) și 15 plate, cu contur rectangular (L 0,8-1,7 cm); incomplet. Inv. FB-27763-10.

55 *Castron* tronconic lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu marginea răsfrântă și fundul profilat (Î 9,2 cm). Inv. FB-27763-11.

56 *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, având corpul bitronconic decorat cu benzi de linii drepte și în zigzag lustruite, marginea evazată, toarta din bandă și fundul inelar (Î 14,9 cm). Inv. FB-27763-12.

Mormântul 36.

Groapă ovală de mici dimensiuni (0,80x1,20 m) ca pentru un mormânt de înhumatie de copil, având orientarea N-S. Din oasele scheletului s-au păstrat numai câteva resturi de dinți. Descoperit în 1974. Rafalovič 1986, p. 35, pl. XIX, 5-6.

57 *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat, corpul și piciorul cu marginile laterale fațetate și resortul lucrat din trei bucăți de sârmă (L 4 cm). Inv. FB-26530.

58 *Pahar* lucrat cu mâna din pastă fină de culoare neagră, cu suprafața exterioară lustruită, având piciorul înalt, fundul concav profilat, umărul carenat și buza fațetată, răsfrântă în exterior (Î 7,5 cm). Inv. FB-27763-14.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 187.

Mormânt de înhumatie cu groapa rectangulară de mici dimensiuni (0,80x1,40 m), având orientarea NNE-SSV și adâncimea de 1,40 m. Scheletul aparținea unui copil și era aproape în totalitate pulverizat. Descoperit în 1976.

- 59** *Cană* lucrată la roată din pastă fină, cu corpul bitronconic, gâtul înalt tronconic cu o nervură la bază și alta în partea superioară, marginea evazată, toarta ovală în secțiune și fundul inelar; suprafața vasului este acoperită cu angobă neagră, lustruită (Î 15,7 cm). Inv. FB-27763-22. Rafalovič 1986, p. 69, pl. XXXIV, 3.

- 60** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră, cu corpul piriform, marginea scundă ușor evazată și fundul plat (Î 9,4 cm). Inv. FB-27763-23. Rafalovič 1986, p. 69, pl. XXXV, 6.

Mormântul 224.

Groapă de foarte mari dimensiuni (2,40x2,95 m), cu adâncimea de 2,60 m și orientarea NV-SE. Scheletul, puternic deranjat la partea superioară, aparținea unei femei. Descoperit în 1976.

- 61** *Colier* alcătuit din 62 de mărgelă, dintre care cinci polifațetate de carneol (L 1-2,6 cm) și 57 de coral(?) alb (L 0,3-0,6 cm). Inv. FB-27763-24. Rafalovič 1986, p. 77, pl. XXXIX, 4.

- 62** *Amuletă* din scoică marină *Cypraea*, cu orificiu pentru prindere (L 6,1 cm). Inv. FB-27763-25. Rafalovič 1986, p. 76, pl. XXXIX, 1.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Piese provenind din morminte diferite.

- 63** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar, partea inferioară tronconică, cea superioară aproximativ cilindrică înaltă, decorată cu motive lustruite și buza înclinată în afară (Î 12 cm). Descoperit în 1974 în mormântul 10 de înhumare. Inv. FB-27763-13. Rafalovič 1986, p. 30, pl. XVII, 4.

- 64** *Cupă* lucrată la roată din pastă fină, arsă la cărămiziu (ardere secundară?), de formă aproximativ tronconică, având fundul concav și o bogată ornamentare executată prin ștampilare (Î 5,7 cm). Descoperită în anul 1974 în mormântul 39 de incinerare. Inv. FB-27763-15. Rafalovič 1986, p. 35, pl. XIX, 10.

- 65** *Cataramă* de bronz cu verigă circulară, spin lung cu prag la bază și garnitură trilobată prevăzută cu trei nituri (L 4,6 cm). Descoperită în 1975 în mormântul 49 de incinerare. Inv. FB-27763-16. Rafalovič 1986, p. 37, pl. XXI, 10.

- 66** *Inel* de aur (D 1,5 cm). Descoperit în 1975 în mormântul 64 de incinerare. Inv. FB-26568. Rafalovič 1986, p. 40, pl. XX, 13.

- 67** *Pendant-căldărușă* de aur, având formă cilindrică, fund rotunjit și tortiță în semicerc, lucrat în tehnica filigranului (Î 1,5 cm). Descoperit în 1975 în mormântul 79 de incinerare. Inv. FB-25666. Rafalovič 1986, p. 44, pl. XXII, 12.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 68** *Carafă* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul bitronconic, nervură în relief pe diametrul maxim, gâtul îngust cilindric cu un prag la bază și o nervură pe margine, gura în formă de pâlnie și fundul inelar; pe partea superioară a corpului are ca ornament două șiruri de caneluri oblice, dispuse sub unghi ascuțit una față de alta, amintind prin poziția lor de motivul brăduțului (Î 11,4 cm). Descoperită în 1975 în mormântul 88 de înhumăție. Inv. FB-27763-17.

Rafalovič 1986, p. 45, pl. XXIII, 4.

- 69** *Fibulă* de bronz de tipul cu piciorul înfășurat, având corpul din bandă lată, cu marginile laterale fațetate și resortul scurt, executat dintr-o singură bucată de sârmă (L 4,8 cm). Descoperită în 1975 în mormântul 118 de înhumăție. Inv. FB-27763-18.

Rafalovič 1986, p. 51, pl. XXV, 3.

- 70** *Cană* mare în formă de halbă lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu profilul carenat, partea superioară înaltă, ușor tronconică, fundul inelar și toarta din bandă lată, îndoită sub unghi ascuțit; pe partea superioară a corpului și pe latura exterioară a torții vasul prezintă un decor bogat, cuprinzând diferite simboluri, executat prin ștampilare (Î 27,2 cm). Descoperită în 1976 în mormântul 157 de incinerație. Inv. FB-27763-19.

Rafalovič 1981, p. 116-125; Rafalovič 1986, p. 60, pl. XXIX, 1.

- 71** *Castron* tronconic înalt lucrat cu mâna din pastă grosieră, cu marginea puțin evidențiată și fundul plat (Î 6,8 cm). Descoperit în 1976 în mormântul 159 de înhumăție. Inv. FB-27763-20.

Rafalovič 1986, p. 60, pl. XXIX, 3.

- 72** *Cupă* de sticlă verzuie transparentă cu pereții subțiri, de formă sferoidală, cu marginea înaltă, evazată și fundul plat, puțin îngroșat; ca elemente decorative, pe corp a fost prins un fir subțire de sticlă verzuie în zigzag, iar pe gât un fir în poziție orizontală (Î 6,7 cm). Descoperită în 1976 în mormântul 169 de înhumăție. Inv. FB-27763-21.

Rafalovič 1986, p. 64, pl. XXXI, 10.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 73** *Pendant* semilunar din foiță de aur, prevăzut cu trei monturi din pastă vitroasă roșie-închisă, decor în tehnica filigranului și tortiță din bandă lată cu patru incizii longitudinale (L 2,7 cm; Î 1,6 cm). Descoperit în 1976 în mormântul 279 de incinerare. Inv. FB-25680. Rafalovič 1986, p. 86, pl. XLIII, 6.

- 74** *Cupă* de sticlă transparentă cu nuanță verzuie, având corpul sferoidal, gâtul cilindric bine evidențiat, buza ușor îngroșată la exterior și fundul cu suport inelar; ca decor la baza gâtului, orizontal și oblic până sub buză, este lipit un ornament de sticlă în formă de spirală cu o singură spirală (Î 7,5 cm). Descoperită în 1976 în mormântul 287 de înhumare. Inv. FB-27763-26. Rafalovič 1986, p. 88, pl. XLV, 20.

- 75** *Pieptene* fragmentar de os cu mânerul triunghiular, lucrat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu nituri de bronz (Î 8 cm; L 10,7 cm). Descoperit în 1978 în mormântul 356 de înhumare. Inv. FB-27763-27. Rafalovič 1986, p. 101-102, pl. LI, 19.

- 76** *Pendant* alcătuit dintr-o verigă de argint cu capetele înfășurate de care atârna o sârmă de argint îndoită și trecută prin orificiul unei mărgeli cuboedrice de sticlă albastră, formând la capete două bucle; veriga pentru atârnare nu s-a păstrat (L 2,9 cm). Descoperit în 1978 în mormântul 362 de înhumare. Inv. FB-26524. Rafalovič 1986, p. 104, pl. LII, 9.

- 77** *Cataramă* de bronz cu veriga aproximativ rectangulară și spinul scurt, fixat pe un ax central (L 2,8 cm; l 5,5 cm). Descoperită în 1974 în stratul de cultură al necropolei. Inv. FB-27763-28. Ščukin, Ščerbakova 1986, p. 182, fig. 3.

- 78** *Pendant* reprezentând o piesă de sticlă verzuie în formă de picătură, prevăzută cu o buclă de sârmă de bronz pentru atârnare (Î 2,9 cm). Descoperit *passim* în 1975. Inv. FB-27763-29. Inedit.

(V. Vornic)

XIII. Grušivci/Gruševica (r. Kel'menci, reg. Černivci, Ucraina)

Așezare de tip Sântana de Mureș-Černjachov (sec. IV d. Hr.) situată în bazinul Nistrului Mijlociu, între satele Grušivci și Nagorjany, unde râul formează un meandru. În cuprinsul stațiunii a fost descoperit întâmplător de către localnici un tezaur alcătuit din mai multe obiecte de aur (cupe, brățări, cercei, arme și monede), dintre care V. Marchevici a recuperat trei piese în anul 1970.

Depozit MNAIM Chișinău.

Markevič, Rikman 1973, p. 260-261.

79 *Monedă* de aur din vremea împăratului Aurelian, perforată, cu verigă de suspensie, utilizată ca pandantiv (D 2 cm; Î 2,4 cm). Inv. FB-25763.

80 *Pendantiv* de aur în formă de căldărușă, cu corp cilindric, fund rotunjit și tortiță de prindere, decorat cu granule (Î 1,4 cm). Inv. FB-25765.

81 *Pendantiv* semilunar de aur cu tortiță pentru atârnare, ornamentat în tehnica filigranului (Î 1,7 cm; L 3 cm). Inv. FB-25769.

(V. Vornic)

XIV. Hansca (r. Ialoveni, Republica Moldova)

Locul descoperirii se află la 1,5 km nord-vest de sat, pe panta stângă a râulețului Canichișul Mare, afluent pe dreapta al Botnei.

Depozit MNAIM Chișinău.

82 *Fibulă* de argint cu elemente de aur de tip „monströse”, cu portagrafa înaltă, corpul puternic profilat, resortul dublu prelung, semidisc deasupra resortului și trei discuri cu rozete ornamentale, două mici plasate spre capetele resortului, iar unul mai mare fixat pe un ax de pe picior (L 7,7 cm). Descoperită în 1976 în solul de umplură al unei locuințe adâncite din sec. VIII-IX. Inv. FB-26432. Chynku 1977, p. 460-461; Ščerbakova, Ščukin 1991, p. 41, fig. 1, 3.

(V. Vornic)

XV. Mihălășeni (jud. Botoșani, România)

Așezare și necropolă descoperită cu prilejul unor lucrări de drenare a terenului în 1982 la sud de satul Mihălășeni, în punctul numit Șesul Bașeului. În anii 1983-1988 au fost efectuate ample săpături în necropolă de O. L. Șovan, care au avut ca rezultat cercetarea în total a unui număr de 520 morminte (91 de incinerare și 429 de înhumare), a unui locaș de cult, a două platforme de incinerare, precum și a 22 gropi aparținând culturii Sântana de Mureș – Țernjachov. Inventarul descoperit este foarte bogat, cuprinzând accesorii vestimentare, obiecte de toaletă și de podoabă, pandantive și amulete, obiecte de uz casnic, câteva arme, recipiente de sticlă și de lut, precum și alte obiecte mărunte și resturi de ofrande alimentare.

Depozit MJ Botoșani.

Șovan 1999; Șovan 2005.

Mormântul 74.

Mormânt de înhumare cu orientarea N-S aparținând unei femei de circa 35-40 de ani, având un bogat inventar alcătuit din două fibule de argint și 11 vase de lut cu ofrande alimentare. Descoperit în 1983.

- 83** *Fibulă* de argint cu placa pentagonală și cu semidisc, dublu resort și portagrafă fixă pe jumătatea superioară a plăcii. Inv. 8506.
Șovan 2005, p. 35, pl. 41, 1.

- 84** *Fibulă* de argint cu placa pentagonală și cu semidisc, dublu resort și portagrafă fixă pe jumătatea superioară a plăcii. Inv. 8507.
Șovan 2005, p. 35, pl. 41, 2.

- 85** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă circulară în secțiune, nervură la baza gâtului și trei registre de linii în zigzag lustruite sub margine și pe corp. Inv. 9508.
Șovan 2005, p. 35, pl. 40, 8.

- 86** *Castron* înalt cu trei torți din bandă lată și marginea în formă de T, decorat cu mai multe caneluri sub margine și pe partea superioară teșită; fund inelar. Inv. 9247.
Șovan 2005, p. 35, pl. 40, 11.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 87** *Amforetă* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu torți circulare în secțiune și fund inelar. Inv. 9244. Șovan 2005, p. 35, pl. 41, 7.

- 88** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu prag și decor lustruit în zigzag pe umăr, fund inelar. Inv. 9243. Șovan 2005, p. 35, pl. 42A, 6.

Mormântul 123.

Mormânt de înhumatie cu groapa ovală orientată N-S aparținând unei fete de circa 7 ani, al cărui inventar foarte bogat cuprindea două fibule de argint și alta de bronz, o cataramă de bronz, un pieptene de os, un colier de mărgelă de sticlă colorată, trei medalioane de sticlă romane, un pandantiv de os, o fusaiolă de lut, un cuțit de fier, 15 vase de lut și unul de sticlă, precum și resturi de oase de animale și coji de ouă de la ofrandele de carne. Descoperit în 1984.

- 89** *Pendantiv* prismatic de os, dreptunghiular în secțiune, având pe două fețe un ornament incizat, format din cercuri concentrice cu puncte la mijloc. Inv. 8629. Șovan 2005, p. 48, pl. 68, 31.

- 90** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, decorată cu mai multe caneluri orizontale și cu două registre de linii oblice și în zigzag obținute în tehnica lustrului. Inv. 9372. Șovan 2005, p. 48, pl. 69, 37.

- 91** *Vas de sticlă* transparentă cu pereți subțiri, corp globular și gură largă. Inv. 8624. Șovan 2005, p. 48, pl. 70A, 49.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 175.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S aparținând unui bărbat adult. Inventarul mormântului cuprindea o fibulă, o cataramă, un pieptene, un cuțit, două tuburi din femure de pasăre, o verigă, două vase de lut, un pahar de sticlă și resturi de oase de animale de la ofrande de carne. Descoperit în 1984.

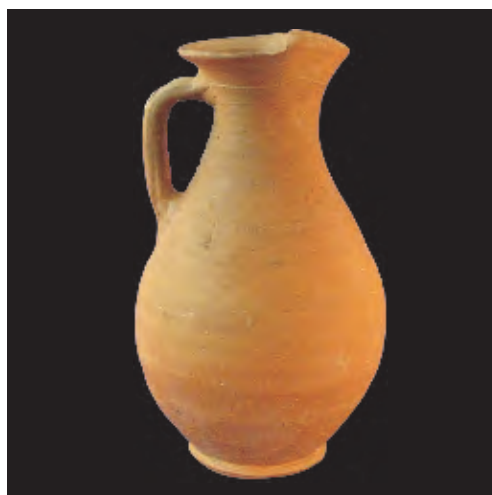
- 92** *Pieptene* de os cu mânerul înalt, semicircular și aripi ridicate albiat, executat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz, dispuse decorativ. Inv. 8960.
Șovan 2005, p. 62, pl. 94, 3.

- 93** *Cataramă* de argint cu veriga ovală și o garnitură ovală cu trei nituri. Inv. 8955.
Șovan 2005, p. 62, pl. 94, 2.

- 94** *Cană* romană cu gura trilobată din pastă cărămizie, toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 9511.
Șovan 2005, p. 62, pl. 95, 13.

Mormântul 261.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S, aparținând unui bărbat de vârstă matură (30-35 ani). Descoperit în 1985.

- 95** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă tubulară în secțiune, nervuri pe gât și umăr, decor în rețea lustruit și fund inelar. Inv. 13809.
Șovan 2005, p. 83, pl. 144, 3.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 96** *Castron* cu trei torți din bandă lată lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu buza în formă de T, nervuri pe gât și fund inelar. Inv. 13807.
Șovan 2005, p. 84, pl. 145A, 9.

- 97** *Castron* din pastă neagră lucrat la roată, cu un brâu de ove și caneluri oblice pe umăr și fund inelar. Inv. 13814.
Șovan 2005, p. 83, pl. 145A, 8.

Mormântul 297.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S, aparținând unei femei de vârstă matură (20-25 ani).
Descoperit în 1986.

- 98** *Fibulă* de argint cu semidisc și placă pentagonală, având resort scurt cu o singură spirală, ax de fier și portagrafă în formă de teacă. Inv. 15212.
Șovan 2005, p. 94, pl. 163B, 1.

- 99** *Fibulă* de argint cu semidisc și placă pentagonală, cu resort scurt având o singură spirală, ax de fier și portagrafă în formă de teacă. Inv. 15213.
Șovan 2005, p. 94, pl. 163B, 2.

- 100** *Pieptene* cu mâner semicircular și marginile plăcilor cu dinți oblici. Inv. 15211.
Șovan 2005, p. 94, pl. 164, 3.

- 101** *Colier* format din 149 mărgelă : 100 mărgelă de sticlă albastră, 40 mărgelă de coral, două mărgelă de cochilie de scoică, șapte mărgelă de carneol polifațetate. Inv. 13594-13742.
Șovan 2005, p. 94, pl. 164, 4-152.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 102** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu o nervură pe gât, o canelură și un șir de ove pe umăr și fund inelar. Inv. 14861. Șovan 2005, p. 94, pl. 165, 165.

Mormântul 313.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S, aparținând unei femei de vârstă matură (30-35 ani). Descoperit în 1986.

- 103** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și resort executat din trei segmente, descoperită pe umărul stâng. Inv. 15275. Șovan 2005, p. 99, pl. 176, 1.

- 104** *Pieptene* cu mâner trapezoidal, cu alveole la partea superioară a mânerului, executat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz, decorat cu grupe de cercuri incizate cu punct la mijloc. Inv. 15281. Șovan 2005, p. 99, pl. 176, 2.

- 105** *Oală* din pastă zgrunțuroasă lucrată la roată, cu fund concav. Inv. 14211. Șovan 2005, p. 100, pl. 176, 14.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 369.

Mormânt de înhumăție cu cistă și orientarea N-S, groapa rectangulară de mari dimensiuni, cu prag din pământ cruțat pe toate laturile, aparținând unei femei de vârstă matură (35-40 ani). Descoperit în 1987.

- 106** *Fibulă* de argint cu semidisc și placă pentagonală la picior, resort dublu și portagrafă fixă. Inv. 15550. Șovan 2005, p. 113, pl. 204, 2.

- 107** *Fibulă* de argint cu semidisc și placă pentagonală la picior, resort dublu și portagrafă fixă. Inv. 15551. Șovan 2005, p. 113, pl. 204, 1.

- 108** *Pieptene* de os cu mâner semicircular și aripi laterale ridicate albiat, executat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz. Inv. 15552. Șovan 2005, p. 113, pl. 205, 3.

- 109** *Colier* format din 12 mărgelile de sticlă albastră polifacetate. Inv. 15553-15565. Șovan 2005, p. 113, pl. 205, 4-15.

- 110** *Cană* romană din pastă cărămizie, cu gura trilobată, toartă din bandă lată cu șanțuire longitudinală și fund inelar. Inv. 14331. Șovan 2005, p. 113, pl. 205, 17.

- 111** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu brâu lat sub margine, toartă ovală în secțiune și fund inelar. Inv. 14332. Șovan 2005, p. 113, pl. 205, 18.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 112** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu trei torți din bandă lată, profilul marginii în formă de T și fund inelar, decorat cu o rețea de linii executate prin tehnica lustrului. Inv. 14333. Șovan 2005, p. 114, pl. 205, 19.

- 113** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar. Inv. 14334. Șovan 2005, p. 114, pl. 204, 20.

- 114** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu prag pe umăr și fund concav. Inv. 14335. Șovan 2005, p. 114, pl. 204, 21.

- 115** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu fund concav. Inv. 14336. Șovan 2005, p. 114, pl. 206A, 22.

- 116** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu prag pe umăr și fund concav. Inv. 14335. Șovan 2005, p. 114, pl. 206A, 23.

- 117** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cu fund concav profilat. Inv. 14338. Șovan 2005, p. 114, pl. 206A, 24.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 118** *Pahar* de sticlă verzuie cu pereți groși, decor format din patru registre de ove verticale pe corp delimitate la partea superioară de un registru de ove mai mici orizontale, distanțate între ele. Inv. 16103. Șovan 2005, p. 114, pl. 206A, 25.

Mormântul 37.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unui copil de vârstă infans I (12-13 luni).

- 119** 118. *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și resortul dintr-o singură bucată de sârmă. Inv. 8404. Șovan 2005, p. 25, pl. 24, 1.
- 120** *Fibulă* de bronz, cu piciorul înfășurat și resortul dintr-o singură bucată de sârmă. Inv. 8405. Șovan 2005, p. 25, pl. 24, 2.

Mormântul 62.

Mormânt de incineratie în urnă cu capac, parțial distrus de lucrările agricole.

- 121** *Cuțitaș* de bronz cu ceafa puțin îngroșată și peduncul la mâner. Inv. 8421. Șovan 2005, p. 32, pl. 35D, 1.
- 122** *Brățară* de bronz. Inv. 8445. Șovan 2005, p. 32, pl. 35D, 2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 93.

Mormânt de înhumatie orientat NNE-SSV aparținând unui copil de doi ani (infans I). Descoperit în 1983.

- 123** *Fibulă* de bronz cu corpul îngust, piciorul înfășurat și spirala resortului dintr-o singură bucată de sârmă. Inv. 8525.
Șovan 2005, p. 39, pl. 50B, 1.

- 124** *Fibulă* cu corpul îngust, picior înfășurat și spirala resortului dintr-o singură bucată de sârmă. Inv. 8526.
Șovan 2005, p. 39, pl. 50B, 2.

Mormântul 114.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S, aparținând unei femei adulte (18-20 ani). Descoperit în 1984.

- 125** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu o nervură pe umăr și un registru de linii în rețea executate în tehnica lustrului și fund inelar. Inv. 9347.
Șovan 2005, p. 45, pl. 59B, 54.

- 126** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar. Inv. 9341.
Șovan 2005, p. 45, pl. 59B, 48.

Mormântul 117.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S, aparținând unui bărbat matur în vârstă de 40-45 ani.

- 127** *Cană* lucrată la roată din pastă fină neagră, cu fațete verticale și oblice pe corp și o nervură pronunțată pe gât. Inv. 9349.
Șovan 2005, p. 46, pl. 62, 11.

- 128** *Cană* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie cu gura trilobată, toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 9355.
Șovan 2005, p. 45, pl. 63, 7.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 138.

Mormânt de înhumatie cu orientarea N-S, aparținând unei femei adulte sub 20 ani. Descoperit în 1984.

- 129** *Cataramă* de bronz cu verigă ovală și placă rectangulară.
Inv. 8706.
Șovan 2005, p. 53, pl. 78B, 2.

- 130** *Cană* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă rectangulară în secțiune, nervură pe gât, prag pe umăr, canelură în zigzag pe corp și fund inelar. Inv. 16156.
Șovan 2005, p. 53, pl. 79, 11.

Mormântul 188.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unui bărbat adult de 25-30 ani. Descoperit în 1985.

- 131** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cu fundul plat. Inv. 12910.
Șovan 2005, p. 66, pl. 103A, 7.

- 132** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie cu fund inelar. Inv. 12911.
Șovan 2005, p. 66, pl. 103A, 8.

Mormântul 206.

Mormânt de înhumatie orientat NNE-SSV aparținând unei femei de vârstă matură (50-55 ani). Descoperit în 1985.

- 133** *Colier* format din 64 de mărgelă, din care 33 sunt cilindrice de coral, 26 sunt sferoidale de sticlă albastră, o mărgică de chihlimbar polifațetată, o mărgică de chihlimbar prismatică, trei mărgelă de carneol fațetate. Inv. 9843-9907.
Șovan 2005, p. 69, pl. 111, 4-67

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 134** *Scoică marină Murex*. Inv. 9836.
Șovan 2005, p. 69, pl. 112, 73.

Mormântul 263.

Mormânt de înhumăție orientat NNE-SSV aparținând unei femei de vârstă matură (35-40 ani).
Descoperit în 1985.

- 135** *Castron* bitronconic lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu decor lustruit în zigzag între două praguri pe umăr și fund inelar. Inv. 13822.
Șovan 2005, p. 84, pl. 146, 16.

- 136** *Cupă* din pastă fină cu angobă neagră lucrată la roată, decorată cu roțiță dințată și caneluri, cu trei ove imprimate pe partea inferioară a corpului și fund ușor convex, pe care este imprimată o ovă. Inv. 13826.
Șovan 2005, p. 84, pl. 147A, 20.

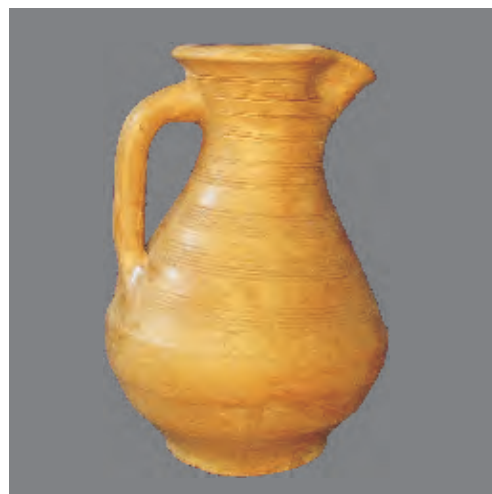
Mormântul 296.

Mormânt de înhumăție orientat N-S aparținând unui bărbat matur de 35 ani. Descoperit în 1987.

- 137** *Cataramă* de argint cu verigă ovală, circulară în secțiune, spin decorat cu nervuri spre capăt și garnitură ovală. Inv. 15202.
Șovan 2005, p. 93, pl. 162, 1.

- 138** *Cană* romană cu gura trilobată din pastă fină cărămizie, cu grupe de câte 4-6 șanțuiri fine orizontale pe corp, toartă rectangulară în secțiune și fund inelar. Inv. 14136.
Șovan 2005, p. 93, pl. 161B, 4.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 301.

Mormânt de înhumăție orientat NNE-SSV aparținând unui copil în vârstă de 2 ani (infans I). Descoperit în 1987.

- 139** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie de formă bitronconică, cu trei torți din bandă lată și fund inelar. Inv. 14165. Șovan 2005, p. 96, pl. 169A, 36.

- 140** *Amforetă* romană din pastă fină cărămizie cu torți rectangulare în secțiune, striuri orizontale paralele grupate câte 2-3 și fund inelar. Inv. 14165. Șovan 2005, p. 96, pl. 169A, 41.

Mormântul 305.

Mormânt de înhumăție orientat N-S aparținând unei femei de vârstă matură (35-40 ani). Descoperit în 1987.

- 141** *Colier* format din 67 mărgelă discoidale de sticlă albastră. Inv. 13526-13493. Șovan 2005, p. 97, pl. 171A, 4-70.

- 142** *Pieptene* de os cu mâner semicircular executat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz. Inv. 15208. Șovan 2005, p. 97, pl. 170, 3.

Mormântul 309.

Mormânt de înhumăție orientat NNE-SSV aparținând unei femei de vârstă adultă (25-30 ani). Descoperit în 1987.

- 143** *Amforetă* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 14200. Șovan 2005, p. 99, pl. 174, 85.

- 144** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină cenușie, decorat cu un registru de linii în rețea lustruite între o canelură și o nervură și cu fundul ușor concav. Inv. 14205. Șovan 2005, p. 99, pl. 175A, 90.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 317.

Mormânt de înhumatie orientat NNE-SSV aparținând unui copil în vârstă de 6-7 ani (infans I). Descoperit în 1987.

- 145** *Cană* romană din pastă fină cărămizie, cu manșon circular sub buză, toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 14216. Șovan 2005, p. 101, pl. 178, 11.

- 146** *Oală* din pastă zgrunțuroasă lucrată la roată, cu fund concav profilat. Inv. 14223. Șovan 2005, p. 101, pl. 178, 8.

Mormântul 326.

Mormânt de înhumatie orientat NE-SV aparținând unui copil în vârstă de 1-2 ani (infans I). Descoperit în 1987.

- 147** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervuri pe gât, prag pe umăr, toartă ovală în secțiune și fund inelar. Inv. 14231. Șovan 2005, p. 102, pl. 181A, 3.

- 148** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervură pe gât și fund inelar. Inv. 14233. Șovan 2005, p. 103, pl. 181A, 5.

Mormântul 353.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unei femei de vârstă adultă (25-30 ani). Descoperit în 1987.

- 149** *Uciol* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar. Inv. 14301. Șovan 2005, p. 110, pl. 196A, 7.

- 150** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie decorată pe umăr, cu fund inelar. Inv. 14300. Șovan 2005, p. 110, pl. 196A, 6.

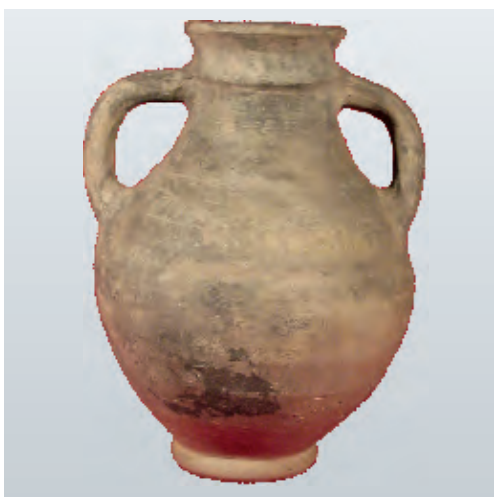
C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

Obiecte selectate din diverse morminte.

- 151** *Cuțitaș* de bronz cu ceafa puțin îngustată și mânerul cu peduncul. Inv. 8339. Descoperit în 1983 în M 1. Șovan 2005, p. 14, pl. 4A, 1.

- 153** *Amforetă* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gura largă, gâtul scurt, torțile circulare în secțiune și fundul inelar. Inv. 7973. Descoperită în 1983 în M 3. Șovan 2005, p. 15, pl. 7A, 5.

- 155** *Castron* cu trei torți lucrat din pastă fină cenușie, cu nervură sub buză și fund inelar. Inv. 7969. Descoperit în 1983 în M 21. Șovan 2005, p. 21, pl. 16A, 10.

- 152** *Cană* romană din pastă fină cărămizie cu gura trilobată și toarta din bandă relativ lată, având o carenă longitudinală mediană la exterior, nervură sub buză, caneluri în partea superioară a corpului și fund inelar. Inv. 7981. Descoperită în 1983 în M 2. Șovan 2005, p. 15, pl. 6A, 15.

- 154** *Clopoțel* de bronz cu slabe urme de aurire, decorat cu trei grupe de câte 3 cercuri concentrice, având în centru câte o perforație și câte două incizii orizontale paralele la partea superioară. Limba lipsește. Inv. 8368. Descoperit în 1983 în M 14. Șovan 2005, p. 18, pl. 10, 5.

- 156** *Cană* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu umărul rotunjit, gâtul cilindric, toarta rectangulară în secțiune și fundul inelar. Inv. 7980. Descoperită în 1983 în M 24. Șovan 2005, p. 22, pl. 17A, 5.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 157** *Cupă cu picior* și corp bitronconic lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervură sub buză, prag pe umăr, canelură pe carenă și picior tronconic înalt. Inv. 8069. Descoperită în 1983 în M 26.
Șovan 2005, p. 22, pl. 18, 3.

- 158** *Pieptene* de os format din trei rânduri de plăcuțe, cu mânerul trapezoidal cu alveole sub baza mică și incizii decorative în zigzag deasupra dinților. Inv. 8389. Descoperit în 1983 în M 28.
Șovan 2005, p. 23, pl. 20A, 2.

- 159** *Pieptene* cu mâner semicircular executat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz. Inv. 8402. Descoperit în 1983 în M 36.
Șovan 2005, p. 25, pl. 23, 1

- 160** *Castron* bitronconic lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar. Inv. 8062. Descoperit în 1983 în M 43.
Șovan 2005, p. 27, pl. 27B, 6.

- 161** *Cuțitaș* de bronz cu peduncul. Inv. 8421. Descoperit în 1983 în M 44.
Șovan 2005, p. 27, pl. 28A, 2.

- 162** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu decor lustruit pe gât și fund plat profilat. Inv. 8077. Descoperită în 1983 în M 47.
Șovan 2005, p. 29, pl. 30A, 9.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 163** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervură pronunțată sub buză, toartă rectangulară în secțiune și fund profilat. Inv. 7979. Descoperit în 1983 în M 55. Șovan 2005, p. 30, pl. 32C, 2.

- 164** *Oală* sferoidală aplatizată lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar. Inv. 8079. Descoperit în 1983 în M 56. Șovan 2005, p. 30, pl. 33A, 1.

- 165** *Oală* lucrată cu mâna din pastă zgrunțuroasă, cu fundul plat. Inv. 7977. Descoperită în 1983 în M 59. Șovan 2005, p. 31, pl. 35A, 1.

- 166** *Oală* lucrată la roată din pastă cărămizie zgrunțuroasă, cu fundul ușor concav. Inv. 9217. Descoperită în 1983 în M 67. Șovan 2005, p. 33, pl. 36C, 1.

- 167** *Amforetă* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu torți ovale în secțiune, trei registre de linii în zigzag lustruite în partea superioară a corpului și sub margine, cuprinse între nervuri și cu fund inelar. Inv. 9226. Descoperită în 1984 în M 70. Șovan 2005, p. 33, pl. 38A, 4.

- 168** *Cană* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă rectangulară în secțiune, nervură pe gât și fund plat. Inv. 9256. Descoperită în 1984 în M 77. Șovan 2005, p. 36, pl. 44A, 10.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 169** *Oală* de dimensiuni mici lucrată cu mâna din pastă zgrunțuroasă, cu fund plat. Inv. 9272. Descoperită în 1984 în M 82. Șovan 2005, p. 37, pl. 46B, 7.

- 170** *Cupă* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, decorată prin ștampilare cu motive geometrice, cu fund convex. Inv. 9285. Descoperită în 1984 în M 89. Șovan 2005, p. 38, pl. 48C, 2.

- 171** *Pieptene* cu mânerul semicircular executat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz. Inv. 8521. Descoperit în 1984 în M 92. Șovan 2005, p. 39, pl. 50A, 2.

- 172** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă din bandă lată având o ușoară alveolare longitudinală, decor lustruit pe umăr sub o nervură și fund inelar. Inv. 9308. Descoperită în 1984 în M 99. Șovan 2005, p. 41, pl. 53, 22.

- 173** *Castron* bitronconic lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, nervură pe gât și un registru de linii în rețea executate în tehnica lustrului pe umăr. Inv. 9310. Descoperit în 1984 în M 100. Șovan 2005, p. 41, pl. 54A, 6.

- 174** *Cană* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă rectangulară în secțiune și fund inelar. Inv. 9316. Descoperită în 1984 în M 101. Șovan 2005, p. 42, pl. 55A, 7.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 175** *Amforetă* romană din pastă cărămizie cu caneluri paralele orizontale pe corp, torți rectangulare în secțiune și fund ușor concav. Inv. 9390. Descoperită în 1984 în M 127. Șovan 2005, p. 49, pl. 71B, 3.

- 176** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă frântă, decorată vertical pe exterior cu trei caneluri, cu o nervură pe gât și cu două incizii pe umăr, între care se află o linie lustruită în zigzag și ove adâncite de mici dimensiuni. Inv. 9399. Descoperită în 1984 în M 130. Șovan 2005, p. 50, pl. 74, 37.

- 177** *Verigă* de tâmplă de argint cu capetele înfășurate, executată din sârmă subțire. Inv. 8734. Descoperită în 1984 în M 147. Șovan 2005, p. 55, pl. 81D, 21.

- 178** *Cataramă* de bronz cu veriga ovală și plăcuță rectangulară prinsă cu două nituri, unul de fier, altul de bronz. Inv. 8736. Descoperită în 1984 în M 149. Șovan 2005, p. 55, pl. 82, 1.

- 179** *Amforetă* romană din pastă fină cărămizie, cu torți ovale în secțiune din bandă lată, striuri paralele orizontale, grupate câte 3-5 pe corp și fund inelar. Inv. 9457. Descoperită în 1984 în M 154. Șovan 2005, p. 57, pl. 86A, 4.

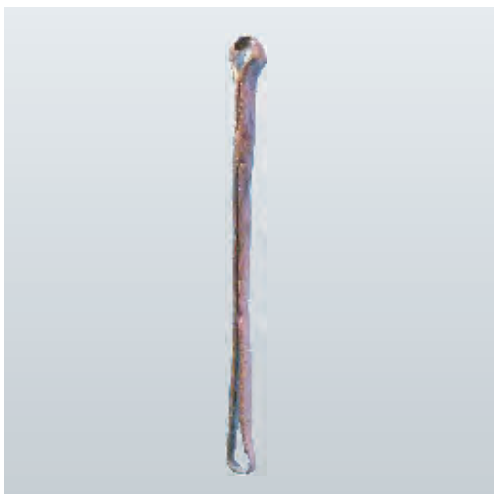

- 180** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu patru caneluri pe umăr și trei registre de linii lustruite în zigzag, toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 12895. Descoperită în 1985 în M 181. Șovan 2005, p. 64, pl. 99B, 5.

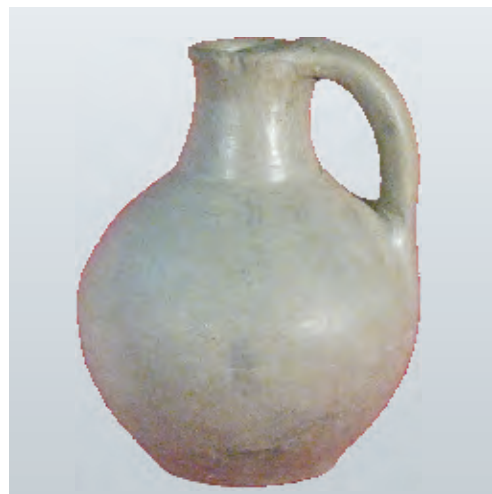

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 181** *Pensetă* din tablă de bronz ornamentată pe margine cu puncte incizate. Inv. 9826. Descoperită în 1985 în M 202. Șovan 2005, p. 68, pl. 108D, 3.

- 182** *Cană* cu corpul sferoidal, gâtul scurt cilindric, gura îngustă, toartă circulară în secțiune și fundul plat. Inv. 12957. Descoperită în 1985 în M 213. Șovan 2005, p. 71, pl. 116A, 8.

- 183** *Cană* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu toartă ovală în secțiune și fund inelar. Inv. 12964. Descoperită în 1985 în M 215. Șovan 2005, p. 72, pl. 118A, 4.

- 184** *Cană* romană din pastă fină cărămizie, cu toartă din bandă lată, caneluri în spirală pe corp și fund inelar. Inv. 12977. Descoperită în 1985 în M 220. Șovan 2005, p. 73, pl. 120D, 8.

- 185** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu o nervură la baza gâtului cilindric, toartă rectangulară în secțiune și fund inelar. Inv. 12993. Descoperită în 1985 în M 227. Șovan 2005, p. 75, pl. 123C, 1.

- 186** *Cană* romană din pastă fină cărămizie, cu manșon circular sub margine, toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 13025. Descoperită în 1985 în M 243. Șovan 2005, p. 78, pl. 133, 2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 187** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar. Inv. 13792. Descoperit în 1985 în M 254. Șovan 2005, p. 81, pl. 140, 3.

- 188** *Cană* din pastă neagră fină lucrată la roată, cu gura trilobată, toartă din bandă lată, decor lustruit în rețea pe gât și fațete verticale pe partea superioară a corpului și fund inelar. Inv. 13806. Descoperită în 1985 în M 260. Șovan 2005, p. 83, pl. 143, 8.

- 189** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunturoasă, cu patru caneluri pe gât și umăr și fund plat profilat. Inv. 13816. Descoperită în 1985 în M 262. Șovan 2005, p. 84, pl. 145B, 2.

- 190** *Supieră* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervură pe umăr și fund inelar. Inv. 14010. Descoperită în 1986 în M 274. Șovan 2005, p. 88, pl. 153A, 35.

- 191** *Fibulă* de bronz cu portagrafă fixă, picior pentagonal și resort executat din două bucăți de sârmă. Inv. 15169. Descoperită în 1986 în M 279. Șovan 2005, p. 89, pl. 155C, 1.

- 192** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină neagră, decorat cu un registru de ove între două caneluri și cu registru de motive în formă de X executate cu roțița dințată, având fund inelar. Inv. 14120. Descoperită în 1986 în M 281. Șovan 2005, p. 90, pl. 157A, 13.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 193** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu decor lustruit sub un prag pe umăr și fund inelar. Inv. 14152. Descoperită în 1987 în M 300. Șovan 2005, p. 95, pl. 167, 22.

- 194** *Vas cilindric* înalt cu două torși lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu o nervură lată și două caneluri pe corp, torși rectangulare în secțiune și fund inelar. Inv. 14249. Descoperit în 1987 în M 331. Șovan 2005, p. 104, pl. 184A, 7.

- 195** *Cană* lucrată la roată din pastă fină neagră, cu decor pe umăr în zigzag incizat între două nervuri, toartă din bandă lată și fund inelar. Inv. 14256. Descoperită în 1987 în M 333. Șovan 2005, p. 105, pl. 185, 15.

- 196** *Cupă* lucrată la roată din pastă fină neagră, cu decor executat prin stampilare și cu roțița dințată, având fund ușor concav. Inv. 14407. Descoperită în 1987 în M 380. Șovan 2005, p. 117, pl. 214, 8.

- 197** *Oală* lucrată cu mâna din pastă zgrunțuroasă, decorată cu trei butoni și având fundul plat, profilat. Inv. 14872. Descoperită în 1987 în M 384. Șovan 2005, p. 118, pl. 215D, 21.

- 198** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervură pe gât, toartă lățită la partea superioară și fund inelar. Inv. 14881. Descoperită în 1987 în M 386. Șovan 2005, p. 119, pl. 218A, 9.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 199** *Amforetă* romană din pastă cărămizie, cu torți ovale în secțiune, benzi de câte patru striuri orizontale și fund inelar. Inv. 14894. Descoperită în 1987 în M 392. Șovan 2005, p. 120, pl. 221A, 1.

- 200** *Colier* format din 41 mărgelă de sticlă albastră polifațetate de dimensiuni apropiate (0,5-0,8 cm). Inv. 15338-15377. Descoperit în 1987 în M 400. Șovan 2005, p. 122, pl. 223C, 1-41.

- 201** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu nervură pe gât, două praguri pe umăr și fund inelar. Inv. 14921. Descoperită în 1987 în M 433. Șovan 2005, p. 128, pl. 238C, 5.

- 202** *Cataramă* de bronz cu verigă ovală și plăcuță rectangulară. Inv. 15782. Descoperită în 1987 în M 450. Șovan 2005, p. 131, pl. 244, 2.

- 203** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu decor în zigzag lustruit pe umăr și fund concav profilat. Inv. 15023. Descoperit în 1987 în M 451. Șovan 2005, p. 132, pl. 245B, 26.

- 204** *Pabar* conic de sticlă subțire, cu trei caneluri late pe corp, dintre care două mai pronunțate. Inv. 16111. Descoperit în 1988 în M 466. Șovan 2005, p. 134, pl. 250C, 1.

(O.L. Șovan; Maria Diaconescu)

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

XVI. Bogdănești (com. Fălciu, jud. Vaslui, România)

Necropolă descoperită în vatra satului Bogdănești și cercetată prin săpături de V. Palade în anii 1967-1972. În total au fost dezvelite 150 morminte, din care 53 de incinerație și 97 de înhumatie.

Depozit MVP Bârlad.

Palade 1973.

Mormântul 8.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unei femei de vârstă adultă, în cuprinsul căruia au fost descoperite două fibule și o cataramă de bronz parțial deteriorate, un pieptene de os, un colier de mărgelă și șase vase de lut.

205 *Pieptene* de os cu mâner semicircular asamblat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu nituri de bronz, așezat în apropierea genunchiului drept (L 9,2 cm). Inv. A/15.

206 *Colier* alcătuit din 20 de mărgelă de agat și sticlă, respectiv 19 de agat și una de sticlă, de forme și dimensiuni diferite (poliedrice, dreptunghiulare, triunghiulare). Inv. A/1044-1064.

207 *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie deschisă, cu fund inelar, așezată peste picioare cu gura în sus (Î 7 cm). Inv. A/1292.

208 *Căniță* lucrată la roată din pastă fină cenușie închisă, din care lipsește gâtul și toarta, așezată pe mâna dreaptă (Î 5,7 cm). Inv. A/1278.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

209 *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, descoperit în apropierea cotului mâinii drepte (Î 7 cm). Inv. A/1291.

210 *Amforă* romană din pastă cu mult nisip în compoziție de culoare cărămizie deschisă, depusă la picioarele defunctului (Î 57 cm). Inv. A/1328. Palade 1973, p. 175, fig. 6, 1; 10, 3.

211 *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră de culoare cărămizie-gălbuie, așezată pe piciorul drept (Î 14,5 cm). Inv. A/2477. Palade 1973, p. 188, fig. 8, 2.

212 *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră de culoare cărămizie, cu gura mult evazată, depusă în apropierea cotului mâinii drepte (Î 15 cm). Inv. A/1311.

Obiecte din diverse morminte.

213 *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat în formă de cravată și resortul prelungit fixat la capete prin doi butoni (L 5,5 cm). Descoperită în M 46. Inv. A/1066. Palade 1973, p. 179, fig. 15, 4.

214 *Cataramă* de bronz cu veriga aproximativ ovală și placa de prindere a curelei de formă ovală (L 4,4 cm). Descoperită în M 13. Inv. A/45. Palade 1973, p. 179, fig. 13, 1.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 215** *Pabar* de sticlă gălbuie cu alveole pe întreaga suprafață, fundul rotunjit și gura puțin evazată (Î 13,2 cm). Descoperit în M 26. Inv. A/6106. Palade 1973, p. 180, fig. 6, 4.

- 216** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră, cu fundul drept și trei butoni conici dispuși simetric pe umăr (Î 14,6 cm). Descoperită în M 50. Inv. A/1219. Palade 1973, p. 188, fig. 3, 1; 10, 4.

- 217** *Fusaiolă* bitronconică de pastă de sticlă de culoare verde transparentă (D 3,4 cm). Descoperită în M 57. Inv. A/1210. Inedită.

- 218** *Medalion* de argint realizat dintr-o monedă imitație barbară după un siliqua roman (D 2,1 cm). Descoperit în M 125. Inv. A/6377. Inedit.

- 219** *Pieptene* lucrat din corn de cerb, cu mânerul în formă de clopot, umerii drepți și decor de cercuri concentrice dispuse pe mijlocul mânerului (L 7,8 cm). Descoperit în M 88. Inv. A/7235. Inedit.

- 220** *Pieptene* cu mâner semicircular realizat din corn de cerb prin cioplire și lustruire, plăcuțele fiind prinse între ele prin nituri de bronz (Î 7 cm). Descoperit în M 53. Inv. A/11. Inedit.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

XVII. Zorleni (jud. Vaslui, România)

- 221** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, acoperit cu firnis negru și decorat cu caneluri și motive ștanțate. Provine din șarja unui cuptor de ars oale descoperit în arealul unei așezări aparținând culturii Sântana de Mureș aflată în zona fermei *Fântânele*, la circa 2 km nord de satul Zorleni.

Depozit MVP Bârlad.

Palade 1969, p. 347, fig. 12, 1.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

XVIII. Mălăiești (com. Gălășeni, r. Rîșcani, Republica Moldova)

Necropolă birituală aparținând culturii Sântana de Mureș-Černjachov (sec. IV d. Hr.) situată în bazinul Prutului Mijlociu, între localitățile Mălăiești și Danu, pe un promontoriu de la confluența a două pâraie. Prin săpăturile din 1954 și 1955 efectuate de G. Fedorov au fost cercetate 39 de morminte (10 de incinerare, 29 de înhumare) și 2(?) gropi cu caracteristici rituale. Cele mai multe morminte conțineau un inventar bogat, alcătuit din recipiente de lut, pahare de sticlă, dintre care unul prevăzut cu o inscripție, piese de armament (umbouri și mâner de scut), accesorii de îmbrăcăminte (fibule și cataramă), piese de toaletă (piepteni de os, foarfece, cuțitaș și pensetă de bronz), podoabe (mărgelă, pandantive, brățară), ustensile (cuțite, ace, fusaiole), precum și oase de la ofrande de carne.

Depozit MNAIM Chișinău.

Mormântul 4.

Mormânt de înhumare orientat N-S descoperit în 1954.

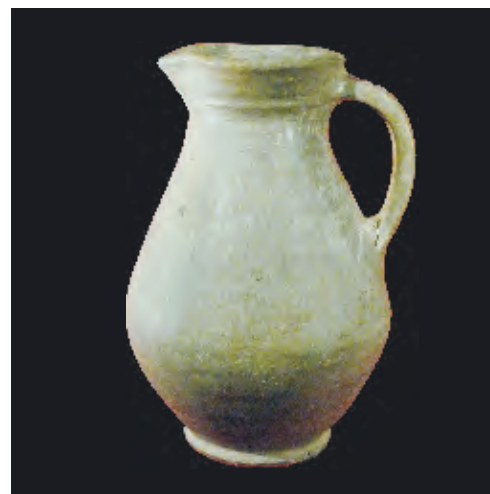
- 222** *Amforă* romană cu corpul conic, gâtul scurt, gura în formă de pâlnie, torțile scurte ovale în secțiune și piciorul ascuțit, având extremitatea ruptă. Este lucrată din pastă relativ fină arsă la roșu-cărmiziu și acoperită cu angobă de culoare alburie, care se mai păstrează doar parțial (Î 37,5 cm). Inv. FB-14758-36.

Fedorov 1960, p. 260, fig. 20, 11.

- 223** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gura trilobată, corpul ovoidal decorat cu benzi de linii verticale lustruite, fundul inelar și toarta din bandă cu șanțuire mediană (Î 27 cm). Inv. FB-27764-1.

Fedorov 1960, p. 259, fig. 30, 2; Vornic, Ciobanu 2005, p. 34, fig. 5, 3.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

Mormântul 15.

Mormânt de incinerare în urnă cu capac descoperit în 1954.

- 224** *Cuțitaș* de bronz cu un singur tăiș, vârful ascuțit și pedunculul scurt; de-a lungul tăișului, piesa prezintă pe ambele fețe câte un șir dublu de puncte adâncite, realizate prin batere (L 5,5 cm). Inv. FB-14758-147. Fedorov 1960, p. 269, fig. 19, 10.

- 225** *Foarfece* miniatural de bronz, având ambele fețe ale lamelor decorate cu câte două rânduri paralele de puncte adâncite (L 6,6 cm). Inv. FB-14758-141. Fedorov 1960, p. 268, fig. 19, 8.

Piese selectate din diferite morminte.

- 226** *Pieptene* de os cu mâner semicircular și aripi laterale drepte, lucrat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu opt nituri tubulare de bronz. Piesa este relativ bine conservată, având însă lipsă segmentul median din zona mânerului (Î 6 cm; L 9,6 cm). Descoperit în 1954 în mormântul 11 de înhumăție. Inv. FB-14758-154. Fedorov 1960, p. 265-266, fig. 17, 1.

- 227** *Umbo* de scut de fier, puternic corodat și fragmentat, cu calotă cilindro-conică și margine plană rotundă, prevăzută cu găuri de nituire (D 16,3 cm; Î 7 cm). Descoperit în 1955 în mormântul 20 de incinerăție. Inv. FB-14758-165. Fedorov 1960, p. 270, 272, fig. 13, 2.

- 228** *Pensetă* de bronz executată dintr-o lamă lungă, rectangulară în secțiune, având ambele capete ușor arcuite spre interior, iar în partea opusă un ochi; vârful capetelor sunt parțial rupte (l 4 cm). Descoperită în 1955 în mormântul 25 de înhumăție. Inv. FB-14758-143. Fedorov 1960, p. 273, fig. 19, 9.

- 229** *Cupă* fragmentară de formă aproximativ cilindrică, având fundul rotunjit și o canelură orizontală sub margine. Vasul este lucrat la roată din pastă fină cenușie și are suprafața exterioară lustruită (Î 6,9 cm). Descoperită în anul 1955 în mormântul 35 de înhumăție. Inv. FB-14758-143. Fedorov 1960, p. 282, fig. 26, 1.

(V. Vornic)

XIX. Delacău (r. Anenii Noi, Republica Moldova)

Așezare aparținând culturii Sântana de Mureș-Černjachov (sec. IV d. Hr.), situată la est de sat, pe malul drept al Nistrului. Prin cercetările din 1958-1960 efectuate de Em. Rikman au fost descoperite nouă locuințe de suprafață, un bordei, instalații de foc, gropi de provizii și un bogat material arheologic, constând din ceramică, oase de animale și diferite obiecte lucrate din fier, bronz, argint, sticlă, piatră și os.
Depozit MNAIM Chișinău.

- 230** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, corpul triunghiular în secțiune și resortul scurt, cu spirala lucrată dintr-o singură bucată de sârmă (L 4,3 cm). Descoperită în anul 1959 în locuința 2. Inv. FB-27767-1.
Rikman 1967b, p. 172, fig. 8, 1.

- 231** *Fibulă* fragmentară de fier de tipul cu piciorul înfășurat, având corpul circular în secțiune, prevăzut cu un nod ornamental și resortul scurt, executat dintr-o singură bucată de sârmă; acul și portagrafa sunt parțial rupte (L 7 cm). Descoperită în anul 1959 în locuința 2. Inv. FB-27767-2.
Rikman 1967b, p. 176, fig. 8, 2.

- 232** Pandantiv din tablă de metal alb, de formă rectangulară, prevăzut cu verigă de atârnare, care este decorată cu trei linii longitudinale incizate (Î 1,5 cm; l 2,8 cm). Descoperit în anul 1959 în locuința 9. Inv. FB-27767-3.
Rikman 1967b, p. 191, fig. 15, 6.

XX. Cealić (com. Albota de Sus, r. Taraclia, Republica Moldova)

Necropolă de tip Sântana de Mureș (sec. IV d. Hr.) situată în marginea de nord a satului, pe panta nordică a unei văi cu un pârau fără nume. Cercetată parțial prin săpături de salvare în 1984, cu ocazia cărora au fost descoperite 29 de morminte, dintre care 27 de înhumăție, unul de incinerație și un cenotaf.
Depozit MNAIM Chișinău.

- 233** *Amuletă* din scoică *Unio* prevăzută cu o perforație pentru atârănare (L 5,7 cm). Inv. FB-27768-1. Descoperită în mormântul 1 de înhumăție.
Ščerbakova 1990, p. 141, fig. 2, 1.

- 234** *Mărgică* sferoidală aplatizată, cu bazele plate, de sticlă verzuie translucidă (D 2,6 cm). Inv. FB-27768-2. Descoperită în mormântul 4 de înhumăție.
Ščerbakova 1990, p. 143, fig. 2, 7.

- 235** *Fibulă* de bronz cu portagrafa fixă realizată prin îndoirea laterală a piciorului, corpul din bandă și resortul scurt, având spirala realizată dintr-o singură bucată de sârmă (L 4 cm). Descoperită în mormântul 4. Inv. FB-27768-3.
Ščerbakova 1990, p. 154, fig. 11, 2.

- 236** *Cană* romană din pastă fină roșietică, având gura trilobată, corpul bitronconic, cu partea superioară decorată cu benzi de linii orizontale incizate, toarta din bandă cu șanțuire mediană și fundul inelar (Î 18,3 cm). Inv. FB-27768-4. Descoperită în mormântul 18 de înhumăție.
Ščerbakova 1990, p. 152, fig. 10, 3.

(V. Vornic)

XXI. Ecaterinovca (r. Cimișlia, Republica Moldova)

Locul descoperirii se află la 4 km vest de sat, pe malul drept al pârâului Jeparul, afluent al râului Cogîlnic. Ambele vase au fost descoperite în 1978 în groapa de provizii nr. 1A. Depozit MNAIM Chișinău.

237 *Amforă* romană din pastă roșietică, având gura largă, gâtul ușor tronconic, corpul aproximativ conic, torțile ovale în secțiune cu o nervură mediană, buza slab profilată și fundul ascuțit; pe gât recipientul are zgâriate literele NC, iar pe corp se observă un semn pictat cu vopsea roșie; amfora a fost găsită în stare fragmentară și reconstituită ulterior (Î 82 cm). Inv. FB-27769-1. Inedit, cercetări T. Ščerbakova și I. Vlasenko.

238 *Vas de provizii* lucrat la roată din pastă fină cenușie, de formă ovoidală, cu diametrul maxim în jumătatea superioară, marginea îngroșată în interior și exterior și fundul îngust și plat; ca decor recipientul prezintă pe corp trei brăie în relief alveolate; a fost găsit spart în bucăți și reîntregit ulterior (Î 45 cm). Inv. FB-27769-2. Inedit, cercetări T. Ščerbakova și I. Vlasenko.

(V. Vornic)

XXII. Pașcani (r. Criuleni ?, Republica Moldova)

Locul descoperirii neclarificat. Vasul descoperit în 1975 este aproape întreg, având doar o mică știrbitură la buză și provine dintr-un mormânt distrus.

239 *Amforă* romană din pastă roșietică cu corpul aproximativ ovoidal, decorat cu caneluri orizontale slab evidențiate, gâtul scund, gura în formă de pâlnie, torțile mici circulare în secțiune și fundul rotunjit, terminat printr-o proeminență (Î 43,6 cm). Inv. FB-27770-1. Depozit MNAIM Chișinău. Rikman 1975a, p. 222, nota 107.

(V. Vornic)

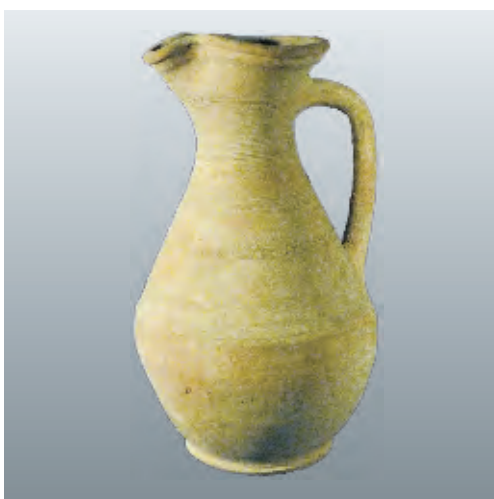
XXIII. Petrești (r. Ungheni, Republica Moldova)

Necropola se află pe un pomontoriu la 100 m vest de intersecția drumurilor Ungheni-Bălți-Petrești. Cele două vase au fost descoperite în 1988 în mormântul 186 de înhumăție.

Depozit MNAIM Chișinău.

240 *Cană* romană din pastă fină roșietică, cu corpul piriform, diametrul maxim în partea inferioară, gura trilobată, toarta aproximativ rectangulară în secțiune și fundul inelar; pe gât și partea superioară a corpului prezintă benzi de linii orizontale incizate, iar pe umăr un prag (Î 25,5 cm). Inv. FB-27771-1.

Kurceatov, Vornic 2005, p. 89, fig. 2, 6.

241 *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu partea superioară cilindrică, prag la baza gâtului, marginea verticală și fundul inelar (Î 18,5 cm). Inv. FB-27771-2.

Kurceatov, Vornic 2005, p. 89, fig. 2, 4.

(V. Vornic)

XXIV. Bursuceni (r. Sîngerei, Republica Moldova)

Locul descoperirii se află la circa 1,4 km vest de sat, pe panta stângă a văii r. Ciulucul Mic, în punctul *La Mălai*.

Depozit MNAIM Chișinău.

242 *Castron* roman din pastă roșietică, de formă aproximativ tronconică, cu marginea îngroșată și îndoită spre interior și fundul inelar. Vasul a fost găsit în stare fragmentară și prezintă mai multe perforații de la reparație (Î 9,8 cm). Inv. FB-27772-1. Descoperit în cursul săpăturilor de salvare din 1978 într-o groapă de provizii (nr. 30).

Larina, Postiké 1990, p. 259, 260, fig. 3, 3.

(V. Vornic)

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

XXV. Ciocîlteni (r. Orhei, Republica Moldova)

Locul descoperirii se află la 0,5 km vest de sat, pe un mic promontoriu din partea stângă a luncii râului Răut, în partea de nord-est a unui bazin de apă.

- 243** *Pabar* de sticlă verzuie semitransparentă cu irizații argintii, de formă aproximativ cilindrică, cu fundul rotunjit și marginea dreaptă; sub margine prezintă ca decor două linii ușor incizate, iar mai jos patru rânduri de ove șlefuite (Î 11,7 cm). Inv. FB-27773-1. Descoperit în 1990 în mormântul de înhumăție 13 de înhumăție. Depozit MNAIM Chișinău. Inedit, cercetări A. Levinschi.

(V. Vornic)

XXVI. Nicolaevca (r. Florești, Republica Moldova)

Locul descoperirii se află în marginea satului. Mormânt de înhumăție (nr. 2) distrus cu ocazia instalării unui cântar pentru autovehicule de mare tonaj în anul 1957. Depozit MNAIM Chișinău.

- 244** *Fibulă* fragmentară de argint cu semidisc, picior romboidal, portagrafă fixă, sudată în treimea superioară a plăcii, buton deasupra semidiscului și corp îngust, triunghiular în secțiune; resortul, care era dublu, acul și vârful piciorului nu s-au păstrat (L 10,1 cm). Inv. FB-7258-1. Rikman 1965, p. 49, fig. 3; Rikman 1975b, p. 88.

- 245** *Fibulă* fragmentară de argint, cu semidisc, picior romboidal, portagrafă fixă, buton deasupra semidiscului și corp îngust, triunghiular în secțiune; resortul, acul și jumătatea inferioară a piciorului sunt rupte (L 6,6 cm). Inv. FB-7258-2. Rikman 1965, p. 49, fig. 3; Rikman 1975b, p. 88.

(V. Vornic)

XXVII. Bârlad - Valea Seacă (jud. Vaslui, România)

Așezarea de la Bârlad - Valea Seacă a fost identificată în 1959 cu prilejul unor cercetări de suprafață, iar în 1960 au fost surprinse resturile unui bordei de la periferia nordică a așezării, pe malul stâng al pârâului Valea Seacă ce traversează așezarea de la nord la sud. În anii următori cercetările au continuat și descoperirile au confirmat existența unui adevărat centru meșteșugăresc de prelucrare a cornului de cerb. Săpăturile sistematice în așezare au început în 1967 și au continuat până în 1986, descoperindu-se 24 de locuințe de suprafață, 21 de bordeie/atelier, 10 anexe, 12 vetre în afara locuințelor, opt locuri de lucru în afara locuințelor, 23 de gropi de cult și 18 gropi menajere, precum și două cuptoare de ars vase.

În anii 1972-1975 săpăturile din așezare s-au derulat în paralel cu cele din necropolă, descoperită în 1971. Necropola este birituală și cuprinde 547 de morminte, dintre care 295 de incinerare și 252 de înhumare, multe dintre ele cu un inventar bogat și variat, alcătuit din accesorii vestimentare, obiecte de toaletă și podoabă, numeroase vase de lut și mai rar de sticlă, precum și resturi de oase de animale de la ofrande alimentare.

Așezarea și necropola de la Bârlad - Valea Seacă sunt situate pe valea relativ îngustă a pârâului Valea Seacă, străjuit de pindenii terminali ai Colinelor Tutovei, cel dinspre est numit Dealul Țuguiea, iar cel din vest Dealul Crângului, având aceleași coordonate geografice, respective 46°41' latitudine nordică și 20°40' longitudine estică.

Depozit MVP Bârlad.

AȘEZARE

- 246** *Greutate conică* de lut ars pentru războiul de țesut, cu vârful rotunjit și o alveolă executată cu degetul (Î 9,5 cm), descoperită în locuința 10. Inv. A/3592.
Palade 2004, p. 47, fig. 10, 11.

- 247** *Greutate conică* de lut ars pentru războiul de țesut, cu vârful rotunjit și o alveolă executată cu degetul (Î 9,6 cm), descoperită în locuința 10. Inv. A/3593
Palade 2004, p. 47, fig. 10, 12.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 248** *Greutate piramidală* de lut ars de la războiul de țesut, cu o gaură orizontală pentru prinderea cu șnurul și două șiruri de mici alveole la partea superioară (Î 9,7 cm), descoperită în anexa 10. Inv. A/8363. Palade 1986a, p. 109, fig. 16, 4.

- 249** *Ac* de os cu secțiunea circulară și urechiușă (L 8,9 cm), descoperit în locuința 11. Inv. A/3550. V. Palade, 2004, p. 48, fig. 11, 1.

- 250** *Cataramă* de bronz cu veriga aproximativ semicirculară și o tijă care unește cele două capete (D 3,3 cm), descoperită în locuința 13. Inv. A/5165. Palade 2004, p. 49, 214, fig. 13, 1.

- 251** *Șablon* lucrat din corn de cerb prin cioplire și lustruire, folosit la realizarea pieptenilor (L 13,8 cm), descoperit în bordeiul 5. Inv. A/6. Palade 2004, p. 57, fig. 29, 3; Ioniță 1994, p. 96, fig. I.140, Cat. n. I.29 a.

- 252** *Șablon* lucrat din corn de cerb prin cioplire și lustruire, folosit la realizarea pieptenilor (L 4,2 cm), descoperit în bordeiul 6. Inv. A/5. Palade 2004, p. 57-58, fig. 62, 2.

- 253** *Cățel de vatră* de lut ars de formă piramidală, cu o perforație în zona mediană și două adâncituri în cruce pe latura superioară (Î 17 cm), descoperit în bordeiul 6. Inv. A/3598. Palade 2004, p. 57, fig. 30, 4.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 254** *Monedă* de argint cu bustul împărătesei Faustina pe avers, iar pe revers, sprijinită cu mâna stângă pe spătarul tronului, Concordia pe tron ține în mâna dreaptă o coroană (D 1,8 cm). Descoperită în bordeiul 8. Inv. A/6375. Palade 2004, p. 59, 222, fig. 32, 1.

- 255** *Denarroman* având pe avers bustul Lucilei, iar pe revers Pudicitia pe tron (D 1,8 cm), descoperit în bordeiul 8. Inv. A/6376. Palade 2004, p. 59; 222, fig. 32, 2.

- 256** *Suport* pentru nicovală confecționat din corn de cerb prin cioplire și lustruire (H 4,1 cm), descoperit în bordeiul 10. Inv. A/9092. Palade 2004, p. 59-60.

- 257** *Brăzdar* de plug de fier (L 7,8 cm) descoperit în bordeiul 16. Inv. A/9151. Palade 1980b, p. 251, fig. 18, 9.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 258** *Monedă* romană de argint (*siliqua*) cu bustul împăratului Constantius II pe avers și o cunună de lauri în exergă încadrând un text pe revers (D 1,9 cm), descoperită în bordeiul 16. Inv. A/6378.
Palade 2004, p. 62, 222, 345, fig. 40.

- 259** *Creuzet* de lut ars de formă ovoidală cu pereții groși, prevăzut cu orificiu de scurgere a metalului (L 5,5 cm), descoperit în bordeiul 18. Inv. A/7713.
Palade 1984, p. 127, fig. 1, 1.

- 260** *Pieptene* din corn de cerb cu mânerul semicircular, aflat în proces de finalizare (L 7,7 cm), descoperit în bordeiul 20. Inv. A/8134.
Ioniță 1994, p. 96, fig. I.141, Cat. n. I.29 b; Palade 2004, p. 64, fig. 44, 11.

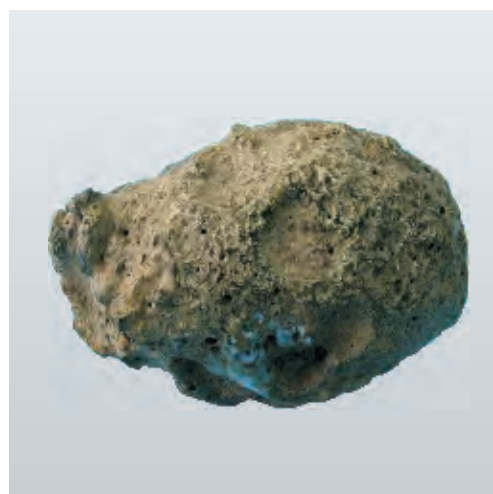
- 261** *Pieptene* de corn de cerb, cu mâner semicircular, margini ușor ieșite în exterior și decor din mai multe cercuri concentrice (L 10,6 cm), descoperit în bordeiul 21. Inv. A/8356.
Palade 1986a, p. 107, fig. 12, 2; Ioniță 1994, p. 96, fig. I.142, Cat. n. I.29 j.

- 262** *Monedă* romană (as colonial) bătută la Mesembria în vremea împăratului Filip Arabul (D 2,5 cm), descoperită în groapa 1. Inv. A/6379.
V. Palade, 2004, p. 77, 222, fig. 48, 3.

- 263** *Creuzet* de lut ars de formă ovoidală cu pereții groși, prevăzut cu orificiu de scurgere a metalului (L 9 cm), descoperit în groapa 31. Inv. A/7711.
Palade 1984, p. 127, fig. 3, 2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 264** *Pieptene* de corn de cerb, cu plăcuțele prinse cu nituri de bronz și decor format din cercuri concentrice (L 12 cm), descoperit în groapa 41. Inv. A/8358. Palade 1986a, p. 107, fig. 12, 3.

- 265** *Cataramă* de argint cu veriga ovală, placa de prindere a curelei dreptunghiulară și spinul masiv, realizată prin turnare și ciocănire (D 1,8 cm) descoperită *passim*. Inv. A/3745. Inedită.

NECROPOLĂ

Mormântul 104.

Mormânt de înhumatie cu groapa de formă rectangulară, orientată N-S (1,10x2,60 m; adâncimea 1,90 m). Schelet de adolescent întins pe spate, cu mâna stângă îndoită și așezată cu palma pe bazin, iar dreapta cu palma pe umăr. Palade 2004, p.116, fig. 174, 1-9, 12-13.

- 266** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat de formă trapezoidală, decorat cu șapte cercuri concentrice așezate în triunghi. Resort lung (Î 3,7 cm). Inv. A /3751.

- 267** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat de formă trapezoidală, decorat cu șapte cercuri concentrice așezate în triunghi. Resort lung (Î 3,7 cm). Inv. A /3754.

- 268** *Ac de cusut* de bronz cu orificiu pentru introducerea aței (L 7 cm). Inv. A/4368.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 269** *Colier* alcătuit din mărgele de sticlă albastră, agat, chihlimbar sau coral, de forme poliedrice, circulare și tubulare. Inv. A/3756-3761; A/4133-4147.

- 270** *Pandativ* de os de formă inelară, șlefuit pe exterior și neprelucrat pe interiorul inelului. Pe circumferința inelului grosimea este inegală (D 4,5 cm). Inv. A/4343.

- 271** *Pandativ* din scoică *Cypraea* cu perforație pentru inel de atârnat (L 6 cm). Inv. A/3724.

- 272** *Pandativ* în forma de rozetă lucrat din corn de cerb (D 3,3 cm). Inv. A/4376.

- 273** *Ulcior* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu corpul sferoidal, gâtul cilindric, gura ușor evazată și fundul inelar (Î 17,6 cm). Inv. A/3629.

- 274** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie-negricioasă, cu corpul semisferic și buza ușor evazată și îngroșată și fundul inelar (Î 6,3 cm). Inv. A/3663.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 275** *Cupă* de formă sferică din pastă fină cenușie, cu decor canelat, incizat și cu alveole, dispuse în metope și registre (Î 5,4 cm). Inv. A/3647.

- 276** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu marginea de formă literei T și fundul inelar (Î 16,4 cm). Inv. A/3695.

- 277** *Pahar* lucrat la roată din pastă fină cenușie deschisă, cu buza îngroșată și puțin răsfrântă și fundul drept (Î 6 cm). Inv. A/3626.

- 278** Fragment dintr-o *piesă inelară* de lut cu suprafața fațetată, având o destinație greu de precizat (D 4,5 cm). Inv. A/4367.

- 279** *Ofrande de carne*: oase de ovi-caprine depuse pe cărbuni lângă umărul stâng.

Mormântul 507.

Mormânt de înhumare orientat N-S cu scheletul unei femei adulte. După depunerea defunctei și a inventarului însoțitor, în groapă s-a depus pe laturi un strat de pământ gros de 0,35-0,70 m, peste care au fost așezate transversal loazbe, una peste alta, formând un pod compact, cărora li s-a dat apoi foc, totul transformându-se într-un înveliș de cărbuni și puțină cenușă, ca urmare a unei combustii parțial inoxidante. Stratul de cărbune avea o formă albiată pe toată lungimea gropii. Un strat subțire de cenușă și cărbune ars inoxidant se afla și pe fundul gropii.

Palade 2004, p. 140-141, fig. 269, 1-7, 15-17, 19-21.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 280** *Medalion* realizat dintr-o monedă de aur (*solidus*) emisă de împăratul Constantius (337-361). Pe avers apare bustul împăratului cu diadema de perle, iar pe revers în centru coroana susținută de împărat și împărăteasă în poziție șezândă (D 2,3 cm). Inv. A/7040.

- 281** *Cataramă* de argint placată cu aur, cu veriga ovală, spinul lățit și placa de prindere a curelei semicirculară. Decor geometric (D 3,1 cm). Inv. A /6120.

- 282** *Cataramă* de bronz cu veriga ovală puternic îngroșată în partea opusă garniturii de curea și spinul lățit, rectangular în secțiune (D 3 cm). Inv. A/6121.

- 283** Fragmente dintr-un *pieptene* de os realizat din trei rânduri de plăci prinse cu nituri de bronz, cu umerii oblici și mânerul semicircular (L 10 cm). Inv. A/6114.

- 284** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu corpul piriform, buza răsfrântă și fundul drept (Î 15,7 cm). Inv. A/6293.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 285** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gura trilobată, fundul inelar și decorul format din trei linii incizate pe umerii vasului (Î 24,8 cm). Inv. A/6240.

- 286** *Pabar* de sticlă transparentă de culoare alb-gălbuie, cu buline alungite albastre, unele mai mari alternând cu altele mai mici, dispuse pe două nivele (Î 19,4 cm). Inv. A/6107.

- 287** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar (Î 6,5 cm). Inv. A/6275.

- 288** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar și ușor supraînălțat (Î 18 cm). Inv. A/6241.

- 289** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gât cilindric, marginea evazată, fund inelar și decor alcătuit din mai multe nervuri și linii incizate pe suprafața vasului (Î 34,2 cm). Inv. A/6237.

- 290** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie deschisă, cu corpul bitronconic, buza ușor evazată, fundul inelar și o nervură pe gât (Î 6 cm). Inv. A/6285.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 291** *Oală* modelată cu mâna din pastă grosieră cenușie, având corpul zvelt și mai mulți butoni intercalați cu alveole pe umăr (Î 16,2 cm). Inv. A/6495.

- 292** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu corpul bombat, buza îngroșată, fundul drept și o canelură pe umăr (Î 16,6 cm). Inv. A/6294.

Mormântul 530.

Mormânt de înhumatie orientat N-S. Groapa rectangulară era amenajată cu o treaptă pe latura de est și cu o nișă pe cea de vest, în care se afla parțial și scheletul unui adult.

Palade 2004, p. 144-145, fig. 282, 1-8.

- 293** *Pieptene* de corn de cerb, având plăcuțele prinse cu nituri de bronz, mânerul în formă de clopot și umerii drepți (L 9,2 cm). Inv. A/7228.

- 294** *Cuțit* de fier puternic oxidat, așezat cu vârful spre palma dreaptă.

- 295** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gatul scurt, buza îngroșată și fundul inelar (Î 7,7 cm). Inv. A/7089.

- 296** *Oală* piriformă lucrată cu mâna din pastă grosieră de culoare gălbuie, cu buza evazată și înălțată și fundul plat (Î 23,1 cm). Inv. A/7119.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

297 *Oală* cu două torți lucrată la roată din pastă fină cenușie (Î 16,2 cm). Inv. A/7078.

298 *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră gălbuie, cu gura ușor evazată (Î 14,5 cm). Inv. A/7121.

299 *Cazan* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu două torți, gura lățită și fundul inelar (Î 18,4 cm). Inv. A/7088.

300-302

În mormânt au mai fost descoperite un *cuțit* de fier, din nefericire puternic oxidat, așezat cu vârful spre palma dreaptă, o *lamă de silex* și un *amnar*, de asemenea puternic oxidat

303

Ofrande de carne: un fragment de mandibulă, o vertebră, parte de radius, femur și tibie de ovi-caprin.

Mormântul 546.

Mormânt de înhumatie orientat N-S, cu groapa rectangulară amenajată cu o treaptă pe latura de vest, în care se afla un schelet de adult.

Palade 2004, p. 148, fig. 294, 1, 3, 5-10, 12-18.

304 *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și resortul lung fixat la capete cu butoni (L 3 cm). Inv. A/7800.

305 Fragment dintr-un *pandantiv* rozetă de corn de cerb. Inv. A /9902.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 306** *Colier* din mărgelă inelară și polifațetată de sticlă albastră. Inv. A/ 7806-7808

- 307** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră cenușie-gălbuie, cu corpul bombat și fundul drept (Î 10,4 cm). Inv. A/7184.

- 308** *Strachină* bitronconică lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu buza înaltă și evazată, decorată cu fațete lenticulare pe umăr (Î 6,8 cm). Inv. A/7187.

- 309** *Strachină* bitronconică lucrată la roată din pastă fină, acoperită cu angobă neagră și decorată cu fațete lenticulare pe umăr (Î 6,2 cm). Inv. A/7185.

- 310** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie deschisă, cu fund inelar și supra înălțat (Î 5,2 cm). Inv. A/7169.

- 311** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră cenușie-cărămizie, corpul sferoidal și gâtul scurt (Î 13,2 cm). Inv. A/7186.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

312 *Fusaiolă* bitronconică din pastă fină cărămizie, cu bazele concave (D 2,3 cm). Inv. A/7802.

313 *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gura trilobată (Î 35,4 cm). Inv. A/7183.

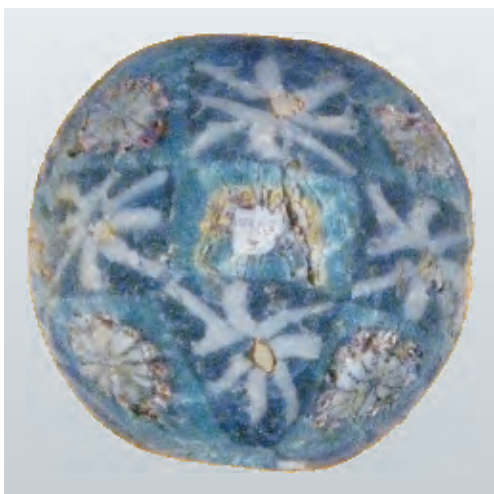
314 *Fibulă* de bronz cu picior înfășurat și resort scurt (L 4,3 cm). Inv. A/7239.

315 *Fusaiolă* bitronconică aplatisată din pastă grosieră (D 3,5 cm). Inv. A/7855.

316 *Mărgică* realizată din sticlă cu intarsii de sticlă bleu, albastră, galbenă și albă, formând 8 metope dispuse în registru, decorată cu motive florale și figurative (D 3 cm). Inv. A/7743.

317 În mormânt se mai găsea și un *castron* cu trei torți aflat într-o stare proastă de conservare.

318 *Ofrandă de carne*: oase de *Ovis* și aripioarele pelvine de la un pește teleostean, un ciprid.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 18.

Mormânt de incinerare în groapă.

- 319** *Jeton* de sticlă verde obținut prin turnare și șlefuire (D 1 cm). Inv. A/8885.
Palade 2004, p. 88, fig. 72, 6.

- 320** *Jeton* de sticlă verde obținut prin turnare și șlefuire (D 1,3 cm). Inv. A/8883.
Palade 2004, p. 88, fig. 72, 3.

- 321** *Jeton* de sticlă verde obținut prin turnare și șlefuire (D 1,3 cm). Inv. A/8882.
Palade 2004, p. 88, fig. 72, 2.

Mormântul 84.

Mormânt de înhumare orientat N-S aparținând unei persoane adulte.

- 322** *Ulcior* roman din pastă fină roșie-cărmizie, cu corpul piriform decorat cu mai multe linii incizate la partea superioară, gâtul strâmt și buza evazată (Î 36,7 cm). Inv. A/3684.
Palade 2004, p. 114, fig. 166, 10.

- 323** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie cu gura rotundă, gâtul cilindric și un decor alcătuit din linii în zigzag incizate în pasta moale, un brâu în torsadă și o nervură îngroșată (Î 29,4 cm). Inv. A/5303.
Palade 1980b, p. 244, fig. 9,8; Palade 1986b, R 76 a/10; Palade 2004, p.114, fig. 166, 11.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 221.

Mormânt de înhumatie

- 324** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și resortul lung terminat cu butoni mici la capete (Î 4,1 cm). Inv. A/4857. Palade 2004, p. 456, fig. 125, 4.

- 325** *Cataramă* de bronz cu veriga aproximativ circulară și plăcuța de prindere a curelei de formă trapezoidală (D 1,8 cm). Inv. A/4846. Palade 2004, p. 100, fig. 125, 3.

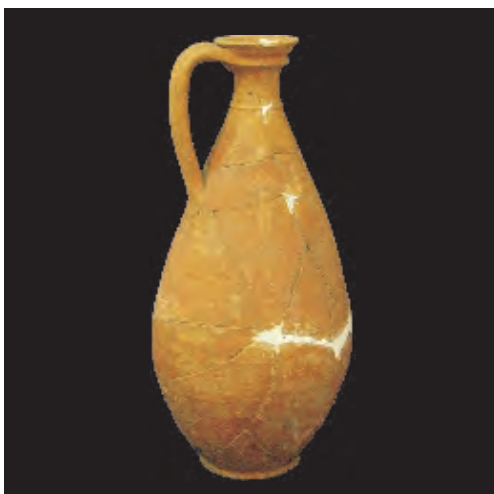
- 326** *Cataramă* de bronz cu veriga circulară și plăcuța de prindere a curelei de formă trapezoidală, prevăzută cu un singur nit de prindere (D 1,9 cm). Inv. A/4848. Palade 2004, p. 100, fig. 125, 2.

Mormântul 292.

Mormânt de înhumatie orientat NNE-SSV aparținând unei femei adulte.

- 327** *Uciur* roman din pastă fină acoperit cu angobă roșie, cu corpul zvelt și gura în formă de pâlnie (Î 38,5 cm). Inv. A/5307. Palade 2004, p. 124.

- 328** *Pieptene* de corn de cerb cu mânerul semicircular și plăcuțele prinse cu nituri de fier (L 11,2 cm). Inv. A/6243. Palade 2004, p. 124, fig. 203, 7.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 295.

Mormânt de înhumăție orientat NNE-SSV aparținând unei persoane feminine adolescente.

- 329** *Amforetă* romană din pastă nisipoasă roșie-cărmizie, cu gâtul cilindric, corpul bombat în zona mediană și foarte îngust spre fund (Î 21,5 cm). Inv. A/5306. Palade 2004, p. 125, fig. 206, 21.

- 330** *Colier* constituit din 148 de mărgel de chihlimbar, sticlă, coral, având forme discoidale, poliedrice și tubulare, de culoare albastră și alb-coraliiu. Inv. A/5325-5473. Palade 2004, p. 556, fig. 206, 19; Mamalauca 2005, p. 74, fig. P.36.

Mormântul 381.

Mormânt de înhumăție orientat N-S aparținând unei femei adulte.

- 331** *Pandativ zoomorf* – lebădă – de corn de cerb, cu un orificiu dispus la baza gâtului și ochii realizați prin incizare a două cercuri concentrice (Î 4,7 cm). Inv. A/5673. Palade 1981b, p. 211, fig. 22, 3; Palade 2004, p. 213, fig. 237, 1; Ioniță 1994, p. 96, fig. I.143, Cat. N. I.29 m.

- 332** *Colier* constituit din nouă mărgel poliedrice de agat, 17 mărgel cilindrice de coral și 55 de mărgel sferice de sticlă albastră. Inv. A/5678-5758. Palade 2004, p. 556, fig. 206, 19.

- 333** *Denar* roman din vremea împăratului Marcus Aurelius tăiat cultic (D 1,8 cm). Inv. A/7320. Palade 2004, p. 131, 222.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 482.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unei femei adulte.

- 334** *Fibulă* de argint cu placă semicirculară, picior pentagonal, resort dublu și portagrafă turnată (L 6,1 cm). Inv. A/6130. Palade 2004, p. 138, fig. 257, 3.

- 335** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și lățit (L 3,6 cm). Inv. A.4865. Palade 2004, p. 138, fig. 257, 2.

Mormântul 501.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unei persoane adulte.

- 336** *Palbar* conic ascuțit de sticlă alb-verzuie cu marginea marcată printr-o ușoară șanțuire, sub care se află două caneluri (Î 17,2 cm). Inv. A/6108. Palade 1980b, p. 248, fig. 19, 7; Palade 1986b, R 88a/8.

- 337** *Medalion* realizat dintr-o monedă de aur (*solidus*) emisă de împăratul Constans (337-350). Pe avers apare bustul cuirăsat și cu diademă al împăratului, iar pe revers în centru Victoriei ținând un glob (D 2,2 cm). Inv. A/7039. Palade 1981a, p. 205, fig. 1, 2; Palade 1986b, R88, 10; Palade 2004, p. 222, fig. 265, 1.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

Mormântul 541.

Mormânt de înhumăție orientat N-S aparținând unei adolescente.

- 338** *Fibulă* de argint cu placă semicirculară, picior pentagonal, resort dublu și portagrafa fixă (L 6,3 cm). Inv. A/7237.
Palade 2004, p. 147, fig. 292, 9; Ioniță 1994, p. 99, fig. I.155, Cat. n. I.29 a.

- 339** *Fibulă* de argint cu placă semicirculară, picior pentagonal, resort dublu și portagrafa fixă (L 6,5 cm). Inv. A/7238.
Palade 2004, p. 147, fig. 292, 12; Ioniță 1994, p. 99, fig. I.155, Cat. n. I.29 a.

- 340** *Amforetă* romană din pastă nisipoasă roșie-cărămizie, cu gura în formă de pâlnie, corpul bombat și fundul terminat printr-un picior scurt (Î 20,4 cm). Inv. A/7154.
Palade 2004, p.147, fig.292, 8.

Mormântul 543.

Mormânt de înhumăție orientat N-S aparținând unui bărbat adult.

- 341** *Pinten* de bronz cu spinul de formă conică (L 4,5 cm). Inv. A/7246.
Palade 1983b, p. 400, fig. 2, 1.

- 342** *Oală cu două torți* lucrată la roată din pastă cenușie nu prea fină, cu gâtul scurt, corpul aproape sferoidal și fundul concav (Î 17,2 cm). Inv. A/7175.
Palade 2004, p. 147, fig. 293, 7.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

Obiecte din diverse morminte.

- 343** *Colier* format din patru mărgel de agat și 26 mărgel de coral de forme și dimensiuni diferite, descoperit în mormântul 24. Inv. A/2993-3024. Palade 2004, p. 112, fig. 157, 4.

- 344** *Fusaiolă* bitronconică din pastă fină cărămizie, cu cele două baze concave și caneluri oblice pe diametrul maxim, descoperită în mormântul 34 (D 3,9 cm). Inv. A/5822. Palade 2004, p. 88, fig. 78, 4.

- 345** *Pandativ* de argint tip „ciocan” realizat prin turnare, descoperit în mormântul 39 (L 3,9 cm). Inv. A/4782. Palade 1986b, R 72, 2; Palade 2004, p. 214, fig. 80, 3; Ioniță 1994, p. 97, fig. I.145, Cat. n. I.29 e.

- 346** *Pabur* modelat cu mâna din pastă grosieră, cu gura arcuită spre interior și fundul excesiv de gros (Î 7,1 cm) descoperit în mormântul 48. Inv. A/3350. Palade 2004, p. 113, fig. 161, 7.

- 347** *Pandativ* de bronz de forma unei rozete, cu urechiușă de atârănare (D 4,5 cm), descoperit în mormântul 61. Inv. A/4341. Palade 1986b, R 74, 6; Palade 2004, p. 214, fig. 88, 4; Mamalaucă 2005, p. 73, fig. P.19.

- 348** *Ceașcă dacică* tronconică lucrată cu mâna din pastă grosieră, de culoare gălbui-cărămizie (Î 8 cm), descoperită în mormântul 66. Inv. A/3669. Palade 2004, p. 91.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 349** *Fibulă* de argint de tipul cu piciorul înfășurat și resortul lung terminat cu butoni mici la ambele capete (L 5,6 cm), descoperită în mormântul 72. Inv. A/3755. Palade 1986b, R. 75, 3.

- 350** *Cană* miniaturală lucrată cu mâna dintr-o pastă nu foarte fină, de culoare cenușie, cu gatul cilindric și corpul bitronconic (Î 5 cm). Inv. A/3646. Palade 1980b, p. 240, fig. 12, 2.

- 351** *Fibulă* din bronz cu placă aproximativ pătrată deasupra resortului și partea inferioară a piciorului în formă de cravată (L 4,1 cm), descoperită în mormântul 91. Inv. A/3753. Palade 2004, p. 427, fig. 97, 1.

- 352** Pensetă de tablă de bronz cu capetele ușor curbate, prevăzută cu inel de închidere (L 4,7 cm), descoperită în mormântul 96. Inv. A/4342. Palade 2004, p. 115, fig. 172, 1.

- 353** *Cazan* lucrat la roată din pastă fină cenușie, având decor în metope din caneluri, împunsături și incizii dispuse pe întreaga circumferință (Î 28,9 cm), descoperit în mormântul 105. Inv. A/3659. Palade 2004, p. 106, fig. 175, 7.

- 354** *Fusaiolă* bitronconică fațetată din pastă fină cenușie, decorată cu cercuri concentrice ștanțate (D 4 cm), descoperită în mormântul 121. Inv. A/4251. Palade 2004, p. 117, fig. 182, 6.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 355** *Pensetă* din tablă de bronz cu capetele ușor curbate, prevăzută cu inel de închidere și decorată cu două X-uri dispuse la cele două extremități ale brațelor (L 6 cm), descoperită în mormântul 138. Inv. A/4257. Palade 2004, p. 95, fig. 106, 1.

- 356** *Fibulă* din bronz de tipul „cu capete în formă de bulbi de ceapă”, arcul fațetat în cinci laturi, iar bulbiile fațetați hexagonal (L 7,6 cm), descoperită în mormântul 253. Inv. A/4856. Palade 1981c, p. 439, fig. 1, 6; 3, 3; Mamalauca 2005, p. 106, fig. V.16.

- 357** *Fusaiolă* modelată cu mâna din lut, decorată cu mai multe incizii dispuse în unghi (D 3,7 cm), descoperită în mormântul 257. Inv. A/5834. Palade 2004, p. 102, fig. 133, 4.

- 358** *Ac de cusut* de bronz cu urechiușa dreptunghiulară (L 7,5 cm), descoperit în mormântul 265. Inv. A/8864. Palade 2004, p. 122.

- 359** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie cu gura trilobată, decorată cu mai multe șanțuiri dispuse pe corpul vasului (Î 11,8 cm), descoperită în mormântul 279. Inv. A/5094. Palade 2004, p. 123, fig. 201, 3.

- 360** *Cupă* semisferică lucrată la roată din pastă fină acoperită cu firnis negru, decorată cu două registre cu roțița, având pe una din fețe imprimată efigia unui împărat roman (Î 8,8 cm), descoperită în mormântul 280. Inv. A/5075. Palade 2004, p. 123-124, fig. 295, 2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 361** *Cupă* lucrată la roată din pastă fină acoperită cu un strat de angobă neagră și o nervură proeminentă pe umăr (Î 6 cm), descoperită în mormântul 296. Inv. A/5767. Palade 2004, p. 125, fig. 207, 3.

- 362** *Oală* cu două torți lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu corpul bitronconic (Î 6,7 cm), descoperită în mormântul 326. Inv. A/5604. Palade 1980b, p. 235, fig. 8, 1; Palade 2004, p. 128, fig. 217, 2.

- 363** *Mărgică* sferoidală aplatisată de sticlă neagră, decorată cu linii în zigzag albe și roșii (D 2,7 cm), descoperită în mormântul 336. Inv. A/5825. Palade 2004, p. 576, fig. 221, 6.

- 364** *Oală* din pastă grosieră, de culoare gălbui-cenușie, cu corpul tronconic și buza arcuită spre interior (Î 18,1 cm), descoperită în mormântul 346. Inv. A/5598. Palade 1980b, p. 246, fig. 17, 2c; Palade 2004, p. 105, fig. 142.

- 365** *Colier* format din 12 mărgelă de agat, două de chihlimbar, două de sticlă și 15 de coral, de forme și dimensiuni diferite, descoperit în mormântul 361. Inv. A/5914 – 5945. Palade 2004, p. 130, fig. 228, 1.

- 366** *Ucior* roman bitronconic de culoare roșie-cărămizie, cu decor format din grupe de caneluri pe corpul vasului (Î 15,4 cm), descoperit în mormântul 362. Inv. A/5581. Palade 2004, p. 131.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 367** *Colier* format din 86 mărgelă de sticlă, agat și scoică de diferite forme și dimensiuni, descoperit în mormântul 390. Inv. A/7253-7338.
Palade 2004, p. 601, fig. 238, 4.

- 368** *Pieptene* de corn de cerb cu mâner semicircular, având umerii albiați și plăcuțele prinse cu nituri de bronz (L 8,9 cm), descoperit în mormântul 409. Inv. A/7227.
Palade 2004, p. 134, fig. 243, 5.

- 369** *Pieptene* de corn de cerb cu mâner semicircular, umerii ușor arcuiți și plăcuțele prinse cu nituri de bronz (L 7,4 cm), descoperit în mormântul 437. Inv. A/6305.
Palade 2004, p. 136, fig. 250, 5.

- 370** *Pandantiv* format din trei căldărușe mari din fier, de care sunt prinse alte nouă de dimensiuni mai mici (Î 14 cm), descoperit în mormântul 446. Inv. A/6109.
Palade 1986b, R 86, 4.

- 371** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat de formă romboidală cu resortul lung (Î 3,1 cm), descoperit în mormântul 450. Inv. A/6133.
Palade 2004, p. 109, fig. 291, 1; Mamalauca 2005, p. 105, fig. V, 9.

- 372** *Pandantiv* de forma sferică, din două elipse încrucișate realizate din fâșii de tablă de bronz străbătute de o tijă în torsadă (D 3,5x3 cm), descoperit în mormântul 462. Inv. A/5612.
Palade 1984, p. 129, fig. 7, 7; Palade 1986b, R 85, 5.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

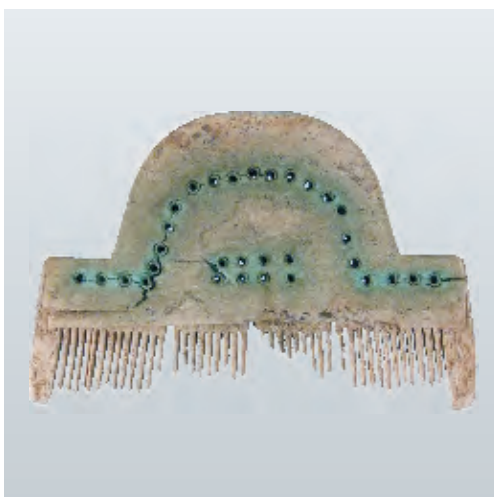
- 373** *Oală* cu două torți lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu corpul zvelt (Î 23 cm), descoperită în mormântul 473. Inv. A/7812.
Palade 2004, p. 137, fig. 256, 3.

- 374** *Pinten* de bronz cu spinul fațetat romboidal (L 4,4 cm), descoperit în mormântul 475. Inv. A/7427.
Palade 2004, p. 110.

- 375** *Pieptene* de corn de cerb cu mâner semicircular, umerii drepți și plăcuțe prinse cu nituri de bronz (L 10,7 cm), descoperit în mormântul 509. Inv. A/7231.
Palade 1980a, p. 415, fig. 5, 4; 7, 8; Palade 2004, p. 141, fig. 270, 1.

- 376** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul zvelt bitronconic și gura trilobată (Î 29,7 cm), descoperită în mormântul 513. Inv. A/7079.
Palade 1980b, fig. 9, 12; Palade 2004, p. 142, fig. 274, 5.

- 377** *Medalion* lucrat dintr-o monedă romană de argint (*follis*) din vremea împăratului Constantius II, cu un orificiu de prindere (D 1,8 cm), descoperit în mormântul 520. Inv. A/7328.
Palade 2004, p. 143, fig. 277, 1.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 378** *Amforă* romană din pastă nisipoasă roșie-cărmizie, cu gura în formă de pâlnie și umerii ridicați (Î 36,1 cm), descoperită în mormântul 536. Inv. A/7740. Palade 2004, p.146.

- 379** *Cuțitaș* de toaletă de fier cu muchia ușor arcuită și tăișul drept (L 6,5 cm), descoperit în mormântul 540. Inv. A/7243. Palade 2004, p. 146, fig. 291, 1.

(M. Mamalaucă, E. Popușoi)

XXVIII. Pogonești (jud. Vaslui, România)

- 380** Vas de tip *kernos* din pastă fină cenușie-gălbuie, asamblat dintr-un corp tubular circular (D 18 cm) și trei cupe sferoidale. Descoperit întâmplător în 1971 în arealul unei așezări de tip Sântana de Mureș din punctul *Pe șes la Colea*, situat la circa 1,5-2 km vest de sat. Inv. A/3347. Depozit MVP Bârlad. Palade 1978, p. 283-288, fig. 1, 1-5; 2, 1.

(M. Mamalaucă)

XXIX. Banca (jud. Vaslui, România)

- 381** Șarjă rebutată cuprinzând mai multe vase de tipuri diferite lucrate la roată din pastă cenușie de bună calitate. Descoperită întâmplător la nord-nord-est de sat, în cărămidăria de pe malul stâng al pârâului Banca. Inv. A/8766. Depozit MVP Bârlad. Coman 1980, p. 56.

(M. Mamalaucă)

XXX. Polocin (com. Pogonești, jud. Vaslui, România)

Necropolă descoperită în punctul *Izlaz*, pe malul drept al pârâului Tutova, la circa 200 m sud de ultima casă din sat. Este de remarcat că în punctul *La Movilă*, situat la aproximativ 400 m spre sud, se află o altă necropolă aparținând aceleiași culturi.

De-a lungul a cinci campanii de cercetări au fost săpate 19 secțiuni, în care s-au descoperit 76 de morminte (23 de incinerație și 53 de înhumăție) și trei gropi menajere și de cult.

Mormintele de incinerație, asemănătoare celor din alte necropole aparținând aceleiași culturi, au resturile cinerare depuse fie direct în groapă, fie în urne cu sau fără capac. Mormintele de înhumăție se caracterizează printr-o mare varietate a obiceiurilor funerare, semnalându-se morminte nederanjate, morminte deranjate din vechime și cenotafe. Marea majoritate a gropilor erau orientate nord-sud. De remarcat ar fi numărul destul de mare de morminte aparținând unor copii, mulți dintre ei de vârstă foarte mică. În ceea ce privește inventarul, unele morminte au un inventar bogat și variat (cum ar fi M 39, 40, 41, 43, 50, 53, 62 și 69), iar altele sunt total lipsite de inventar (M 66, 68 și 70).

Depozit MVP Bârlad.

Mormântul 14.

Mormânt de înhumăție deranjat aparținând unui copil, orientat N-S și având un inventar foarte bogat, răspândit pe întreaga suprafață a gropii, cu o oarecare aglomerare în partea de sud și centrală. În zona centrală a gropii s-au găsit câteva resturi de oase umane, inclusiv o bună parte din craniu. Pe fundul gropii, îndeosebi în partea centrală și de sud s-a observat un strat consistent de arsură, precum și un maxilar de ovicaprină.

382 *Fibulă* de bronz cu piciorul întors pe dedesubt și resortul relativ scurt (L 3,9 cm). Inv. A/9399. Inedită.

383 *Fibulă* de bronz cu piciorul întors pe dedesubt și resortul relativ scurt (L 3,2 cm). Inv. A/9400. Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 384** *Cataramă* de bronz cu veriga aproximativ ovală și spinul lipsă (D 2,2 cm). Inv. A/9406.
Inedită.

- 385** *Verigă* fragmentară de sârmă de bronz, provenind probabil de la un pandantiv (D 2,4 cm). Inv. A/9379.
Inedită.

- 386** *Amuletă* realizată din scoică *Murex*, prevăzută cu orificiu pentru atârnare (Î 3,7 cm). Inv. A/9401.
Inedită.

- 387** *Fusaiolă* de lut bitronconică, cu decor din linii incizate verticale (D 2,9 cm). Inv. A/9398.
Inedită.

- 388** *Mărgică* sferoidală de sticlă albastră închisă (D 0,95 cm). Inv. A/9403.
Inedită.

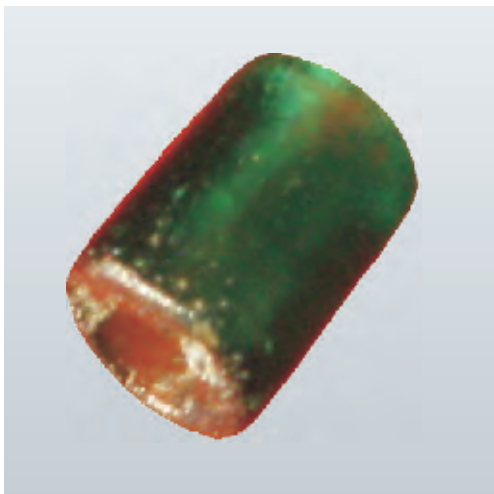

- 389** *Mărgică* segmentată de sticlă albastră închisă (D 1,2 cm). Inv. A/9404.
Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 390** *Mărgică* tubulară de sticlă verzuie (L 0,6 cm). Inv. A/9405.
Inedită.

- 391** *Mărgică* sferoidală de caolin de culoare albă (D 0,6 cm). Inv. A/9402.
Inedită.

- 392** *Mărgică* sferoidală de sticlă albastră, cu suprafața împărțită în 24 de areale de forme rectangulare, trapezoidale sau triunghiulare, orânduite pe trei registre: 11 areale au pe mijloc o floare galbenă (floarea soarelui?) pe un fond verde închis, iar alte 10 au o floare albă (floare de colț) pe un fond albastru; pe două areale din registrul central apar chipuri umane, iar pe un alt areal, trapezoidal, pe fond galben sunt dispuse o mulțime de pătrate de culoare verde, creând impresia unei table de șah (D 2,4 cm). Inv. A/9397.
Mamalaucă 2005, p. 76, fig. Cat. P. 52.

- 393** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu buza ușor oblică și fundul inelar (Î 6,9 cm). Inv. A/9391.
Inedit.

- 394** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar (Î 6,6 cm). Inv. A/9396.
Inedit.

- 395** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar (Î 4,1 cm). Inv. A/9392.
Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 396** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar (Î 5,9 cm). Inv. A/9393.
Inedită.

- 397** *Strachină* lucrată la roată, din pastă fină de culoare cenușie, cu fundul inelar (Î 7,2 cm). Inv. A/9382.
Inedită.

- 398** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu buza răsfrântă și fundul inelar (Î 6,4 cm). Inv. A/9384.
Inedită.

- 399** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu patru nervuri pe umăr (Î 11,2 cm). Inv. A/9389.
Inedită.

- 400** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosolană de culoare cenușie-negricioasă cu pete cărămizii, buza ușor evazată și fundul inelar (Î 13,8 cm). Inv. A/9388.
Inedită.

- 401** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie de foarte bună calitate, cu buza puțin evazată și fundul inelar (Î 14,1 cm). Inv. A/9383.
Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 402** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosolană cenușie-negricioasă cu pete cărămizii (Î 17,9 cm). Inv. A/9387. Inedită.

- 403** *Oală* lucrată cu mâna din pastă zgrunțuroasă, de culoare cenușie-negricioasă la interior și cărămizie la exterior, având fundul profilat (Î 13,7 cm). Inv. A/9390. Inedită.

- 404** *Oală* lucrată cu mâna din pastă de proastă calitate cu multe cioburi pisate în compoziție (Î 10,2 cm). Inv. A/9394. Inedită.

- 405** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu buza în forma literei T și fundul inelar (Î 23 cm). Inv. A/9395. Inedit.

- 406** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu o nervură sub buză (Î 11,9 cm). Inv. A/9385. Inedită.

- 407** *Cană* romană cu gura trilobată lucrată la roată din pastă de bună calitate de culoare gălbuie (Î 12,3 cm). Inv. A/9386. Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 24.

Mormânt de înhumatie orientat N-S aparținând unei femei adulte, cu un inventar destul de bogat, descoperit în anul 2002.

- 408** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, așezată pe umărul drept (L 5,7 cm). Inv. A/9470.

- 409** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, așezată pe omoplatul stâng (L 5,7 cm). Inv. A/9469.

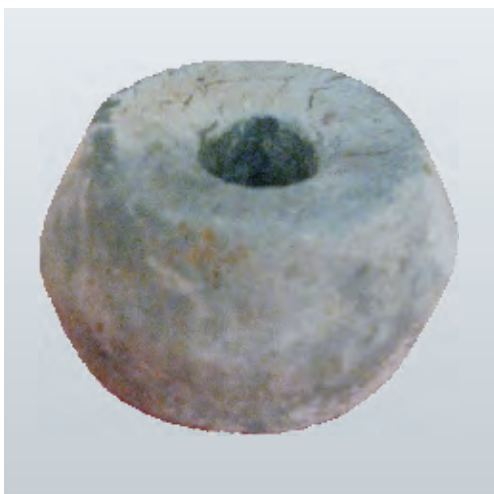
- 410** Fragmente dintr-un *pieptene* de corn de cerb cu mânerul probabil semicircular și umerii drepți, având plăcuțele prinse cu nituri de bronz, așezat pe bazin (L 8,9 cm). Inv. A/9489.
Inedit.

- 411** *Colier* format din 39 de mărgelile poliedrice de sticlă albastră de dimensiuni diferite. Inv. A/9430-9468.
Inedit.

- 412** *Fusaiolă* bitronconică de lut de bună calitate, de culoare cenușie, așezată în apropierea palmei drepte (D 3,3 cm). Inv. A/9471.
Inedită.

- 413** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar, așezată între picioarele celui decedat, aproape de tibii (Î 13,8 cm). Inv. A/9476.
Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 414** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu urme de ardere secundară, așezată lângă piciorul drept (Î 16,6 cm). Inv. A/9472.
Inedită.

- 415** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră, cu gura strâmtă și marginea ușor evazată, așezată lângă piciorul drept (Î 17,5 cm). Inv. A/9473.
Inedită.

- 416** *Ulcior* roman din pastă cărămizie, depus la picioarele celui decedat (Î 25,2 cm). Inv. A/9475.
Inedit.

Mormântul 29.

Mormânt de înhumăție orientat N-S, cu praguri pe toate laturile gropii, aparținând unei persoane adulte. Descoperit în campania 2002.

- 417** *Pieptene* de corn de cerb cu mânerul semicircular și plăcuțele prinse cu nituri de bronz, depus sub castronul de mari dimensiuni aflat sub craniul celui decedat (L 9,2 cm). Inv. A/9490.
Inedit.

- 418** *Oală* lucrată la roată din pastă cu nisip cu bobul mare în compoziție, având corpul sferoidal, fundul îngustat și buza îngroșată și ușor evazată, așezată lângă genunchiul drept (Î 18,5 cm). Inv. A/9485.
Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 419** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cărămizie-gălbuie, așezată în preajma genunchiului drept (Î 13,5 cm). Inv. A/9483. Inedită.

- 420** *Oală* piriformă lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă depusă în apropierea vasului precedent (Î 14,3 cm). Inv. A/9484. Inedită.

- 421** *Uciur* lucrat la roată din pastă cenușie-negricioasă de bună calitate prevăzută cu două torți, din care una lipsește (Î 21 cm). Inv. A/9486. Inedit.

- 422** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, aflat sub toracele și craniul celui decedat (D 45,5 cm). Inv. A/9488. Inedit.

- 423** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, așezată în apropierea cotului drept (Î 7,5 cm). Inv. A/9487. Inedită.

- 424** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină, cu fundul inelar și o nervură în relief pe umăr, așezată în zona genunchiului drept (Î 6,5 cm). Inv. A/9481. Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 425** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină negricioasă, cu fundul inelar puternic profilat, așezată sub labele picioarelor celui decedat (Î 8,5 cm). Inv. A/9482. Inedită.

Mormântul 43.

Mormânt de înhumăție orientat N-S aparținând unei femei adulte, descoperit în campania 2005.

- 426** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, aflată sub oala depusă între picioare (L 4,3 cm). Inv. A/9658. Inedită.

- 427** *Cataramă* de bronz cu verigă ovală și placă rectangulară de prindere a curelei, aflată pe torace (D 3,1 cm). Inv. A/9655. Inedită.

- 428** *Cataramă* de bronz cu verigă circulară și placă rectangulară de prindere a curelei aflată în zona gleznei (D 2,3 cm). Inv. A/9654. Inedită.

- 429** *Pieptene* de corn de cerb cu mâner semicircular, realizat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu cinci nituri, așezat sub schelet (L 8,7 cm). Inv. A/9554. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 430** *Fusaiolă* bitronconică de lut cu bazele concave (D 2,3 cm). Inv. A/9556.
Inedită.

- 431** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, așezată pe bazinul celui decedat (Î 17,5 cm). Inv. A/9538.
Inedită.

- 432** Partea inferioară a unei *oale* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, de culoare negricioasă pe o porțiune și cărămizie pe alta (Î 10 cm). Inv. A/9897.
Inedită.

- 433** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fund profilat și decor executat în tehnica lustrului, așezată în dreptul gleznei stângi (Î 14 cm). Inv. A/9536.
Inedită.

- 434** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar și o nervură în relief sub buză, aflat la picioarele scheletului (Î 18,3 cm). Inv. A/9537.
Inedită.

- 435** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar, așezată lângă genunchiul drept (Î 7 cm). Inv. A/9535.
Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 436** *Strachină* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar, aflată în dreapta craniului (Î 7,2 cm). Inv. A/9534. Inedită.

Obiecte din diferite morminte.

- 437** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, descoperită în M 25 (L 4,1 cm). Inv. A/9264. Mamalaucă 2005, p. 107.

- 438** *Fibulă* din bronz cu piciorul înfășurat din M 33 (L 5,6 cm). Inv. A/9262. Mamalaucă 2005, p. 107.

- 439** *Pensetă* obținută prin turnare și ciocănire din M 57 din necropola din punctul *La Movilă* (L 6,7 cm). Inv. A/9336. Inedită.

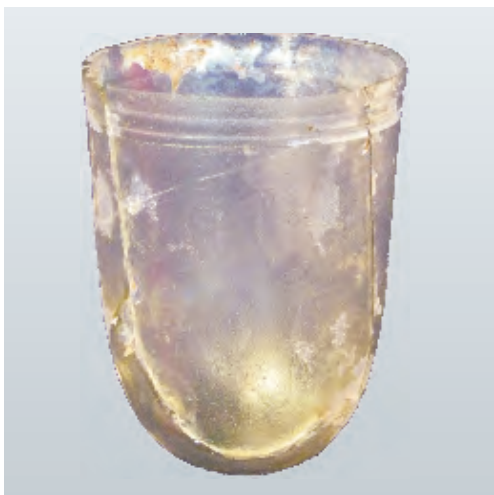

- 440** *Pabar* de sticlă gălbui-maronie, cu mai multe rânduri de fațete ovale șlefuite, din M 15 (Î 12,7 cm). Inv. A/9417. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 441** *Pabar* de sticlă gălbui-verzuie cu fațete ovale șlefuite din M 53 (Î 11,2 cm). Inv. A/9552.
Inedit.

- 442** *Cană* lucrată din pastă cenușie de bună calitate, cu fațete verticale pe tot corpul, descoperită în M 34 (Î 21,3 cm). Inv. A/9516.
Inedită.

- 443** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie descoperită în M 39 (Î 18 cm). Inv. A/9536.
Inedită.

- 444** *Uciur* roman din pastă cărămizie din M 16 (Î 16 cm). Inv. A/9419.
Inedit.

- 445** *Amforetă* romană din pastă cărămizie, cu gura în formă de pâlnie și fundul drept din M 33 (Î 20 cm). Inv. A/9502.
Inedită.

- 446** *Capac* lucrat cu mâna din pastă grosieră cenușie-gălbuie din M 21 (Î 9 cm). Inv. A/9285.
Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 447** *Ulcior* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu corpul bitronconic și gâtul cilindric (Î 19,3 cm). Inv. A/9192. Inedit.

- 448** *Amforă* romană din pastă nisipoasă cărămizie (Î 32,9 cm), descoperită întâmplător și provenind probabil dintr-un mormânt distrus. Inv. A/9801. Inedită.

- 449** *Pieptene* de os cu mânerul în formă de clopot, cu umerii albiați și plăcuțele prinse cu nituri de bronz din M 6. Inv. A/9054. Mamalaucă 2005, p. 95, fig. T 21.

(M. Mamalaucă)

XXXI. Brăviceni (r. Orhei, Republica Moldova)

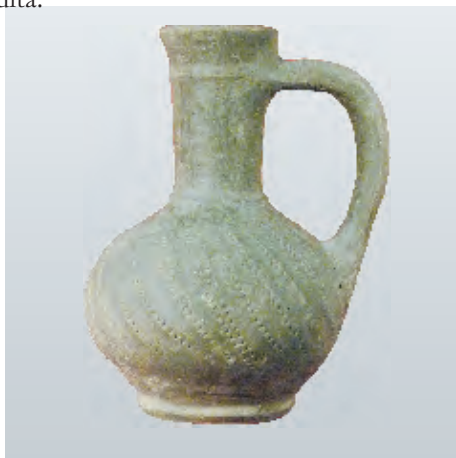
Cimitir aparținând culturii Sântana de Mureș-Černjachov, databil în a doua jumătate a sec. IV d. Hr., situat la marginea de nord-vest a satului, pe un loc proeminent de pe malul stâng al Răutului. Complexul a fost cercetat de V. Grosu în anii 1977, 1980 și 1981, fiind descoperite 181(?) morminte (180? de înhumatie, 1 de incineratie în urnă [nr. 96]) și 53 gropi. Majoritatea mormintelor aveau orientarea V-E, fiind sărace sau lipsite complet de inventar. Materialul arheologic cuprinde vase de lut, un pahar și resturi dintr-o cupă de sticlă, patru monede de argint, fibule, catarame, piepteni, mărgelile, pandantive, fusaiole, cuțite, precum și diferite alte obiecte. De asemenea, unele morminte orientate N-S conțineau oase de animale provenind de la ofrande alimentare.

Depozit MNAIM Chișinău.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Obiecte din diverse morminte

- 450** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul sferoidal, gâtul îngust cilindric, toarta circulară în secțiune și fundul concav profilat, decorat cu brâie în relief pe gât, precum și caneluri și linii punctate oblice pe corp (Î 14,5 cm). Inv. FB-27766-1. Descoperită în 1977 într-un mormânt de înhumăție distrus. Inedit.

- 452** *Colier* alcătuit din 16 mărgel, dintre care opt cilindrice de sticlă verde (L 0,7-1 cm; D 0,4-0,6 cm), trei inelare din pastă neagră (D 0,8-0,9 cm), trei segmentate de sticlă galbuie (L 1,2 cm; D 0,4 cm), una tubulară din pastă neagră, decorată cu linii galbene în zigzag (L 1,8 cm) și una sferoidală din pastă neagră cu trei „ochi” de culoare galbenă (D 1,2 cm). Inv. FB-27766-3. Descoperit în 1977 în mormântul 25. Inedit.

- 454** *Pandativ* de argint în formă de toporaș, cu un orificiu pentru atârănare (Î 2,2 cm). Inv. FB-27766-5. Descoperit în 1977 în mormântul 64. Inedit.

- 451** *Colier* alcătuit din nouă mărgel: șase inelare de sticlă albastră (D 0,9-1,15 cm), una îngemănată din pastă sticloasă neagră-cafenie, decorată cu linii drepte și în zigzag încrustate din pastă galbenă (D 1,4 cm), una sferoidală din pastă neagră cu patru „ochi”, doi albi și doi cafenii (D 1,1 cm) și un pandativ de forma unui colț de animal cu vârful secționat de sticlă albastră (L 3,8 cm). Inv. FB-27766-2. Descoperit în 1977 în mormântul 1. Inedit.

- 453** *Colier* alcătuit din 39 de mărgel cuboedrice de sticlă albastră (L 0,5-0,6 cm). Inv. FB-27766-4. Descoperit în 1977 în mormântul 44. Inedit.

- 455** *Mărgică-pandativ* din pastă de sticlă neagră în formă de ulcioraș, cu două nervuri pe gât și decor încrustat pe corp, constând din două linii în zigzag din pastă galbenă și verde; tortița este ruptă (L 2,6 cm). Inv. FB-27766-6. Descoperit în 1977 în mormântul 67. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 456** *Fibulă* de argint cu placă pentagonală și semidisc, corp curbat, cu concavitate în interior, resort dublu și portagrafă fixă pe jumătatea superioară a plăcii (L 5,9 cm). Inv. FB-26425. Descoperită în 1977 în mormântul 87.

Grosu, Vornic, Ciobanu 2006, p. 117, fig. 5, 3.

- 457** *Fibulă* de argint cu placă pentagonală și semidisc, corp arcuit, resort dublu și portagrafă fixă pe jumătatea superioară a plăcii (L 5,9 cm). Inv. FB-26425. Descoperită în 1977 în mormântul 87.

Grosu, Vornic, Ciobanu 2006, p. 117, fig. 5, 4.

- 458** *Pabar* conic de sticlă incoloră, cu pereții subțiri, fundul rotunjit, marginea ușor evazată și patru caneluri orizontale realizate prin șlefuire în jumătatea superioară (Î 18,2 cm). Inv. FB-27766-8. Descoperit în 1977 în mormântul 108.

Inedit.

- 459** *Cană* lucrată la roată din pastă fină neagră, cu corp bitronconic, gât îngust cilindric, margine evazată, toartă rectangulară în secțiune și fund inelar; partea superioară a corpului este decorată cu fațete verticale, delimitate sus de o dungă în relief; o altă nervură se găsește sub buză, la joncțiunea cu gâtul (Î 35,6 cm). Inv. FB-27766-8. Descoperită în 1980 în mormântul 114.

Grosu 1981, 389-390.

- 460** *Colier* alcătuit din 105 mărgelă, dintre care 99 aproximativ cilindrice (L 0,4-0,6 cm; D 0,2-0,4 cm) și două sferoidale (D 0,4 cm) de coral(?), trei cuboedrice de sticlă albastră (L 0,4-6 cm) și una segmentată de sticlă verde (L 0,8 cm); trei piese nu s-au păstrat. Inv. FB-27766-9. Descoperit în 1980 în mormântul 135.

Inedit.

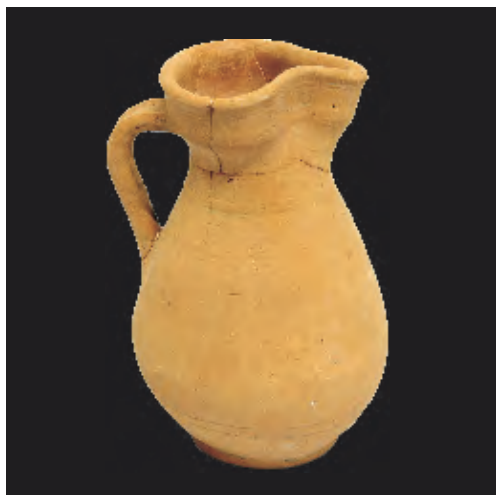
- 461** *Pendantiv piramidal* de os prevăzut cu un orificiu pentru atârănare și ornament din cercuri incizate cu puncte în mijloc pe toate laturile (L 6,8 cm). Inv. FB-27766-10. Descoperit în 1981 în mormântul 159.

Grosu, Vornic, Ciobanu 2006, p. 120, fig. 7, 8.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 462** *Cană* romană din pastă fină roșietică, având gura trilobată, corpul piriform, toarta din bandă cu șanțuire mediană și fundul inelar (Î 15,5 cm). Inv. FB-27766-11. Descoperită în 1981 în mormântul 169. Grosu, Vornic, Ciobanu 2006, 120, fig. 8, 4.

- 463** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu corpul sferoidal înalt, marginea evazată, caneluri pe umăr și fundul concav (Î 10,5 cm). Inv. FB-27766-12. Descoperită în 1981 în mormântul 169. Grosu, Vornic, Ciobanu 2006, p. 122, fig. 8, 7.

(V. Vornic)

XXXII. Slobozia-Chișcăreni (fost Lazo) (r. Sîngerei, Republica Moldova)

Necropolă de tip Sântana de Mureș-Černjachov din a doua jumătate a sec. IV d. Hr., situată la circa 3 km NV de sat. Prin săpăturile de salvare din 1983 executate de A. Levinski au fost cercetate 45 de morminte de înhumatie, dintre care 19 orientate N-S, iar 26 pe direcția V-E. Majoritatea mormintelor erau prevăzute cu praguri din pământ cruțat, a căror destinație era susținerea unor acoperăminte din scânduri de lemn. Din inventarul mormintelor fac parte vase de lut, pahare de sticlă, fibule, cataramă, piepteni, pandantive, mărgelile, cuțite, fusaiole, ace, precum și oase de la ofrande de carne, descoperite cu precădere în mormintele orientate N-S.

Depozit MNAIM Chișinău.

Levinskij 1999.

Mormântul 20

Mormânt de înhumatie orientat N-S, având groapa rectangulară (1,88×2,55 m) cu trepte de jur împrejur și scheletul în poziție întinsă pe spate, parțial distrus.

Levinskij 1999, p. 133-136, fig. 14, 2; 15-17.

- 464** *Cataramă* de argint cu verigă ovală, spin masiv cu prag la bază și garnitură rotunjită, prevăzută cu nouă nituri (Dd 3,3×1,9 cm). Inv. FB-26301.

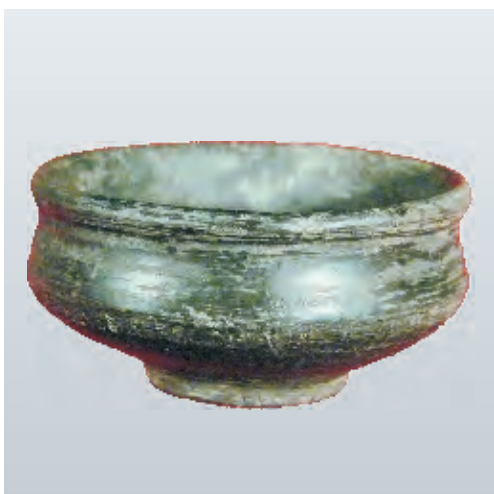

- 465** *Pieptene* deteriorat de os cu mânerul în formă de clopot lucrat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu nituri tubulare de bronz (Î 7 cm; L 10 cm). Inv. FB-27765-1.

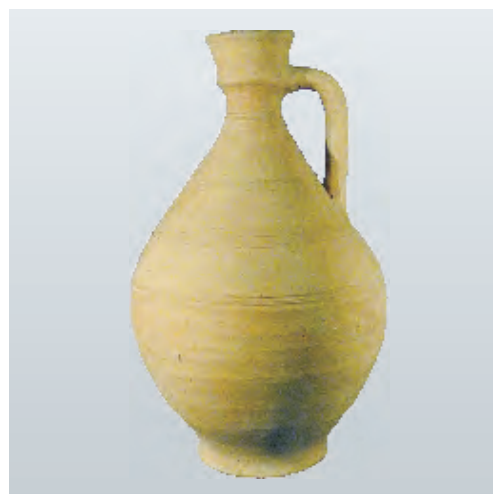

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 466** *Castron* miniatural lucrat la roată din pastă fină cenușie-închisă, având corpul bitronconic, marginea evazată și fundul inelar (Î 3,9 cm). Inv. FB-27765-4.

- 467** *Cană* romană din pastă cărămizie cu corpul ovoidal, decorat cu benzi de linii orizontale incizate, gâtul îngust și gura în formă de pâlnie (Î 29,6 cm). Inv. FB-27765-3.

- 468** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, având gura trilobată și corpul bitronconic, cu fațete verticale pe partea superioară (Î 30,5 cm). Inv. FB-27765-2.

Mormântul 25

Mormânt de copil, având groapa rectangulară (1×1,62 m), cu prag de jur împrejur și scheletul în poziție întinsă pe spate orientat N-S, prost conservat. Levinskij 1999, p. 140-143, fig. 22-23; 24, 1-4.

- 469** *Căniță* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul sferoidal, gura largă în formă de pâlnie, toarta circulară în secțiune și fundul inelar; drept decor prezintă la baza gâtului o dungă în relief, iar pe umăr o bandă din linii în rețea, executate în tehnica lustrului (Î 8,5 cm). Inv. FB-27765-5.

- 470** *Castron* semisferic lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu marginea simplă, canelură orizontală sub buză, decorată cu o linie în zigzag realizată prin lustruire și fundul inelar (Î 6,1 cm). Inv. FB-27765-6.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 471** *Oală* lucrată la roată din pastă fină negricioasă, cu corpul aproximativ sferoidal, marginea răsfrântă, fundul profilat și o bogată ornamentație formată din benzi de linii în rețea, motivul brăduțului și benzi de linii verticale lustruite alternând cu altele mate (Î 10,2 cm). Inv. FB-27765-7.

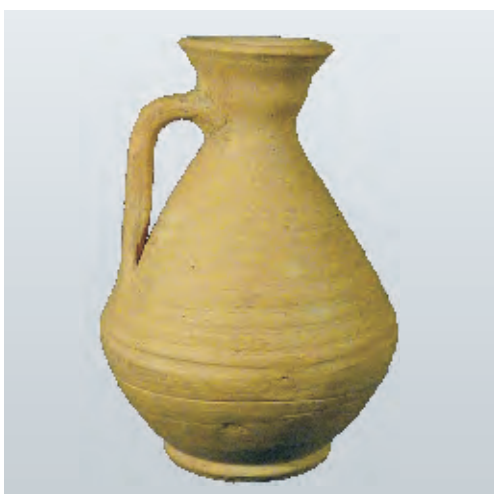

Mormântul 36

Mormânt de copil, având groapa de formă rectangular-ovală cu prag (0,76×0,95 m), scheletul putrezit așezat pe spate în poziție întinsă și orientarea V-E.

Levinskij 1999, p. 149, 151, fig. 31, 2, 3.

- 472** *Cană* romană din pastă cărămizie, având corpul bitronconic decorat în partea superioară cu caneluri orizontale, gâtul îngust, gura în formă de pâlnie și fundul inelar (Î 13 cm). Inv. FB-27765-8.

- 473** *Pabar* tronconic din sticlă verzui-gălbuiie semitransparentă, ornamentat cu ove șlefuite dispuse în două șiruri și o canelură orizontală sub buză (Î 9,7 cm). Inv. FB-27765-9.

Obiecte din diverse morminte.

- 474** *Amforă* romană din pastă alburie, cu corpul piriform alungit, gâtul îngust, buza îngroșată și fundul inelar (Î 45 cm). Inv. FB-27765-10. Descoperită în mormântul 10. Levinskij 1999, p. 126, fig. 5, 2.

- 475** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, având partea superioară cilindrică, un brâu în relief cu fațete lenticulare pe umăr, marginea verticală și fundul inelar (Î 4,7 cm). Inv. FB-27765-12. Descoperit în mormântul 18.

Levinskij 1999, p. 132, fig. 12, 2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 476** *Castron* cu cinci torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, având corpul bitronconic, marginea îndoită la orizontală, torțile din bandă lată cu nervură mediană și fundul profilat (Î 11,7 cm). Inv. FB-27765-11. Descoperit în mormântul 19. Levinskij 1999, p. 133, fig. 12, 5.

(V. Vornic)

XXXIII. Budești (mun. Chișinău, Republica Moldova)

Așezare în necropolă aparținând culturii Sântana de Mureș-Țernjachov (sec. IV d. Hr.) situate la marginea de sud-vest a satului, pe panta nordică a unei văi prin care curge un pârâie fără nume. Așezarea a fost cercetată în anii 1955-1957 (Em. Rikman) și 1973 (Gh. Cebotarenco și T. Șeerbakova), iar necropola în anii 1954-1957 (Em. Rikman), dar nu exhaustiv. În cuprinsul așezării au fost descoperite 10 locuințe de suprafață, una adâncită, două cuptoare de redus minereul de fier, un cuptor de olărie și diverse anexe gospodărești (două construcții de suprafață, două vetre în aer liber și 59 de gropi). Din necropola aferentă s-au dezvelit peste 370 de morminte, dintre care 132 de incinerări și 240(?) de înhumări, 20 de gropi, în mare parte lipsite de inventar, și 15 îngropări de vase (cenotafe?). Inventarul așezării și mai ales al necropolei este bogat și variat, incluzând numeroase vase ceramice, fragmente de recipiente de sticlă, unelte și ustensile de uz casnic, accesorii vestimentare, podoabe, piese de toaletă etc.

Depozit MNAIM Chișinău.

Rikman 1967a; Vornic 2006.

Mormântul 57.

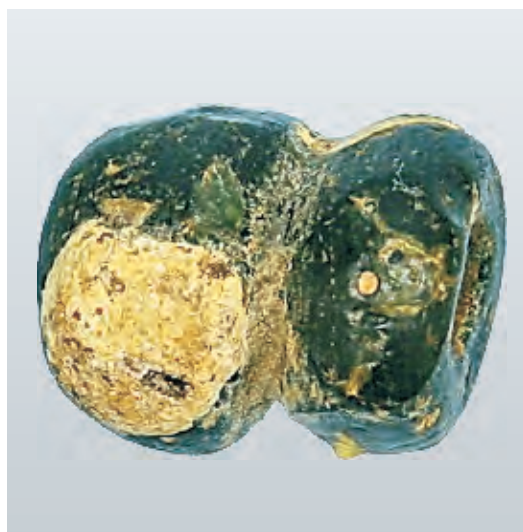
Mormânt de înhumare orientat N-S, având groapa aproximativ rectangulară (0,8×1,5 m), cu praguri pe laturile lungi și scheletul întins pe spate, cu craniul întors spre dreapta și mâinile pe lângă corp. Descoperit în 1954.

Rikman 1967a, p. 64, fig. 18, 2, 7, 10; Vornic 2006, p. 85-86, fig. 73, 9, 14; 74, 1.

- 477** *Amuletă* din ghiară de animal (probabil lup), cu perforație pentru atârănare (L 3,1 cm). Inv. FB-27762-1.

- 478** *Mărgică* sferoidală îngemănată din pastă de sticlă de culoare neagră, cu „ochi” gălbui (L 1,2 cm). Inv. FB-27762-2.

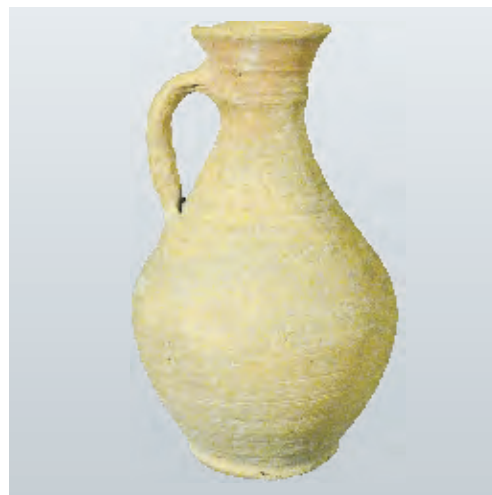

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

479 *Castron* semisferic lucrat la roată din pastă fină cenușie, având marginea trasă spre interior și fundul inelar (Î 6,7 cm). Inv. FB-27762-3.

480 *Cană* romană din pastă fină cărămizie, cu corp sferoidal, gât cilindric, gură în formă de pâlnie, toartă ovală în secțiune cu două caneluri longitudinale și fund inelar (Î 16,6 cm). Inv. FB-27762-4.

Mormântul 69.

Mormânt de incinerare în urnă cu capac. Oasele calcinate au fost depuse într-o oală lucrată cu mâna din pastă grosieră, acoperită cu fragmente din partea inferioară a unei oale lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă. Descoperit în 1955.

Rikman 1967a, p. 49, fig. 7, 1-8; Vornic 2006, p. 88-89, fig. 76, 1-8.

481-482 Două *plăci* fragmentare de fier rectangulare, cu perforații circulare pe axul lung și nituri de fier la colțuri, provenind de la un lacăt sau casetă (L 6,5-7,5 cm). Inv. FB-27762-5; FB-27762-6.

483-484 Două *plăci* de fier, una întreagă și alta fragmentară, în formă de scoabă de la un sistem de încuietore (L 8,5-9 cm). Inv. FB-27762-7; FB-27762-8.

485 Fragment de *placă* de fier, probabil în formă de scoabă, de la un lacăt sau casetă (L 4 cm). Inv. FB-27762-9.

486 *Cheie* de fier în formă de seceră cu pedunculul lung, aproximativ rectangulară în secțiune (L 8,3 cm). Inv. FB-27762-10.

487 *Cheie* fragmentară de fier, aproximativ rectangulară în secțiune, cu capetele îndoite în părți diferite (L 8 cm). Inv. FB-27762-11.

488 *Cheie* de fier fragmentară, rectangulară în secțiune, cu o verigă de suspensie obținută prin îndoirea unui capăt; celălalt capăt este rupt (L 8,2 cm). Inv. FB-27762-12.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 243.

Mormânt de înhumare orientat N-S, cu groapa aproximativ rectangulară (2×3 m) prevăzută cu praguri și scheletul întins pe spate cu craniul aplecat spre dreapta. Descoperit în 1955.

Rikman 1967a, p. 65, fig. 19, 4, 9-12; Vornic 2006, p. 120-121, fig. 97, 19; 98, 1-3, 7.

- 489** *Cataramă* de bronz cu veriga ovală și spinul cu prag la bază (Dd 2,7×2,4 cm). Inv. FB-27762-13.

- 490** *Pieptene* de os cu mâner semicircular înalt, executat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu nituri de bronz și fier (Î 7,8 cm; L 6,4 cm). Inv. FB-27762-14.

- 491** *Cană* lucrată la roată din pastă fină, cu corpul bitronconic, gura în formă de pâlnie, toartă din bandă lată cu o șanțuire mediană și fund inelar (Î 17,8 cm). Inv. FB-27762-15.

- 492** *Castron* înalt bitronconic lucrat la roată din pastă fină, cu buza evazată și fundul inelar; are pe umăr ca decor două linii ondulate executate în tehnica lustrului, mărginite de două nervuri în relief (Î 8,4 cm). Inv. FB-27762-16.

- 493** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină de formă cilindrică, cu marginea dreaptă și cu fundul convex; sub margine are un prag, iar pe corp un decor ce constă din linii excizate în formă de „N” neîntrerupte, umplute cu linii drepte și oblice executate cu roțișă dințată (Î 7,2 cm). Inv. FB-27762-17.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 32.

Mormânt de incinerare în urnă cu capac, descoperit în 1954.

- 494** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, având spirala resortului realizată din două bucăți de sârmă (L 4,3 cm). Inv. FB-27762-18.
Rikman 1967a, p. 46, fig. 5, 12; Vornic 2006, p. 80, fig. 69, 7.

- 495** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat, având resortul lung realizat din două segmente și două corzi trecute pe sub arc; o porțiune de resort este ruptă (L 4,6 cm). Inv. FB-27762-19.
Rikman 1967a, p. 46, fig. 5, 12; Vornic 2006, p. 80, fig. 69, 4.

Mormântul 106.

Mormânt de înhumare orientat N-S, cu scheletul întins pe spate, descoperit în 1955.

- 496** *Pendant* rectangular de metal alb cu verigă de suspensie, decorată cu două linii longitudinale incizate (Î 2,3 cm; L 2,7 cm). Inv. FB-27762-21.
Rikman 1967a, p. 59, fig. 12, 2; Vornic 2006, p. 94, fig. 80, 11.

- 497** *Verigă* mică din sârmă de metal alb circulară în secțiune, cu capetele înfășurate (D 1,6 cm). Inv. FB-27762-22.
Rikman 1967a, p. 59, fig. 12, 3; Vornic 2006, p. 94, fig. 80, 12.

Mormântul 145.

Mormânt de înhumare deranjat încă din antichitate, descoperit în 1955.

Rikman 1967a, p. 82, fig. 34, 7; Vornic 2006, p. 103, fig. 87, 8-9.

- 498** *Oală* sferoidală lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu buza evazată și fundul ușor concav (Î 9,5 cm). Inv. FB-27762-24.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 499** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, având marginea în formă de T, corpul bitronconic, fațete lenticulare pe partea carenată a corpului, torți din bandă lată și fund ușor concav (Î 54 cm). Inv. FB-27762-25.

Mormântul 284.

Mormânt de înhumăție orientat N-S, deranjat din vechime și aparținând unei fetețe, descoperit în 1956.

- 500** *Oală* sferoidală lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu gura amenajată pentru capac, fundul inelar și linii orizontale incizate pe umăr (Î 13,1 cm). Inv. FB-27762-29.
Rikman 1967a, p. 62, fig. 15, 19; Vornic 2006, p. 127, fig. 100, 17.

- 501** *Oală* piriformă lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu diametrul maxim în jumătatea superioară, buza evazată, fundul inelar, linii oblice realizate prin lustruire și o bandă de linii incizate orizontale pe umăr (Î 14,2 cm). Inv. FB-27762-30.
Rikman 1967a, p. 62, fig. 15, 22; Vornic 2006, p. 127, fig. 100, 16.

Obiecte din morminte diverse și din strat.

- 502** *Cataramă* cu veriga ovală de bronz și spinul cu prag la bază de fier (Dd 3,1×2,2 cm). Inv.nr. FB-27762-20. Descoperită în anul 1954 în mormântul 37.
Rikman 1967a, p. 59, fig. 12, 5; Vornic 2006, p. 81, fig. 70, 1.

- 503** *Oală* înaltă lucrată cu mâna din pastă grosieră, de formă ovoidală, cu marginea îndoită spre interior (Î 18,8 cm). Inv. FB-27762-23. Descoperită în 1955 în mormântul 132.
Rikman 1967a, p. 59, fig. 12, 3; Vornic 2006, p. 94, fig. 80, 12.

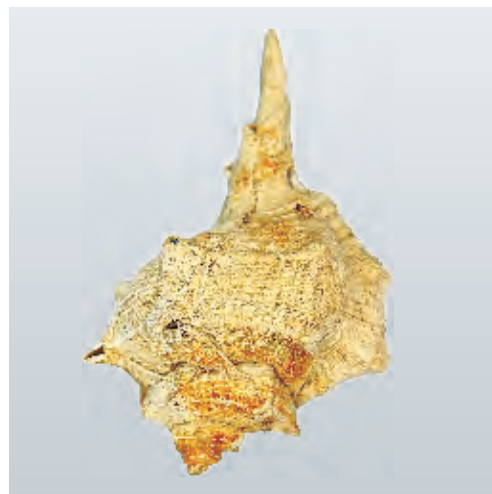

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 504** *Pieptene* de os lucrat din trei rânduri de plăcuțe prinse cu nituri de bronz, cu mâner semicircular și aripi laterale alveolate (Î 5,1 cm; L 8,2 cm). Inv. FB-27762-26. Descoperit în 1955 în mormântul 228. Rikman 1967a, p. 61, fig. 14, 20; Vornic 2006, p. 117, fig. 95, 3.

- 505** *Amuletă* din scoică marină *Murex brandaris*, cu gaură pentru veriga de atârnare (L 5,7 cm). Inv. FB-27762-27. Descoperită în 1955 în mormântul 249. Rikman 1967a, p. 61, fig. 15, 2; Vornic 2006, p. 123, fig. 99, 2.

- 506** *Oală* aproximativ cilindrică lucrată cu mâna din pastă grosieră, cu marginea evazată, un șir de alveole la bază și fundul plat (Î 13,2 cm). Inv. FB-27762-28. Descoperită în 1955 în „cenotaful” 1. Rikman 1967a, p. 84, fig. 35, 7; Vornic 2006, p. 141, fig. 105, 8.

- 507** *Colier* alcătuit din 17 mărgel, din care 14 polifațetate de carneol (L 0,8-2 cm), una poliedrică de sticlă albastră (L 0,5 cm) și două din cochilii de moluște (L 1,2-1,4 cm). Inv. FB-27762-31. Descoperit în 1956 în mormântul 293. Rikman 1967a, p. 62, fig. 16, 16; Vornic 2006, p. 129, fig. 101, 18-34.

- 508** *Amforetă* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corpul sferoidal, gâtul cilindric, torțile rectangulare în secțiune și fundul inelar (Î 17,6 cm). Inv. FB-27762-32. Descoperită în 1956 în mormântul 321. Rikman 1967a, p. 63, fig. 16, 3; Vornic 2006, p. 134, fig. 103, 4.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 509** *Fibulă* de bronz cu portagrafa fixă și resortul lung realizat din două segmente și două corzi trecute pe sub arc; are corpul fațetat, piciorul de formă romboidală și portagrafa sudată sub placa piciorului (L 3,6 cm). Inv. FB-27762-33. Descoperită în 1954 în stratul de cultură al necropolei. Rikman 1967a, p. 59, fig. 12, 5; Vornic 2006, p. 145, fig. 119, 5.

- 510** *Mărgică* sferoidală polifațetată de sticlă roșie translucidă, având ca ornament pe fiecare fațetă un fel de stelute adâncite (D 0,9 cm). Inv. FB-27762-34. Descoperită în 1954 *passim* în necropolă. Vornic 2006, p. 148, fig. 115, 39.

- 511** *Oală* ovoidală lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, cu marginea arcuită spre interior și fundul plat (Î 13,2 cm). Inv. FB-27762-35. Descoperită în 1955 *passim* în necropolă. Rikman 1967a, p. 131, fig. 44, 3; Vornic 2006, p. 158, fig. 106, 4.

- 512** *Mărgică* segmentată de sticlă verzuie translucidă, alcătuită dintr-o mărgică sferoidală mare aplatizată, având lipite la capete câte o mărgică de dimensiuni mici; mărgica mare este decorată pe diametrul maxim cu o linie vălurită de culoare galbenă, iar cele mici cu câte o linie roșie (D 2,9 cm; L 1,7 cm). Inv. FB-27762-36. Descoperită în 1955 în stratul de cultură al necropolei. Rikman 1967a, p. 135, fig. 48, 13; Vornic 2006, p. 148, fig. 114, 111.

- 513** *Fusaiolă* de lut ars de formă bitronconică cu bazele concave, ornamentată cu caneluri radiale (D 3 cm). Inv. FB-27762-37. Descoperită în stratul de cultură al necropolei. Rikman 1967a, p. 130, fig. 43, 1; Vornic 2006, p. 151, fig. 109, 2.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 514** *Pinten* de fier compus dintr-o bară semicirculară, rectangulară în secțiune, prevăzută pe partea convexă cu un ghimpe conic; în partea de mijloc, corpul prezintă două proeminențe verticale: una rectangulară – în partea de sus, și alta ascuțită – în partea de jos (L 7,7 cm). Inv. FB-27762-38. Descoperit *passim* în necropolă. Rikman 1967a, p. 129, fig. 42, 2; Vornic 2006, p. 153, fig. 123, 5.

- 515** *Oală* sferoidală lucrată cu mâna din pastă grosieră, cu gâtul scurt, marginea înaltă și evazată, fundul concav și întreaga suprafață exterioară decorată cu linii verticale ușor incizate (Î 11,9 cm). Inv. FB-27762-39. Descoperită în 1956 în așezare (parc. XI, groapa 4). Rikman 1960, p. 320, fig. 17, 4; Vornic 2006, p. 41, fig. 27, 17.

- 516** *Ac* de os ascuțit la ambele capete, perfect lustruit (L 6,2 cm). Inv. FB-27762-40. Descoperit în 1956 în stratul de cultură al așezării. Vornic 2006, p. 46, fig. 26, 2.

(V. Vornic)

XXXIV. Valea Mărului (jud. Galați, România)

În vatra localității au fost descoperite de-a lungul anilor diferite fragmente ceramice și vase întregi provenind din inventarul unei așezări și al unei necropole aparținând culturii Sântana de Mureș din sec. IV d. Hr, din care unele au ajuns în colecțiile muzeelor de istorie din Galați și Tecuci. Două din recipientele ajunse la Tecuci sunt amfore romane.
Depozit MM Tecuci.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 517** *Amforă* romană din pastă cărămizie având corpul piriform și gura în formă de pâlnie, descoperită în anul 1966. Inv. 6381. Inedită.

- 518** *Amforă* romană din pastă gălbuie cu nisip în compoziție, având corpul piriform, buza ușor evazată, torțile prevăzute cu o canelură și resturi dintr-o inscripție cu *graffiti* pe umăr. Inv. 1739. Inedită.

(S. Țau, M. Nicu, P. Ciubotaru)

XXXV. Tecuci (jud. Galați, România)

Mormântul 8.

Mormânt de înhumatie descoperit întâmplător în cuprinsul unei necropole de tip Sântana de Mureș din orașul Tecuci (Grădina lui Tiron) în 1970, din care au fost recuperate o fibulă, un pahar de sticlă și cinci vase de lut (două vase lucrate cu mâna și alte trei lucrate la roată din pastă fină cenușie). Depozit MM Tecuci.

- 519** *Fibulă* de argint cu semidisc și placă romboidală cu asimetrie coborâtă la picior, căreia îi lipsește teaca; resortul și acul sunt de bronz (L 5,3 cm). Inv. 6356. Popușoi 1996, p. 144 (nr. 638), pl. XXIII, 638; Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 193), fig. Cat. V. 139.

- 520** *Pahar* de sticlă verzuie cu pereții groși, executat prin turnare și șlefuire, decorat cu două rânduri de fațete ovale (Î 7,8 cm). Inv. 4965. Popușoi 1996, p. 96 (nr. 306), pl. XV, 306.

(S. Țau, M. Nicu, P. Ciubotaru)

XXXVI. Barcea (jud. Galați, România)

Pe teritoriul comunei Barcea, situată la 12 km sud de Tecuci și anume în grădina de zarzavat a fostului CAP, numit de localnici Barcea Nouă, în dreapta DN 25 Tecuci-Galați, cu prilejul instalării unei pompe de apă pentru grădina de zarzavat, în primăvara anului 1963 au fost descoperite mai multe morminte de înhumatie. Cu prilejul săpăturilor începute în toamna anului 1974 și continuate până în 1984 de S. Țau și M. Nicu, pe o suprafață de circa 2000 m² s-au dezvelit în total 167 morminte, din care 119 morminte de înhumatie și 48 de incineratie.

În ceea ce privește dispunerea mormintelor în planul necropolei, se observă că în sectorul de vest al necropolei apar cu preponderență mormintele de incineratie, cele de înhumatie fiind în număr foarte redus. Numărul înhumaților se mărește procentual în zona centrală și nordică a necropolei, în timp ce acela al incinerărilor scade. Necropola de la Barcea prezintă o situație stratigrafică simplă, fără nici un alt nivel de locuire în afară de acela din secolul IV d. Hr. Adâncimea mormintelor de incineratie era cuprinsă între 0,30 și 0,65 m. Lipsa oricăror urme de arsură pe teritoriul necropolei presupune că arderea morților se făcea pe ruguri speciale aflate în altă parte, de unde ulterior erau aduse resturile cinerare pentru înmormântare. Gropile mormintelor de înhumatie, cu o adâncime variind între 0,90 m și 1,80 m, au formă aproximativ rectangulară, uneori mai îngustă la picioare. Orientarea cea mai frecventă a mormintelor este aceea în jurul axei N-S cu diverse abateri, capul fiind așezat spre NNE, NE sau NNV. A doua grupă de morminte o formează cele cu orientarea SSV-NNE, iar a treia grupă o constituie mormintele cu orientarea E-V. Inventarul necropolei este foarte bogat, cuprinzând ceramică, obiecte de podoabă, arme și obiecte de sticlă, însumând un număr de peste 1000 de piese.

Necropola de la Barcea se încadrează în tipul necropolelor birituale de tip Sântana de Mureș - Černjachov din Romania. Pe baza materialului descoperit, necropola poate fi încadrată cronologic în a doua jumătate a sec. IV d. Hr.

Depozit MM Tecuci.

Mormântul 19.

Mormânt de înhumatie cercetat în 1975.

- 521** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu corpul bitronconic carenat, pereții subțiri și fundul inelar (Î 8,4 cm). Inv. 7739. Inedit.

- 522** *Pabar* modelat cu mâna din pastă poroasă frământată, cu pietriș de culoare cenușie, având gura largă și fundul drept ușor profilat (Î 6,8 cm). Inv. 7749. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 23.

Mormânt de înhumatie având groapa mică rectangulară (0,65x0,30 m), cu o nișă mare pe latura de est (1,40x0,45 m), unde au fost depuse vasele cu ofrandă. Scheletul, destul de prost conservat și aparținând unui copil *infans I*, zăcea în poziție întinsă pe spate.

- 523** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și resortul lung cu șase spire laterale (Î 5 cm). Inv. 8408. Inedită.

- 524** *Cataramă* de bronz cu veriga mică ovală, nu prea groasă, având secțiunea circulară (D 1,5 cm). Inv. 8409. Inedită.

- 525** *Pieptene* de os cu mâner semicircular înalt și două alveole laterale adânci către bază, alcătuit din patru segmente egale cu dinți traforați drept prinse cu nouă nituri de bronz (Î 6,5 cm). Inv. 8259. Inedit.

- 526** *Pabar* de sticlă cu pereții groși, fundul drept, două caneluri înguste și nu prea adânci sub buză și două șiruri de alveole pe corp (Î 8 cm). Inv. 7722. Inedit.

- 527** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fundul inelar, depus în colțul de sud-est al nișei (Î 6 cm). Înv. 7758. Inedit.

- 528** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă negricioasă la interior și exterior, buza evazată, ușor îngroșată și rotunjită și fundul inelar (Î 5,4 cm). Inv. 7764. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 529** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă negricioasă la interior și exterior, buza în formă de T aproape simetric cu albiere largă deasupra, o nervură pronunțată sub buză și un prag coborât pe umăr, depus alături de vasele descrise mai sus (Î 9,9 cm). Inv. 8035.
Inedit.

- 530** *Oală* lucrată cu mâna din pastă poroasă cu pietriș mărunț cenușiu, cu urme de afumare la exterior, gura largă și fundul drept, îngroșat și tălpuit, depusă lângă castronul cu trei torți (Î 14,7 cm). Inv. 7736.
Inedită.

- 531** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu buza evazată, îngroșată și fațetată și fundul inelar, depus alături de paharul de sticlă în mijlocul nișei (Î 10,5 cm). Inv. 7740.
Inedit.

- 532** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gura largă în formă de pâlnie, gâtul lung cilindric, toarta din bandă groasă rectangulară în secțiune și fundul inelar, depusă în dreptul picioarelor scheletului (Î 14,7 cm). Inv. 7768.
Inedită.

- 533** *Oală* lucrată cu mâna din pastă cu pietriș prost frământată, de culoare cărămizie-gălbuie, cu puternice urme de afumare în interior, depusă cu gura în jos (acoperind probabil câțiva cărbuni aprinși, de unde și puternica afumare interioară) lângă cana descrisă mai sus, în dreptul umărului stâng (Î 16,5 cm). Inv. 7738.
Inedită.

- 534** *Castron* în stare fragmentară lucrat la roată din pastă fină cenușie, depus lângă oala de mai sus (Î 9,3 cm).
Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 535** *Pabar* cilindric lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă neagră la interior și la exterior, gura largă și fundul ușor convex, depus în stânga castronului anterior (Î 8,9 cm). Inv. 7748. Inedit.

- 536** *Oală* lucrată cu mâna cu puternice urme de afumare la interior și exterior, gura largă, fundul masiv, drept și tălpuit, depusă în apropierea paharului de lut lângă peretele de nord-est al nișei (Î 14,7 cm). Inv. 7736. Inedită.

Mormintele 50 și 51.

Mormânt de înmormântare orientat NNE-SSV, cu groapa rectangulară (0,90x2 m) și nișă pe partea stângă (1,20x0,50 m). Schelet întins pe spate cu capul înclinat spre stânga și brațele pe lângă corp. Pe partea dreaptă, lângă labele picioarelor s-a descoperit un craniu de copil *infans I*; restul scheletului de copil era distrus; orientarea celui de al II-lea înhumat era probabil SSV-NNE.

- 537** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat, arcul cu secțiune triunghiulară și ușor înălțat, resortul alcătuit din patru spire și coarda îndoită deasupra lui, descoperită deasupra scheletului, în pământul de umplutură (L 5,6 cm). Inv. 7792. Inedită.

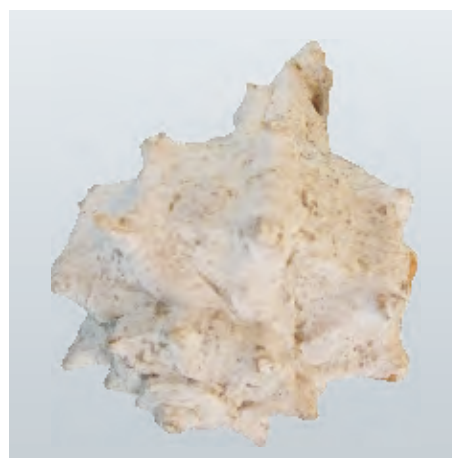
- 538** *Fibulă* de argint cu semidisc și picior romboidal descoperită sub omoplatul stâng (L 6 cm). Inv. 7789. Inedită.

- 539** *Pieptene* de os cu mâner semicircular aplatizat, asamblat din patru plăcuțe cu dinți (una este lipsă) prinse cu trei nituri de fier, depus la nord de craniu (Î 5,2 cm). Inv. 7791. Inedit.

- 540** *Cochilie Murex* cu orificiu de prindere, descoperită pe bazin în partea dreaptă (Î 5,6 cm). Inv. 7794. Inedită.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 541** *Brățară* de os executată din baza unui corn de cerb, descoperită între genunchi. (D 9,6 cm). Inv. 7793. Inedită.

- 542** *Colier* alcătuit din 139 de mărgelă descoperit în zona cervicală: 113 discoidale de sticlă albastră, 15 sferoidale de sticlă albastră, una sferoidală irizată, șase de coral (una sferoidală și cinci tubulare) și patru de cornalină fațetate. Inv. 7788. Inedit.

- 543** *Ac* de os îngroșat la mijloc, circular în secțiune, cu ambele capete foarte ascuțite, depus lângă o oală cu paharul de sticlă în ea (L 12,8 cm). Inv. 7795. Inedit.

- 544** *Tub* pentru păstrat ace executat din femur de pasăre, depus lângă brățara de os (L 4,9 cm). Inv. 7796. Inedit.

- 545** *Fusaiolă* bitronconică din pastă cenușie, depusă lângă un castron în nișă (D 3,2 cm). Inv. 7790. Inedită.

- 546** *Pahar* de sticlă cu pereții subțiri de culoare galben-verzuie, decorat cu rânduri de ove șlefuite, depus în oală (Î 13,0 cm). Inv. 7755. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 547** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul drept și două caneluri înguste pe umăr, depusă în partea de nord a nișei (Î 24,2 cm). Inv. 8430. Inedită.

- 548** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fundul ușor adâncit, gâtul cilindric, toarta din bandă rectangulară în secțiune cu o canelură longitudinală, depusă în nișă lângă oală (Î 18,5 cm). Inv. 8431. Inedită.

- 549** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, depus lângă oală (Î 7,7 cm). Inv. 7763. Inedit.

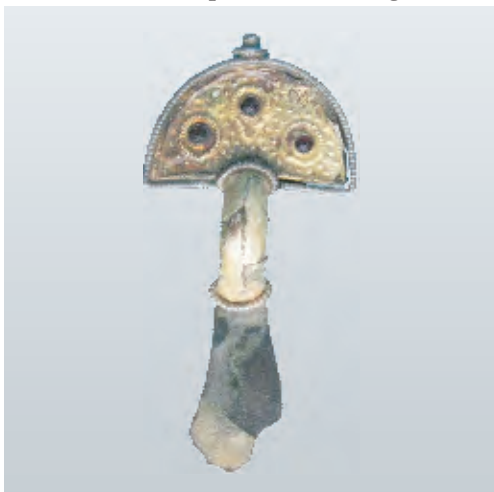
- 550** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu fundul drept și un mic prag pe umăr; depusă lângă castron în nișă (Î 10 cm). Inv. 8646. Inedită.

Mormântul 59.

Mormânt de incinerare în urnă cu resturile umane calcinate depuse într-un pahar de lut.

- 551** *Fibulă* de argint placată cu foiță de aur și almandine de tipul cu semidisc și picior romboidal; acul și o parte din foița de aur de pe picior lipsesc. Foița de aur are un decor *au repoussé* și trei locașuri în care sunt fixate almandinele (L 6,5 cm). Inv. 7817.
M. Mamalaucă 2005, p. 125, nr. 194, fig. cat. V.194.

- 552** *Pahar* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu corpul ușor tronconic, fundul drept și decor executat cu roțița încadrat de două linii (Î 6,4 cm). Inv. 7750. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 64.

Mormânt de înhumatie descoperit în campania de săpături din 1978.

- 553** *Cană* lucrată la roată din pastă fină negricioasă lustruită, cu corp bitronconic, gât cilindric și fund inelar (Î 13 cm). Inv. 7773. Inedită.

- 554** *Cataramă* de bronz cu veriga ovală, circulară în secțiune și spinul lățit cu prag la bază, executată prin turnare și batere (D 4 cm). Inv. 7806. Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 169), fig. Cat. V. 189.

Mormântul 66.

Mormânt de înhumatie descoperit în 1978.

- 555** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu buza în formă de T și fund inelar (Î 17 cm). Inv. 7775. Inedit.

- 556** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină cenușie-negricioasă, cu corpul cilindric rotunjit spre fund (Î 7,1 cm). Inv. 7786. Inedit.

- 557** *Cataramă* cu veriga ovală circulară în secțiune, subțiată în zona de prindere a spinului și placă rectangulară; niturile lipsesc (D 3 cm). Inv. 7801. Mamalaucă 2005, p. 124, fig. Cat. V. 190.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

Mormântul 82.

Mormânt de înhumatie descoperit în 1979.

- 558** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corp bitronconic carenat, fund profilat, două torți albiate și gât cilindric înalt (Î 25 cm). Inv. 7824.
Țau, Nicu 1980, p. 375, fig. 12, 5.

- 559** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corp bitronconic și fund carenat (Î 15,4 cm). Inv. 8086.
Țau, Nicu 1980, p. 375, fig. 10, 6.

- 560** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat în stare fragmentară, din care se păstrează numai arcu, iar resortul, acul și portagrafa lipsesc. A fost depusă pe ambră (L 3,9 cm).
Inedit.

- 561** *Pandativ* dintr-o scoică *Cypraea*, cu inel de bronz pentru atârănare distrus parțial de ambră topită turnată peste pandativ și fibulă (L 5,6 cm). Inv. 8277.
Inedit.

- 562** *Colier* alcătuit din 74 mărgelă de sticlă albastră, din care zece îngemănate, trei sferoidale, cinci poliedrice și 56 discoidale. Inv. 8170.
Inedit.

- 563** *Pieptene* de os cu mâner semicircular, alcătuit din cinci plăcuțe cu dinți prinse cu cinci nituri, din care patru de bronz și unul de fier (Î 4,9 cm). Inv. 8169.
Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 564** *Fusaiolă* tronconică de lut de culoare cenușie, depusă la picioare în partea dreaptă (Î 2,3 cm). Inv. 8171. Inedită.

- 565** *Ambră* topită și turnată ritual peste ghioc, lângă tibia stângă; deasupra a fost depusă fibula (L 11,2 cm). Inv. 8276. Inedită.

- 566** *Supieră* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, depusă în nișă în zona craniului (Î 15,8 cm). Inv. 8081. Inedită.

- 567** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu prag sub margine și fundul plat, depus în supieră (Î 5,7 cm). Inv. 7861. Inedit.

- 568** *Oală* lucrată la roată din pastă fină cenușie lustruită, cu fund inelar și o canelură la baza gâtului, depusă în nișă în apropiere de supieră (Î 20,9 cm). Inv. 8465. Inedită.

- 569** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă negricioasă, depus în nișă (Î 8,4 cm). Inv. 8044. Inedit.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 570** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, spart din vechime și cu două perforații alăturate sub margine pentru reparație, depus în nișă (Î 7,4 cm). Inv. 8056. Inedit.

- 571** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, descoperit în nișă lângă vasul anterior (Î 4,7 cm). Inv. 8073. Inedit.

- 572** *Castron* lucrat la roată din pastă nisipoasă, cu angobă cenușie în interior și exterior și fund inelar, depus în nișă alături de castronul anterior (Î 8 cm). Inv. 8080. Inedit.

- 573** *Supieră* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu buza îngroșată și fund inelar, depusă în nișă (Î 14,2 cm). Inv. 8058. Inedită.

- 574** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră gălbuie, depusă în nișă în dreptul toracelui (Î 16,8 cm). Inv. 7887. Inedit.

- 575** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră de culoare cărămizie la jumătatea inferioară și negricioasă în partea superioară, cu un decor incizat în zig-zag neuniform sub gură și fundul drept; depusă în dreptul bazinului în nișă (Î 25 cm). Inv. 7886.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 576** *Oală* lucrată cu mâna din pastă grosieră de culoare gălbuie cu pete cenușii, cu fundul drept, depusă în nișă lângă oala anterioară (Î 18,2 cm). Inv. 7873. Nicu, Țau 1980, p. 376.

Mormântul 108.

Mormânt de înmormântare descoperit în campania din 1980.

Țau, Nicu 1983, p. 417-418, fig. 2, 5; 3, 4; 7, 8; 8, 2; Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 187), fig. Cat. V. 187.

- 577** *Uciur* roman lucrat la roată din pastă fină roșie, cu corpul ovoidal și fundul inelar (Î 31,7 cm). Inv. 8105.

- 578** *Uciur* roman lucrat la roată din pastă fină cărămizie, cu urme de angobă mai deschisă și fund inelar (Î 34 cm). Inv. 8153.

- 579** *Cataramă* cu veriga ovală, subțiată în zona de prindere a spinului și placa semicirculară cu două nituri pentru prinderea curelei (D 3,4 cm). Inv. 8234.

- 580** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și resortul lung; acul și portagrafa lipsesc (L 3,6 cm). Inv. 8233.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 110.

Mormânt de înhumatie descoperit în campania din 1980.

Țau, Nicu 1983, p. 418, fig. 3, 13; 8, 5.

- 581** *Pabar* modelat cu mâna din pastă grosieră cenușie-roșiatică, cu pietricele în compoziție, urme de ardere secundară și piciorul profilat (Î 10,8 cm). Inv. 8091.

- 582** *Cuțit* de toaletă de bronz cu ceafa ușor curbată și îngustă, executat prin batere (L 6,5 cm). Inv. 8265.

Mormântul 114.

Mormânt de înhumatie descoperit în 1980; Țau, Nicu 1983, p. 418-419, fig. 5, 12; 8, 6.

- 583** *Castron* modelat cu mâna din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu pietricele în compoziție, angobă închisă, fund profilat și trei apucători verticale (Î 7,4 cm). Inv. 8131.

- 584** *Pabar* conic de sticlă verzuie deschisă, cu aplicații de sticlă colorată (Î 15 cm). Inv. 8244.

Mormântul 119.

Mormânt de înhumatie descoperit în 1981.

Țau, Nicu 1986, p. 177, fig. 4, 2; 5, 6; Popușoi 1996, p. 71 (nr. 174), 151 (nr. 706), pl. VII, 172; XXVI, 706; Mamalaucă 2005, fig. Cat. T. 81, 101.

- 585** *Amforă* romană din pastă gălbuie, cu buza îngroșată, torți albiat, fund profilat, caneluri orizontale de la diametrul maxim spre bază și *graffiti* *An* și *xe* pe gât (Î 46 cm). Inv. 7929.

- 586** *Pieptene* de os cu mâner înalt în formă de clopot, alcătuit din cinci plăci prinse cu douăsprezece nituri din bronz (Î 8,4 cm). Inv. 8260.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 120.

Mormânt de înhumatie descoperit în campania din 1981.

Țau, Nicu 1986, p. 177, fig. 2, 1, 6; 5, 5; Popușoi 1996, p. 159 (nr. 714), pl. XXX, 714.

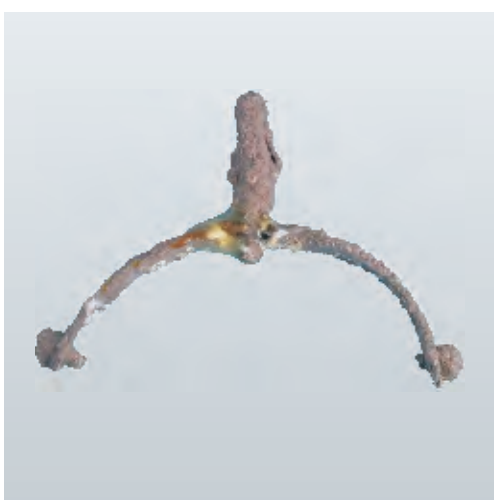
587 *Cană* lucrată la roată din pastă cenușie cu pietricele în compoziție, cu angobă negricioasă, corp bitronconic, gât cilindric înalt, toartă în unghi drept și fund inelar (Î 13,7 cm). Inv. 7937.

588 *Cană* lucrată la roată din pastă friabilă fină cenușie, cu angobă neagră și gât cilindric înalt, descoperită în stare fragmentară și reîntregită (Î 29,5 cm). Inv. 7938.

589 *Pinten* de argint puternic oxidat (L 4,1 cm). Inv. 8263.

590 *Pinten* de argint executat prin turnare și batere, puternic oxidat (L 4,4 cm). Inv. 8264.

Mormântul 123.

Mormânt de înhumatie orientat NNE-SSV, cu groapa rectangulară (2x3 m; adâncimea 2,30 m) având o treaptă pe toate cele patru laturi; la adâncimea de 2,10 m pe latura de vest a gropii a apărut scheletul așezat pe o treaptă de pământ cruțat (0,60x2 m) înaltă de 0,20 m; la adâncimea de 2,30 m era depus inventarul. Scheletul prost conservat se afla așezat pe spate cu brațele de-a lungul corpului.

Țau, Nicu 1985.

591 *Pieptene* de os cu mâner în formă de clopot cu umeri albiați, alcătuit din patru plăcuțe cu dinți prinse cu șapte nituri de bronz. Plăcile laterale ale mânerului au fost decorate cu două și respectiv trei șanțuri. A fost depus lângă paharul de sticlă, în stânga înhumatului (Î 8,7 cm). Inv. 8188.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

592 *Pabar* de sticlă galben-verzuie, cu o inscripție în limba greacă, depus lângă genunchiul stâng (Î 14,6 cm). Inv. 8270.

593 *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu pete gălbui, depus în stânga craniului (Î 14,5 cm). Inv. 7892.

594 *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu urme de angobă și pete gălbui, depusă în zona craniului (Î 16,3 cm). Inv. 8022.

595 *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cu pete roșiatice, cu două linii adâncite pe umăr (Î 15,8 cm). Inv. 7894.

596 *Cană* romană din pastă roșie depusă în stânga bazinului; se păstrează numai partea inferioară și toarta (Î 17,8 cm). Inv. 7895.

597 *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, două nervuri în relief pe gât și două caneluri deasupra umărului, depusă la stânga scheletului, împreună cu un grup de vase (Î 30,7 cm). Inv. 7899.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 598** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, depus lângă cană. (Î 7,5 cm). Inv. 8015.

- 599** *Amforetă* romană din pastă fină cărămizie, cu patru caneluri sub diametrul maxim, depusă în poziție culcată (Î 39,2 cm). Inv. 8033.

- 600** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, depus lângă amforă (Î 8 cm). Inv. 7891.

Mormântul 129.

Mormânt de înhumăție descoperit în campania din 1981.

- 601** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă neagră și fund inelar (Î 7,8 cm). Inv. 8677. Inedit.

- 602** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină cenușie lustruită, cu fund concav și buza ușor evazată (Î 9,4 cm). Inv. 8017. Nicu, Țau 1986, p. 172-179, fig. 3, 6.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 603** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat (L 6,5 cm). Inv. 8255.
Popușoi 1996, p. 143 (nr. 634), pl. XXV, 634; Mamalaucă 2005, p. 195 (nr. 125), fig. Cat. V. 196.

- 604** *Cataramă* de bronz cu veriga ovală, circulară în secțiune, subțiată în zona de prindere a plăcii, cu spin lățit și îndoit peste verigă; placă de formă dreptunghiulară cu patru găuri de prindere de curea și patru nituri de argint (unul lipsește); între nituri s-a executat o șanțuire în care au fost încrustate foițe de argint, din care s-au păstrat numai pe două laturi. Executată prin turnare (D 4,5 cm). Inv. 8257. Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 185), fig. Cat. V. 185.

- 605** *Colier* alcătuit din 43 mărgelă de chihlimbar, os, sticlă (albastră, verzuie, bleu puternic irizată, neagră, albă, aurie), agat fumuriu și coral, un pandantiv căldărușă de fier puternic oxidat (lipsește toarta), pandantiv de argint (ca o casetă cu sticlă albastră și inel de prindere), pandantiv *Cypraea* cu perforare pentru atârănare, verigă de sârmă de bronz cu două mărgelă de sticlă aurie, o verigă de sârmă de bronz cu trei mărgelă de sticlă (două aurii și una de coral), o verigă de sârmă de bronz cu mărgică de chihlimbar discoidală și o verigă de sârmă de argint.

- 606** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat executată prin turnare și batere (L 6,1 cm). Inv. 8256.
Popușoi 1996, p. 144 (nr. 637), pl. XXV, 637; Mamalaucă 2005, p. 195 (nr. 196), fig. Cat. V. 195.

Mormântul 130.

Mormânt de înhumatie descoperit în anul 1981.

- 607** *Ceașcă* tronconică modelată cu mâna din pastă grosieră cenușie-negricioasă, cu urme de ardere secundară (Î 5,7 cm). Inv. 8025.
Țau, Nicu 1986, p. 172, fig. 1, 6.

- 608** *Fibulă* de bronz cu placă romboidală la piciorul înfășurat, executată prin turnare (L 4,4 cm). Inv. 8499.
Mamalaucă 2005, p. 125 (nr. 203), fig. Cat. V. 203.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 131.

Mormânt de înhumăție descoperit în campania din 1981.

- 609** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu pietricele în compoziție, buza evazată și fundul ușor profilat (Î 17,1 cm). Inv. 7900. Inedită.

- 610** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat lucrată dintr-o bandă ușor concavă (L 3,9 cm). Inv. 8500. Mamalaucă 2005, p. 125 (nr. 200), fig. Cat. V. 200.

- 611** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat și arcul lucrat dintr-o bandă ușor concavă (L 4 cm). Inv. 8501. Mamalaucă 2005, p. 125, fig. Cat. V. 201.

Mormântul 136.

Mormânt de înhumăție descoperit în campania din 1982.

- 612** *Amforă* romană șampilată din pastă roșie cu ceramică pisată și urme de angobă gălbuie pe toată suprafața, cu caneluri în spirală terminată în partea de jos cu o amprentă de monedă. Inv. 7956. Inedită.

- 613** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu pietricele în compoziție și urme de angobă, picior profilat și buza evazată (Î 14,5 cm). Inv. 7953. Popușoi 1996, p. 86 (nr. 255).

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 139.

Mormânt de înhumare orientat NNE-SSV, cu groapa rectangulară (1,42/1,56x2,84m; adâncimea 1,68 m), mai largă către sud. Groapa a fost placată cu dulapi de jur împrejur pe o înălțime de 0,50 m pe verticală, iar în cele patru colțuri s-a observat urmele unor dulapi groși. Pe fundul gropii, sub bazin și de asemenea în capătul de sud al ei s-au observat urme de lemn, care avea culoare neagră. Scheletul, aparținând unui copil cu oasele puternic deteriorate, zăcea pe partea stângă, cu picioarele îndoite de la genunchi (poziție chircită), mâna stângă sub craniu și dreapta adusă lângă maxilarul inferior.

- 614** *Pendantiv* de argint puternic oxidat, alcătuit din două plăci circulare lipite cu o verigă de prindere (L 1,5 cm). Inv. 8286.

- 615** *Mărgică* discoidală de chihlimbar, descoperită lângă craniu (D 1,7 cm). Inv. 8287.

- 616** *Placă*, posibil închizătoare de casetă, depusă lângă primul grup de vase (L 4,5 cm). Inv. 8288.

- 617** *Cuțit* de fier puternic oxidat, cu ceafa ușor curbată, descoperit lângă ofrandă la nord de craniu (L 15,5 cm). Inv. 8224.

- 618** *Zar* cuboedric de os (5:2; 4:3; 6:1), descoperit la sud de al doilea grup de vase (1x1x1 cm). Inv. 8266.

- 619** *Zar* cuboedric de os, fără marcaj corect al fețelor; descoperit alături de celălalt zar (1x1x1 cm). Inv. 8267.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 620** Douăzeci și șapte *calculi* de sticlă de formă semisferică, din care șase de culoare albă și 21 de culoare neagră. Inv. 8268.

- 621** *Silex* descoperit în partea de est al celui de-al doilea grup de vase, lângă peretele gropii (L 3,5 cm).

- 622** *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă, depusă în colțul de nord-est al gropii, în primul grup de vase (Î 8,7 cm). Inv. 7985.

- 623** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă și fund inelar, depus lângă oala cu număr de inventar 7985 (Î 4,6 cm). Inv. 7981.

- 624** *Cană* lucrată la roată din pastă cenușie nisipoasă, cu o toartă în bandă lată, fund inelar, un prag sub margine și un brâu la baza gâtului, depus lângă vasul anterior (Î 7,4 cm). Inv. 7971.

- 625** *Pabar* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă negricioasă, cu picior profilat și un brâu în relief, depus lângă vasul anterior (Î 7,1 cm). Inv. 7972.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

626 *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu urme de angobă și fund inelar, depus lângă paharul de mai sus (Î 7,7 cm). Inv. 7982.

627 *Oală* sferoidală aplatizată lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu prag la baza gâtului și fund alveolat, depusă în castronul cu nr. Inv. 7982 (Î 6,2 cm). Inv. 7974.

628 *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu brâu în relief deasupra umărului și fund inelar (Î 10,4 cm). Inv. 7975.

629 *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund profilat și drept, depus peste ofranda de pasăre în zona bazinului (Î 4,6 cm). Inv. 7976.

630 *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu buza în formă de T și fund inelar (Î 12,2 cm). Inv. 7979.

631 *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, depus sub castronul cu trei torți (Î 6,5 cm). Inv. 7983.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

632 *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu angobă neagră și fund inelar, depus în castronul cu trei torți (Î 2,8 cm). Inv. 7980.

633 *Oală* sferoidală aplatizată lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar, depusă lângă castronul cu trei torți (Î 9,4 cm). Inv. 7970.

634 *Cană* romană lucrată la roată din pastă fină cenușie-gălbui, cu angobă mai închisă, gura trilobată și fund inelar; depusă lângă castronul cu trei torți (Î 13,2 cm). Inv. 7973.

635 *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu multe pietricele, depusă lângă castronul cu ofrandă de pasăre (Î 13,2 cm). Inv. 7977.

636 *Oală* lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, fund drept profilat, aflat lângă o strachină (Î 12,9 m). Inv. 7978.

637 *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu gura în formă de pâlnie și decor alcătuit din brăie în relief și linii oblice realizate cu roțița, depusă culcat pe dulapul de lemn de la picioare (Î 31 cm). Inv. 7984.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

Mormântul 144.

Mormânt de înhumatie descoperit în campania din 1982.

- 638** *Cană* romană lucrată la roată din pastă cu nisip cărămizie, cu corpul sferoidal, gura trilobată și fund inelar (Î 18,6 cm). Inv. 7995.
Inedită.

- 639** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corp bitronconic, gât tronconic și fund concav. Cana a fost spartă din antichitate și pentru restaurarea ei s-au executat trei găuri la baza gâtului și sub diametrul maxim (Î 13,6 cm). Inv. 7998.
Inedită.

- 640** *Oală* sferoidală lucrată la roată din pastă fină cenușie (Î 17,1 cm). Inv. 7993.
Inedită.

Mormântul 148.

Mormânt de înhumatie descoperit în campania din 1982.

- 641** *Uciur* roman din pastă roșie-gălbuie, cu urme de angobă roșie, cu corpul piriform, gura în formă de pâlnie și fund inelar (Î 22,7 cm). Inv. 8247.
Popușoi 1996, p. 98 (nr. 319).

- 642** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat, executată prin turnare și batere (L 3,8 cm). Inv. 8541.
Mamalaucă 2005, p. 125, fig. Cat. V. 198.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 643** *Fibulă* de argint cu piciorul înfășurat executată prin turnare și batere (L 3,6 cm). Inv. 8542. Mamalaucă 2005, p. 125, fig. Cat. V. 199.

- 644** *Cuțitaș* de toaletă de bronz cu mâner de prindere (L 5,5 cm). Inv. 8544. Mamalaucă 2005, p. 78 (nr. 100).

Piese din diverse morminte.

- 645** *Cataramă* de argint cu veriga ovală, circulară în secțiune, ușor subțiată în zona de prindere a spinului; placa de prindere este circulară, cu trei găuri din care două cu nituri din argint (D 6 cm). Inv. 8251. Face parte din inventarul mormântului 12 descoperit în 1974. Popușoi 1996, p. 126 (nr. 542), pl. XX, 542; Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 184), fig. Cat. V. 184.

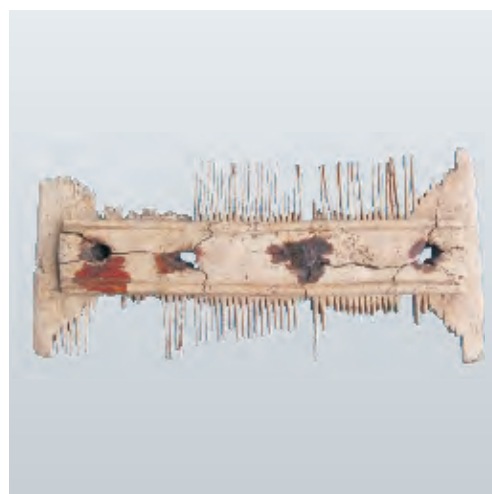
- 646** *Castron* cu trei torți lucrat la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie, cu pietricele în compoziție, având corp bitronconic și fund inelar (Î 14,5 cm). Inv. 7770. Face parte din inventarul mormântului 67 descoperit în 1978. Inedit.

- 647** *Colier* alcătuit din 99 mărgele, din care una tubulară de chihlimbar, două inelare lipite de sticlă albastră și restul discoidale de sticlă albastră. Inv. 8157. Face parte din inventarul mormântului 72 descoperit în 1978. Mamalaucă 2005, p. 88 (nr. 187), fig. Cat. P. 187.

- 648** *Pieptene* de os cu două rânduri de dinți asamblat cu patru nituri de fier din care s-au păstrat două (L 9,8 cm). Inv. 8258. Din inventarul mormântului 73 descoperit în 1978. Popușoi 1996, p. 158 (nr. 708), pl. XXVIII, 708; Mamalaucă 2005, p. 101 (nr. 83), Cat. T. 83.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 649** *Pendantiv* prismatic de os cu gaură de prindere (Î 4,4 cm). Inv. 8432. Din inventarul mormântului 74 descoperit în 1979.
Mamalaucă 2005, p. 189 (nr. 192), fig. Cat. P. 192.

- 650** *Pabar* tronconic din pastă fină cenușie, cu fund concav și decor executat cu roțița (Î 7 cm). Inv. 7851. Face parte din inventarul mormântului 80 descoperit în 1978.
Popușoi 1996, p. 93 (nr. 293), pl. XIV, 293; Nicu, Țau 1980, p. 375, fig. 11, 6.

- 651** *Pabar* modelat cu mâna din pastă zgrunțuroasă cenușie cu nisip în compoziție. Inv. 8085. Din inventarul mormântului 85 descoperit în 1979.
Nicu, Țau 1980, p. 376, fig. 7, 4.

- 652** *Ulcior* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fund inelar (Î 11,2 cm). Inv. 8246.
Din inventarul mormântului 87 descoperit în 1979.
Nicu, Țau 1980, p. 377, fig. 13/1; Popușoi 1996, p. 98 (nr. 318), pl. XIII, 318.

- 653** *Pieptene* cu mâner triunghiular decupat în interior, alcătuit din șase plăcuțe cu dinți (rupți) prinse în două plăci cu șapte nituri (Î 5,4 cm). Inv. 8467. Din inventarul mormântului 89 descoperit în 1980.
Nicu, Țau 1980, p. 377, fig. 5, 1; Mamalaucă 2005, p. 101 (nr. 85), fig. Cat. T. 85.

- 654** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu fațete ovale pe umăr. (Î 8,9 cm). Inv. 8048. Face parte din inventarul mormântului 91 descoperit în 1979.
Nicu, Țau 1980, p. 378, p. fig. 9, 12.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ČERNJACHOV

- 655** *Scoică* marină specia *Murex* cu orificiul de prindere (L 5,9 cm). Inv. 8478.
Din inventarul mormântului 95 descoperit în 1979.
Mamalaucă 2005, p. 89 (nr. 190).

- 656** *Colier* alcătuit din șase mărgelă, din care una tubulară de coral, trei de cornalină și două poliedrice de sticlă albastră. Inv. 8175. Din inventarul mormântului 96 descoperit în 1979.
Nicu, Țau 1980, p. 379, fig. 6, 2; Mamalaucă 2005, p. 88 (nr. 188), fig. Cat. V. 188.

- 657** *Cataramă* de argint cu veriga ovală, placă dreptunghiulară de prindere și patru nituri; spin cu prag înalt la bază, lățit și îndoit după verigă (D 3,4 cm). Inv. 8269. Din inventarul mormântului 97 descoperit în 1979.
Nicu, Țau 1980, pp. 379, fig. 3, 1; Popușoi 1996, p. 127 (nr. 546), pl. XX, 546; Mamalaucă 2005, p. 123 (nr. 182), fig. Cat. V. 182.

- 658** *Cataramă* de fier puternic oxidată, cu veriga ovală și placa de prindere de formă rectangulară, cu patru nituri (D 5,4 cm). Inv. 8481. Din inventarul mormântului 99 descoperit în 1980.
Țau, Nicu 1983, p. 415, fig. 3, 3; Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 188), fig. Cat. V. 188.

- 659** *Pieptene* de os cu mâner semicircular aplatizat cu umeri albiați, alcătuit din cinci plăcuțe cu dinți prinse cu opt nituri de bronz (Î 6 cm). Inv. 8240. Din inventarul mormântului 101 descoperit în 1980.
Țau, Nicu 1983, p. 416, fig. 1, 2; Mamalaucă 2005, p. 84 (nr. 101), fig. Cat. V. 101.

- 660** *Pieptene* de os cu două rânduri de dinți asamblat cu patru nituri de fier din care s-au păstrat două (L 9,8 cm). Inv. 8258. Din inventarul mormântului 73 descoperit în 1978.
Popușoi 1996, p. 158 (nr. 708), pl. XXVIII, 708; Mamalaucă 2005, p. 101 (nr. 83), Cat. T. 83.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 661** *Pieptene* de os alcătuit din șase plăcuțe cu dinți prinse cu două plăci și cu șase nituri de fier (Î 6 cm). Inv. 8262. Din inventarul mormântului 107 descoperit în 1980. Țau, Nicu 1983, p. 417, fig. 1, 3; Popușoi 1996, p. 158 (nr. 707), pl. XXVII, 707); Mamalaucă 2005, p. 100 (nr. 80), fig. Cat. V. 80.

- 662** *Colier* alcătuit din 199 mărgel, din care 143 discoidale, trei poliedrice, una inelară, una ovoidală și una bitronconică de sticlă albastră, trei de sticlă galbenă, 42 tubulare de coral și cinci poliedrice de cornalină. Inv. 8272. Din inventarul mormântului 116 descoperit în 1981. Popușoi 1996, p. 132 (nr. 575), pl. XXIII, 575; Mamalaucă 2005, p. 88 (nr. 184), fig. Cat. P. 184.

- 663** *Cataramă* de argint executată prin turnare cu verigă ovală, placă de prindere cu patru nituri de argint și spin cu prag înalt la bază (D 3,2 cm). Inv. 8250. Din inventarul mormântului 121 descoperit în 1981. Țau, Nicu 1983, p. 177, fig. 5, 8; Popușoi 1996, p. 127 (nr. 544), pl. XX, 544; Mamalaucă 2005, p. 124 (nr. 183), fig. Cat. V. 183.

- 664** *Fibulă* de bronz cu piciorul înfășurat executată prin turnare și batere (L 4,5 cm). Inv. 8254. Din inventarul mormântului 127 descoperit în 1981. Popușoi 1996, p. 143 (nr. 635), pl. XXXIV, 635; Mamalaucă 2005, p. 125 (nr. 197), fig. Cat. V. 197.

C. DESCOPERIRI APARTINÂND CULTURII SÂNTANA DE MUREȘ - ȚERNJACHOV

- 665** *Scoică* marină *Murex* cu verigă de bronz pentru atârnare (L 5,4 cm). Inv. 7949. Din inventarul mormântului 133 descoperit în 1981. Mamalauca 2005, p. 89 (nr. 191).

- 666** *Castron* lucrat la roată din pastă fină cenușie, cu urme de angobă, fund inelar și fațete lenticulare în zona diametrului maxim (Î 7,8 cm). Inv. 7950. Din inventarul mormântului 134 descoperit în 1982. Popușoi 1996, pl. X, 256.

- 667** *Ceașcă* tronconică modelată cu mâna din pastă poroasă cenușie, cu pete gălbui de la arderea secundară și fund profilat cu amprente de degete (Î 8 cm). Inv. 8249. Din inventarul mormântului 146 descoperit în 1983. Popușoi 1996, p. 110, pl. XXXI, 380.

- 668** *Oală* sferoidală lucrată la roată din pastă fină cenușie cu pietricele, cu fund profilat și semne de ardere secundară pe corp (Î 19,3 cm). Inv. 8559. Din inventarul mormântului 153 descoperit în 1983. Inedită.

- 669** *Oală* sferoidală lucrată la roată din pastă zgrunțuroasă cenușie (Î 19,3 cm). Inv. 8569. Din inventarul mormântului 157 descoperit în 1984. Inedită.

- 670** *Cană* lucrată la roată din pastă fină cenușie, cu corp bitronconic și fund inelar (Î 12,3 cm). Inv. 8593. Din inventarul mormântului 164 descoperit în 1984. Inedită.

PUBLICAȚII ALE MUZEULUI „VASILE PÂRVAN” BÂRLAD

Seria **Cataloage**

1. Eugenia Popușoi, *Expoziția „Rădăcini ale civilizației străromânești în Muntenia de răsărit, Moldova de sud și centrală în sec. III-XI p.Ch.” (1995-1996). Catalog*. Vaslui, 1996.
2. Eugenia Popușoi, Nicoleta Arnăutu, *Tezaurul de la Bârlad, Dumbrava Roșie, sec. XVI-XVII*, S.C.D.I., Bârlad, 1999.
3. Mircea Mamalaucă (coord.), *Două milenii de creștinism*, Editura Asa Media Grafic SRL, București, 2000.
4. Nicoleta Arnăutu, *Catalog Jubileu expozițional simpozion*, Editura Sfera, Bârlad, 2000.
5. Nicoleta Arnăutu, *Expoziția permanentă de artă românească contemporană din patrimoniul muzeului*, Editura Serigraf Design SRL, Bârlad, 2001.
6. Nicolae Mitulescu, *Monumente laice și religioase ale Bârladului*, Editura Sfera, Bârlad, 2003.
7. Mircea Mamalaucă (coord.), *Obiceiuri de port în aria culturii Sântana de Mureș. Obiecte de podoabă, amulete, accesorii de vestimentație și toaletă*, Editura ASA, București, 2005.
8. Ion Ioniță, Mircea Mamalaucă, Vlad Vornic (coord.), *Antichitatea târzie în bazinul Prutului*, Editura Sfera, Bârlad, 2009.